

Stjernerne og Bossen

Erfaringsopsamling Musikprojektet Thorshøjgård

Stjernerne og Bossen

Udarbejdet af **Klaus G. Henriksen**, Udviklings- og Formidlingscenter for Socialt Arbejde med Unge.

Forsidefoto: Musikprojektet Thorshøjgård

Layout: Joan Nimb Christensen

Udgivet af: Udviklings- og Formidlingscenter for Socialt Arbejde med Unge. 2001

ISBN: 87-90822-10-2

Pris: 80 kr.

Bestilles hos:

Udviklings- og Formidlingscenter
for Socialt Arbejde med Unge
Slotsgade 16, 2.
3400 Hillerød

tlf. 4820 0010

fax 4824 5099

e-mail: ufc@ufc-unge.dk

www.ufc-unge.dk

Publikationen kan frit citeres med tydelig kildeangivelse. **Indhold**



<u>Kapitel 1 Konklusion og perspektivering</u>	3
<u>1.1 Projektets mål</u>	3
<u>1.2 Projektets metode</u>	4
<u>1.3 Medarbejderrollen og – kompetencer</u>	6
<u>1.4 Projektets organisering og netværksdannelse</u>	7
<u>1.5 Projektets fremtid</u>	7
<u>Kapitel 2 Om musikprojektet på Thorshøjgård</u>	10
<u>2.1 Fakta</u>	10
<u>2.2 TH Band</u>	11
<u>2.3 Fra TH Band til Musikprojektet</u>	12
<u>2.4 Deltagernes baggrund og forudsætninger</u>	14
<u>2.5 Projektets formål</u>	19
<u>2.6 Musikprojektets hverdag</u>	20
<u>2.7 En øveaften</u>	21
<u>Kapitel 3 Forståelsesramme og metode</u>	23
<u>3.1 Det moderne ungdomsliv</u>	23
<u>3.2 Døgninstitutioner og efterværn</u>	24
<u>3.3 Arbejdet med ”fælles tredje”</u>	26
<u>3.4 Pædagogiske kompetencer</u>	27
<u>3.5 Erfaringsopsamlingens metode og begrænsninger</u>	28
<u>Kapitel 4 Deltagernes udbytte</u>	29
<u>4.1 Hvad synes deltagerne er det vigtigste ved Musikprojektet?</u>	30

<u>Kapitel 5 Musikprojektet som "fælles tredje"</u>	31
<u>5.1 Sociale netværk</u>	33
<u>5.2 Ændret selvopfattelse</u>	37
<u>5.3 Udvikling af de unges personlige kompetencer</u>	39
<u>5.4 Arbejde med de unges sociale kompetencer</u>	46
<u>Kapitel 6 Medarbejderrollen og – kompetencer</u>	53
<u>6.1 John Villadsens historie</u>	53
<u>6.2 Roller</u>	55
<u>6.3 Kompetencer</u>	57
<u>6.4 Holdninger</u>	59
<u>6.5 Afhængigheden af én projektmedarbejder</u>	60
<u>Kapitel 7 Projektets organisering og netværksdannelse</u>	61
<u>7.1 Forholdet mellem Thorshøjgårds ledelse og projektmedarbejderen</u>	62
<u>7.2 Forholdet til Thorshøjgård</u>	64
<u>7.3 Baggrundsgruppens rolle og funktion</u>	65
<u>7.4 Forholdet til øvrige samarbejdspartnere internt og eksternt</u>	65
<u>Kapitel 8 Aktørerne om fremtiden</u>	66
<u>8.1 Musikprojektets succeser</u>	66
<u>8.2 Visioner</u>	67
<u>Kapitel 9 Litteratur</u>	71
<u>Kapitel 10 Bilag</u>	72
<u>10.1 Begivenhedsliste</u>	72

Forord

Hermed foreligger erfaringsopsamlingen af Musikprojektet på Døgninstitutionen Thorshøjgård.

Det har været erfaringsopsamlingens mål at bidrage til metodeudvikling omkring efterværnsarbejde for tidligere døgnanbragte unge gennem:

- En vurdering af Musikprojektet på Thorshøjgårds samlede indsats og resultater sat i forhold til projektets egen projektbeskrivelse, herunder målsætningen:

1. at unge efter en udskrivelse bliver fastholdt i nogle udviklende situationer og forbliver en del af et eksisterende netværk, og
2. at de unge introduceres for nogle sfærer der ligger uden for institutionens rammer, samtidig med at de i projektet kan opnå en tryghed, sikkerhed og kontinuitet (Projektbeskrivelsen).

- En opsamling af projektets erfaringer med metode, organisering og netværksdannelse.

Erfaringsopsamlingen er skrevet til brug for

- *refleksion og videreudvikling* af projektet internt,
- *tilbage melding* til Socialministeriet, Københavns Amt og Metodeudviklingsprojektet omkring efterværn,
- *synliggørelse* af projektets erfaringer som et bidrag til faglige metodediskussioner i det professionelle system, blandt socialarbejdere, døgninstitutioner m.m.

Thorshøjgård ved forstander Else Plesner og projektmedarbejder (pædagog) John Villadsen har bestilt erfaringsopsamlingen.

Den er udarbejdet af konsulent Klaus Goldschmidt Henriksen, Udviklings og Formidlingscenter for Socialt Arbejde med Unge (UFC-Unge).

Joan Nimb Christensen, UFC-Unge, har stået for layout.

Tak til alle de unge, medarbejdere, forældre, kommunale nøglepersoner og andre som har medvirket til denne erfaringsopsamling. Og tak for koncerterne med TH Band, der var oplevelser udover det sædvanlige.

Centerleder Susanne Bloch Jespersen og Klaus G. Henriksen

Hillerød, maj 2001.

Læse vejledning

Kapitel 1, konkluderer og perspektiverer projektets formål, metode, projektets organisering og netværksdannelse samt problemstillinger, som projektet bør være opmærksomme på i forbindelse med projektets fremtid. Efter samråd med Thorshøjgårds ledelse er dette kapitel placeret i starten af erfaringsopsamlingen. Dermed er det ikke indikeret, at interesserede læsere kan nøjes med at læse dette kapitel. Konklusionen bevæger sig i et "fugleperspektiv" og forudsætter et kendskab til projektet, som beskrives i kapitel 2. På samme måde kan konklusionen ikke medtage alle de for forståelser, beskrivelser og diskussioner, der afdækkes i de øvrige kapitler.

Kapitel 2, fortæller om Musikprojektet på Thorshøjgård i form af fakta om projektet, projektets historie, hvem er deltagerne, formålet med projektet og projektets hverdag.

Kapitel 3, indeholder denne erfaringsopsamlings forståelsesramme og metode.

Kapitel 4, fortæller om deltagerne udbytte af projektet.

Kapitel 5, udfolder hvad det er Musikprojektet "kan" med de unge i fire temaer:

- sociale netværk,
- ændret selvopfattelse,
- udvikling af de unges personlige kompetencer og
- arbejde med de unges sociale kompetencer,

samt et afsnit om hvad de unge synes er bedst ved Musikprojektet.

Kapitel 6, fortæller projektmedarbejderens musikalske historie og beskriver de roller, kompetencer og holdninger der kendetegner hans arbejde i Musikprojektet.

Kapitel 7, behandler rammer omkring projektet som:

- forholdet mellem Thorshøjgårds ledelse og projektmedarbejderen,
- koblingen mellem Musikprojektet og Thorshøjgård,
- baggrundsgruppens rolle og
- forholdet til øvrige samarbejdspartnere.

Kapitel 8, lader aktørerne beskrive Musikprojektets succeser og deres visioner.

Kapitel 9, er Litteraturliste, og **Kapitel 10** er bilag med en liste over begivenheder i TH Band, siden Musikprojektet startede i 1999.

For at give et så dækkende billede som muligt af Musikprojektet og dets aktører er der undervejs gjort flittigt brug af citater, der i videst muligt omfang er gjort anonyme.

Derfor er alle deltagere nævnt som han (selvom der er en enkelt pige blandt deltagerne i musikprojektet). De er alle navngivet med tilfældige navne der starter med D (for delta-ger) og navnene er brugt vilkårligt.

Citater er skrevet med *kursiv*.

KAPITEL 1 KONKLUSION OG PERSPEKTIVERING

1.1 Projektets mål

Thorshøjgårds musikpædagogiske efterværnsprojekt er én lang succeshistorie, hvor det gennem en årelang kontinuerlig indsats, for relativt få midler er lykkedes at skabe en fælles social base og et velfungerende kulturelt arbejdsfællesskab for en gruppe unge tid-ligere døgninstitutionselever, der alle lever af førtidspension.

Der er i erfaringsopsamlingen peget på, at de unges selvværd og sociale netværk er blevet udviklet betydeligt:

- De unges **selvværd** og **accepten af andre** er blevet større
- De unge har fået **en platform i deres liv**, For mange af de unge er TH Band og Musikprojektet en form for "**livsnerve**". - Uden musikken, var der mange af dem der ikke ville have noget meningsfyldt livsindhold.
- Arbejdet i bandet har skabt en **social basis**, som er ny for nogle og, for andre af de unge, i høj grad erstatter de venner og kammerater de havde før Thorshøjgård, men som de har mistet forbindelsen til.
- Efterværnsprojektet har gjort at **kontakten til – og mellem - de unge er blevet bibeholdt**. Det har bl.a. betydet, at de unge har været på ferie og været på festival sammen.
- **Forældrene** har stadigvæk haft lejlighed til at **møde hinanden** en gang imellem til koncerter, hvilket også kan være af betydning for deres arbejde med at støtte de unge.
- De unge har fået noget **at bidrage med til familien**, hvilket giver en helt anderledes dynamik. De kan fortælle om succes og nye oplevelser, frem for status quo el-ler nederlag.
- Samtidig har Musikprojektet **skabt kontakter** for de unge ude i samfundet.

Ser man på projektets mål: "*1) at unge efter en udskrivelse bliver fastholdt i nogle udviklende situationer og forbliver en del af et eksisterende netværk, og 2) at de unge introduceres for nogle sfærer der ligger uden for institutionens rammer, samtidig med at de i projektet kan opnå en tryghed, sikkerhed og kontinuitet*", så må man konkludere, at de i meget høj grad opfyldes ved den måde Musikprojektet arbejder på:

- 1) Musikprojektet er for alle deltagerne blevet det *helt* centrale netværk. Bandet repræsenterer på samme tid:
 - et arbejdsfællesskab,
 - fællesskabet omkring en fritidsinteresse,
 - en vennekreds og, for nogen,
 - en familieerstatning.

TH Band er basen. Den base der skaber tryghed og sikkerhed for, at man kan vende tilbage til noget kendt. Den base der er grundlaget for den fælles selvtillid og power, som også kan give den enkelte unge troen på, at det kan lade sig gøre at stige over den tilsyneladende dybe kløft til livet uden for institutionsverdenen.

- 2) Musikprojektet danner ramme og platform omkring det, at få nye kontakter uden for bandets kreds. Det kan både være mere flygtige og overfladiske kontakter, som f.eks. alle de der ser bandet spille, som "kender" bandet og musikerne, de kontakter der opstår omkring koncerterne med f.eks. andre musikere og bands osv. Men det kan

også være tættere og dybere kontakter, som når nogle af musikerne i bandet begynder at spille med andre musikere fra miljøer udenfor, når de begiver sig ind i andre projektmiljøer som f.eks. TV Glad, eller når de f.eks. begynder at arbejde for et kulturhus. Erfaringsopsamlingen kan pege på en række områder, hvor Musikprojektet har bragt de unge i samspil med andre. Det gælder:

- o Nye musikerkontakter og bandkonstellationer
- o Arrangering af koncerter
- o Spille til fælles koncerter
- o Undervisning af begyndere
- o Andre nye kontakter
- o Forhold til lokalmiljøet

Nogle af projektets intentioner om f.eks. at lave praktikker og fungere som studiekonsulenter for andre, er ikke blevet realiseret. Til gengæld har projektet udvidet sin aktionsradius på andre væsentlige områder.

Projektet har gennem sin succes opnået at blive en så afgørende del af de unges liv, at det er svært at forestille sig konsekvenserne for den enkelte, hvis projektet stopper. De fleste har ingen reelle alternativer. De har allerede prøvet mange af de tilbud som både normalsystemet og det sociale system kan tilbyde, uden tilnærmelsesvis at opleve bare en lille del af de sejre og resultater, som Musikprojektet har givet dem.

Det afspejler de vanskeligheder der er med at finde brugbare tilbud til de bedre fungerende udviklede, som måske oven i købet har sociale funktionsproblemer. Beskyttede værksteder giver ikke nok udfordring, men mange er samtidig ikke gode nok til skånejobs på det almindelige arbejdsmarked.

Der er flere tilbud for målgrupper, der traditionelt betegnes som fysisk/psykisk udviklingshæmmede.

Trods deres mange personlige succeser, må det anses for tvivlsomt om hovedparten af deltagerne i Musikprojektet, inden for en overskuelig fremtid er klar til et aktivt liv med bæredygtige personlige netværk, uden støtte fra professionelle. For selvom der i denne erfaringsopsamling er opregnet en række områder, hvor de unges selvhjulpethed er blevet styrket, så er projektet stadig en helt nødvendig, professionelt støttet ramme, som kun nogle enkelte må vurderes at kunne undvære helt. Man må i den forbindelse bl.a. være opmærksom på at se de mange resultater og beskrivelsen af dem i forhold til de fleste deltageres meget problemfyldte udgangspunkt. Samtidig er flertallets individuelle musikalske niveau ikke tilstrækkeligt højt til, at de på egen hånd ville kunne bruge musikken som udadventt, netværksdannende katalysator, som det er tilfældet i Musikprojektet.

1.2 Projektets metode

Der har i løbet af erfaringsopsamlingsprocessen vist sig en række metodiske perspektiver, der rækker udover Thorshøjgårds Musikprojekt.

Musikprojektet er metodisk eksemplarisk, fordi det udover det direkte udbytte for deltagerne, samtidig anskueliggør en række af de udviklingspotentialer der kan være ved at arbejde med **"det fælles tredje"** i almindelighed og musik i særdeleshed.

Derudover har projektet givet inspirerende stof til en bredere tilgang til **medarbejderroller og – kompetencer** i pædagogisk arbejde.

Projektet peger også på, at det for mennesker, der er tidligere døgninstitutionsanbragte og samtidig permanent uden for det normale arbejdsmarked, kan være en fordel at tænke i **mere komplekse tilbud**, frem for at kopiere normalsamfundets opdeling i livsarener som f.eks. job, fritid, familie og venner.

Når behovene hos den enkelte både omfatter at kunne indgå i et meningsfuldt, skabende fællesskab, at skabe personlig udvikling og at fastholde og/eller danne tætte sociale netværksrelationer, falder det naturligt at skabe **fleksible fællesskaber**, der er tilpasset deltagerens ønsker, ressourcer og behov. - Fællesskaber der, tilpasset den enkelte deltager, på samme tid kan opfylde forskellige behov omkring f.eks. deltagelse i et arbejdsfællesskab, få en tæt vennekreds og få indhold i sin fritid.

Erfaringsopsamlingen har haft specielt fokus på hvilke kvaliteter – og problemfelter – der knytter sig til anvendelsen af kultur/musiske aktiviteter som metode i efterværnsarbejde.

Gennem at vælge musikken som et "fælles tredje", med alle de sider der knytter sig til at spille musik sammen og optræde m.m., tilgodeser man en række behov hos de unge, som rækker langt videre end alene den musikalske udøven.

Erfaringerne fra Musikprojektet viser:

At musikken med dens mange sideaktiviteter og store kontaktflade er velegnet til at bringe de unge i kontakt med nye **sociale netværk**, som samtidig har den fælles interesse, musikken som omdrejningspunkt, frem for mere traditionelle former for forsøg på netværksdannelse for klienter i det sociale system, der ofte har det fælles problem som udgangspunkt. På den måde tjener netværkene ikke alene til at bryde de unges isolation, men kan også spille en selvstændig rolle i de unges identitetsarbejde og øvrige udvikling.

At musikken på en overbevisende måde kan ændre de unges hidtidige **selvopfattelse**, som institutionsunge, der har mange nederlag og erfaringer med bl.a. mobning bag sig. De kommer tættere på den normalitet de altid har efterstræbt, og de oplever anerkendelse for det de kan og gør, og dermed opbygger de en anden selvforståelse end tidligere.

At musikken på mange områder kan udvikle de unges **personlige kompetencer**, som får betydning for dem langt ud over deres musikliv.

At musikken på lignende måde kan styrke de unges **sociale kompetencer**.

Der kan endvidere peges på at:

- Musik, som den udøves i dette projekt, giver mulighed for en **stor rummelighed**, med forskellige funktioner og roller i orkestret efter evne. En urutineret kan f.eks. godt spille trambourin sammen med en øvet guitarist, og der er plads til korsangere på forskelligt niveau. Hertil kommer teknikere, roadies m.m.

- Musik-sammenspil kræver et meget **tæt samarbejde** for at lykkes. De enkelte musikere kan ikke stå og spille hver for sig, men er nødt til at være i forbindelse med og indrette sig efter hinanden. 17 rockmusikere i samme øvelokale kan være en meget anstrengende oplevelse, hvis de ikke er disciplinerede, lydhøre, indstillet på at løse konflikter, tålmodige, udholdende, ædru, vellugtende, koncentrerede og tændte. Vil de unge spille med, er der derfor gode argumenter for, på hånden at få de unge til at udvikle bl.a. disse sider gennem musikken.
- Musikken giver mulighed for at **udtrykke følelser**, og i det hele taget give sit besyng med omkring livet som man oplever det.
- Skabelse af musik er en **kreativ proces**, der kan medvirke til at løse op for tvangsprægede rutiner og vaner.
- Optræden med musik giver **høj status** på et helt centralt område i den "normale" ungdomskultur og er synlig for et publikum, der er potentielt større end til de fleste andre aktiviteter.

Et andet fokuspunkt for erfaringsopsamlingen har været, hvilke kvaliteter – og problemfelter – der knytter sig mere specifikt til hvert af de tre aktivitetsområder (musikaktiviteter, studie/konsulentvirksomhed og praktikordning), som er beskrevet som en del af projektets metode.

Praktikordningen er ikke sat i gang i Musikprojektet.

Tanken om at indrette eget studie er også bortfaldet, bl.a. fordi man gerne ville fastholde oplevelsen af, selv at kunne komme ud forskellige steder og prøve det "rigtige" studiemiljø.

Så Musikprojektet har alene koncentreret sig om egne musikaktiviteter, med de sideaktiviteter omkring teknik m.m. som er knyttet hertil.

Et tredje fokuspunkt er, hvilke kvaliteter – og problemfelter – der er forbundet til det bedste valg af deltagersammensætning, der i projektbeskrivelsen beskrives som "*...to forskellige grupper af unge*" "*...med vidt forskellige reaktionsmønstre*".

Det er gruppen af sent udviklede der udgør kernen i TH Band og alle deltagerne i efterværns Musikprojektet. Derfor er der ikke erfaringer med at blande de to grupper i Musikprojektet. Men nogle "borderline" unge er med i TH Band og med til at øve om onsdagen og til de fleste arrangementer i øvrigt.

Erfaringen er, at de to grupper fungerer godt sammen, fordi de har musikken og oplevelserne til fælles.

De unge, der beskrives som "borderline", respekterer de øvrige musikere pga. deres musikalske kunnen og menneskelige egenskaber. Det kaos, som "borderline"-unge står for i nogle sammenhænge, preller af på den anden gruppe af unge, som omvendt lærer af de såkaldte "borderliners" mere selvsikre fremtoning.

1.3 Medarbejderrollen og – kompetencer

Erfaringsopsamlingen har set på en række af de roller projektmedarbejderen har i pro-

jektet.

Med roller menes de forskellige positioner i forhold til de unge og Musikprojektet, som projektmedarbejderen indtager, nogle gange på samme tid, nogle gange i forskellige situationer.

Der er ikke tale om klart afgrænsede, men til dels overlappende funktioner, som :

- Coach
- Reserveforælder
- Manager
- Chef
- Lærer
- Konfliktmægler

Endvidere har erfaringsopsamlingen set på de kompetencer der, som et resultat af en blanding af personlige egenskaber, erfaring, tillærte kvalifikationer og sociale netværk, gør netop projektmedarbejder John Villadsen til den fagperson han er.

Endelig er der set på de værdier og holdninger, som projektmedarbejderen indtager i arbejdet med de unge, og som afspejler hans engagement og vilje til at inddrage de unge i et område (musikken), som har haft stor betydning for hans egen udvikling og liv.

1.4 Projektets organisering og netværksdannelse

Erfaringsopsamlingen har fokuseret på hvilke kvaliteter – og problemfelter – der er ved projektets meget tætte afhængighed af én medarbejders særlige energi, kvalifikationer, netværk og forudgående kendskab til de unge fra Thorshøjgård.

John Villadsen er den eneste ansatte projektmedarbejder, og Musikprojektet opfattes derfor også i høj grad som "hans" projekt.

Hvis John Villadsen forsvandt, ville der være store problemer. Den anden projektmedarbejder, som er delvist tilknyttet projektet, kunne afløse på noget, og nogle af de unge mener godt, de selv kunne spille videre i en eller anden form.

Men musikprojektet er i et "klassisk" dilemma omkring projektorganiseringer: Igangsætterne gør, ved deres energi, målrettethed og alsidighed, netop den forskel, der får det pædagogiske arbejde til at løfte sig ud over en traditionel institutionsramme. Men samtidig står og falder projektet ofte med dem.

Et andet fokusområde har været, hvad erfaringerne er fra projektets ledelse og forholdet mellem den overordnede og den daglige ledelse.

Der har været et godt og tillidsfuldt forhold mellem Forstanderen på Thorshøjgård og projektmedarbejderen i Musikprojektet, selvom de klart indtager **forskellige roller**.

Begge parter ved, at der både er brug for ildsjælen, der kan få projektet til at leve og gro og administratoren, der bl.a. kan bære tingene videre til f.eks. Københavns Amt og Soci-

alministeriet.

Et af de løbende emner for samtaler mellem forstander og projektmedarbejder har været spørgsmål omkring **økonomi og deltagerantal**, d.v.s. forhold, der vedrører det driftsmæssige og sikkerheden.

Det bliver fremhævet, at der er **enighed om strategien** i forhold til det langsigtede.

På samme måde er der en stor **gensidig loyalitet** og tillid mellem forstander og projektmedarbejder, som i høj grad bygger på en gensidig **personlig tillid**.

1.5 Projektets fremtid

I dette afsnit vil vi pege på nogle af de problemstillinger, som det vil være hensigtsmæssigt at forholde sig til i forbindelse med en fortsættelse af Musikprojektet.

Andre (dårligere) elever på Thorshøjgård

Det er blevet beskrevet af medarbejdere at elevgruppen på Thorshøjgård efterhånden bliver dårligere fungerende.

Hvordan kan Musikprojektet eller evt. nye musikinitiativer rumme og indpasse disse elever?

Tidsbegrænset eller permanent projekt?

Musikprojektet er etableret som et 3-årigt metodeudviklingsprojekt omkring efterværn.

Langt de fleste aktører har peget på, at Musikprojektet ikke bør være begrænset i tid eller have begrænsninger på, hvor gamle deltagerne må være. De fleste er da også ældre end de 23 år, som er grænsen for efterværnsarbejde.

En enkelt sagsbehandler har dog peget på, at man skal passe på at tilknytningen til efterværnsprojektet ikke bliver livslang, fordi det er svært at få de unge videre i andre tilbud.

Erfaringsopsamlingen vil pege på, at det er vigtigt at give projektet fortsat mulighed for at tilpasse sig målgruppen, og den logik der må følge af deres situation. Det betyder, at det ikke virker fornuftigt at sætte faste længder på, hvor længe man skal være tilknyttet bandet, før man skal videre. For nogle enkelte vil det sandsynligvis ske i løbet af de næste par år, at de søger videre til nye udfordringer, for andre kan TH Band være et meningsfuldt tilbud i mange år endnu.

For at skabe trykthed omkring de unge og projektets situation, kan det synes nødvendigt med en afklaring af, om de unge skal videre i en overskuelig fremtid og evt. til hvad? I hvor høj grad vil man lytte til de unges egne ønsker?

Faste rutiner – svingende intensitet

Projektet kører ikke fast hver dag, men svinger i intensitet afhængigt af opgaverne og den måde den enkelte deltager er tilknyttet.

Det er blevet nævnt i et interview, at det i høj grad tilgodeser de unge, som ikke har behov for at komme af sted hver dag. Derimod er det sværere for unge, der har behov for mere faste rutiner at indgå i Musikprojektet.

Det kan pege på et behov for at udvikle flere typer af arbejdsopgaver omkring projektet, som i højere grad kan tilgodeses også de, der har stort behov for faste daglige gøremål og rutiner.

Knopskydninger og sideprojekter

Erfaringsopsamlingen er undervejs stødt på flere ideer til sideprojekter og knopskydninger.

Det handler dels om sideprojekter, der kan udbrede viften af arbejdsopgaver og funktioner. Det kan være i form af administrativt kontorarbejde, den urealiserede plan omkring at være studieteknikere for andre, skriveværksted i forbindelse med Thorshøjgårds skole osv. Ideen med sideprojekterne kan være dels at kunne rumme flere – og flere typer – deltagere og dels at knytte f.eks. den løst knyttede projektmedarbejder og Thorshøjgårds skolelærer tættere til projektet, og dermed sikre en bredere projektstøtte ud over den ene projektmedarbejder der er ansat nu.

Knopskydningerne handler i høj grad om nu udadvendte projektideer og samarbejde med f.eks. netværket omkring TV Glad.

Samtidig peger især forstanderen på det vigtige i at holde fast i målgruppen og sikre en opbakning fra KFBU, Københavns Amt og Socialministeriet.

Det kan pege på et behov for at finde det eller de rigtige foraer til nogle afklarende ideudviklings- og strategidiskussioner, hvor man sikrer, at den fortsatte udvikling af projektet har forståelse og opbakning fra alle involverede.

Projektets størrelse

Det er i Musikprojektet en iboende interessemodsatning mellem de økonomiske krav, repræsenteret ved forstanderen som ansvarlig for den overordnede drift, og projektbeskrivelsens intentioner om et deltagerantal på 18 til 20 deltagere og de 14, som projektmedarbejderen anser for det maksimale antal ud fra en pædagogisk betragtning. Han peger bl.a. på, at roen og den sociale tryghed, som er af afgørende betydning for deltagerne, og mulighederne for individuel undervisning, sætter en grænse for gruppens størrelse.

Også deltagerne har udtrykt skepsis ved at for mange ekstra musikere kommer ind i bandet og peger bl.a. på, at nye i højere grad må lave deres egne bands.

Erfaringsopsamlingen vil pege på, at den ene projektmedarbejder allerede nu har mange deltagere, både i Musikprojektet og TH Band. Det virker ikke realistisk, at 1 medarbejder skulle kunne arbejde med flere unge end det sker nu.

Imidlertid bør man se på muligheden for at kunne tilknytte flere medarbejdere, i takt med at behovet stiger.

Det kan anbefales at gøre dette tema til genstand for en diskussion, hvor der ses på:

- **Takspolitikken.** Afspejler den pris kommunerne betaler for den enkelte, den betydning projektet har for de unge, og de reelle omkostninger der er ved projektet,

sammenlignet med andre lignende tilbud?

- **De nye aktiviteter.** Kan kommende sideprojekter og knopskydninger, føre til en opdeling i mindre grupper, der samlet giver mulighed for at øge deltagerantallet og antallet af medarbejdere tilsvarende, uden at den sociale sammenhængskraft brydes eller at den nuværende projektmedarbejders særlige betydning for projektet undergraves? Kan man f.eks. forestille sig mindre selvorganiserede enheder omkring f.eks. teknik, med egen medarbejder og egen kontekst? Hvad er fordele og ulemper ved et større, knopskydende projekt?
- **Nye deltagere.** Kan de nye bands, parallelt med TH Band, som er startet blandt elever på Thorshøjgård på længere sigt blive selvstændige enheder under Musikprojektet, med deres egen sociale kontekst og evt. medarbejder?

KAPITEL 2 OM MUSIKPROJEKTET PÅ THORSHØJGÅRD

2.1 Fakta

- Thorshøjgård er en døgninstitution, et ungdomshjem som modtager dag- og døgnelever i alderen 15 til 18-20 år. Thorshøjgård er normeret til 25 døgnelever.
- Thorshøjgård ligger nordøst for landsbyen Torslunde, i Ishøj Kommune i Københavns Amt.
- Kristelig Forening for Børn og Unge (KFBU) ejer Thorshøjgård, som har en driftsoverenskomst med Københavns Amt. Denne omhandler driften af et Ungdomshjem jf. Servicelovens §51, med bo - afdelinger, egen skole og egne værksteder.
- TH Band startede i 1987 og er forløberen for musik – efterværnsprojektet. TH Band er fortsat det fælles samlingspunkt for aktiviteterne.
- Musikprojektet er et efterværnsprojekt, som er selvstændigt finansieret med puljemidler fra Socialministeriet. Musikprojektet er alene et tilbud for de bandmedlemmer, der er udskrevet fra Thorshøjgård og eksterne deltagere.
- Musikprojektet har til daglig rådighed over en af institutionens tidligere personaleboliger og et øvelokale i kælderen under en af afdelingerne.
- Der er 15 deltagere i Musikprojektet, 14 yngre mænd og 1 ung kvinde i alderen 21 til 35 år.
- Alle - på nær to - får pension. 2 deltagere har supplerende indtægt ved siden af pension fra medhjælperarbejde på Thorshøjgård og i et lokalt medborgerhus.
- 9 bor i egen lejlighed, 5 i bofællesskab med støtte og 1 bor stadig på Thorshøjgård
- 12 af deltagerne har været med i TH Band fra 2 til 11 år, før efterværnsprojektet startede.
- Der er i alt tilknyttet 19 unge til TH Band, inklusive Musikprojektets deltagere. De

øvrige bandmedlemmer er nuværende elever på Thorshøjgård.

- En deltager har været indlagt på hospital i meget lang tid og er derfor gået ud af projektet. Ellers er alle deltagere med endnu. Der er ikke sorteret nogen fra ved visitationen.
- Musikprojektet har fået bevilliget 285.000 kr. i 1999, 258.000 kr. i 2000 og 200.600 kr. i 2001 fra Socialministeriet, og er et af de 8 projekter, der er med i det landsdækkende metodeudviklingsprojekt på efterværnsområdet.
- Projektet modtager fra 700 til 6400 kr. pr. måned af den enkeltes hjemkommune for hver deltager i musikprojektet. Beløbets størrelse afhænger af den pædagogiske indsats og omfanget af deltagelse i projektet.
- Projektmedarbejderen har orlov fra sin stilling på Thorshøjgård og er fuldtidsansat på Musikprojektet i den 3 årige periode, som er gældende for projektet frem til 31. december 2001.
- Ud over projektmedarbejderen er der deltidstilknyttet en anden medarbejder, der primært arbejder med teknikken og medvirker ved øveaftener og koncerter.
- Ved siden af Musikprojektet har Thorshøjgård en aftale med Ishøj Kommune og den kommunale ungdomsskole om en lokalafdeling af Ungdomsskolen på Thors-højgård. Der undervises i musik og lys og lyd, og Thorshøjgård stiller øvelokaler og instrumenter til rådighed.
- Der bliver på mange måder arbejdet på tværs mellem enhederne med musikken som omdrejningspunkt. Bl.a. er nogle af de "garvede" deltagere i musikprojektet begyndt at undervise nuværende Thorshøjgård elever på "begynderhold" i ungdomsskoleregi og de to projektmedarbejdere i musikprojektet underviser begge steder.
- Der er indspillet 3 CD'ere med næsten 40 numre, skrevet og komponeret af de unge i 1995, 1997 og 2000. Der er trykt 1000 eksemplarer af hver CD. Nogle af dem er nået helt til Australien, Irland, Norge, Tyskland og Sverige. Den første CD er i dag blevet et samlerobjekt som publikum betaler 350 kr. for ude i byen.
- TH Band er også med på årets CD 1999 i Ishøj Kommune.
- Nogle af højdepunkterne har været 2 ture i 1996-97, hvor TH Band, via Det Danske Kulturinstitut var i Polen for at spille, samt en tur til Tyskland.

2.2 TH Band

Lidt historie om TH Band og Musikprojektet, fortalt af initiativtager og projektmedarbejder, John Villadsen:

Jeg blev ansat på Thorshøjgård i februar 1987 på afdeling Hedebø, for unge drenge i alderen 15 til 18 år. De første par dage blev jeg vist rundt, og jeg var oppe og se deres værelser. Der kunne jeg godt se, at der hang mange musikplakater med rock. Og der var mange Lp'er, og de gik meget op i deres musik. Nogle af dem spillede også lidt musik selv. Men ikke meget. Nogle af dem havde været placeret på andre institutioner og måske gået til lidt trommespil, og nogle havde gået til lidt guitar.

Efter et par måneder havde de fundet ud af, at jeg spillede. Jeg tog min guitar med og spillede lidt musik, og samtidig havde jeg et orkester nede i Tåstrup, så nogle gange var jeg i avisen. Det skærpede også interessen. Nogle af dem var nede og se, når jeg optrådte i Tåstrup. Det var sådan meget lokalt, men jeg kunne godt mærke at interessen for, hvad jeg gik og lavede omkring musikken var rimelig stor. Og jeg kunne snakke med om alle de der stars, de havde på væggen og kunne måske fortælle nogle historier om dem.

På et tidspunkt begyndte jeg at snakke med nogle af dem, om vi skulle begynde og spille. Samtidig havde Ishøj Ungdomsskole en intern ungdomsskole herude. Så i stedet for at eleverne skulle fragtes ned, hvad de ikke var så meget for, så havde vi simpelt hen en intern ungdomsskole herude. En filial. En af lærerne på Thorshøjgård var leder af den interne ungdomsskole. Og hun spurgte mig så, om jeg havde lyst til at blive ungdomsskolelærer ved siden af mit job herude. Så kunne jeg starte en musiklinje.

Så startede vi stille og roligt. Der stod nogle gamle trommer, der var en gammel akustisk guitar, men ellers var der ikke ret mange ting derovre. Egentlig havde jeg troet at mange, når vi sådan var kommet i gang, stille og roligt var faldet fra. Men så opdagede jeg, at folk blev hængende, og der kom flere til.

Vi startede med at optræde på Thorshøjgård til en julefest. Der var en god entusiasme.

Efterhånden så udviklede det sig. Nogle blev lidt dygtigere og nogle lærte lidt rytme.

Det begyndte at tage form. Så begyndte jeg at arrangere jobs og gik tilbage til gutterne og sagde: "Ved I hvad, vi har 3 måneder. Om 3 måneder skal vi spille ude på Hulegården til en julefest. Og vi skal spille 3 kvarter. Er I med på den?". Så spillede vi ude på Hulegården. Og begyndte at øve mere og mere. Og de begyndte at spørge: "Skal vi ikke snart ud og spille igen?"

Jeg var så nede i Tåstrup og arrangere et eller andet i Medborgerhuset. Så gik jeg tilbage til dem og sagde: "Ved I hvad? Om 3 måneder, så er det Medborgerhuset. Og der bliver plakater, og det kommer i lokalavisen, og vi bliver fotograferet og det hele".

Sådan begyndte det.

Vi var en 6-7 stykker i starten og de første koncerter var måske 7-8 måneder efter vi startede.

Dengang spillede jeg selv med. Det lød ikke specielt godt når vi spillede, men der var entusiasme. Og nogle gange hev jeg, allerede dengang, en eller anden kammerat med ud og spille. Som ligesom også kunne holde lidt styr på det.

Så kørte det slag i slag. Vi fik et større øvelokaleovre ved afdeling Hedebo og tingene udviklede sig.

Andre folk kunne se, at miljøet fungerede. - Dels var der musikken, men der var også hele den sociale base. Det at man kunne mødes omkring noget, som man skulle være fælles om, for ellers fungerede det ikke.

Så aktiviteten bredte sig på hele institutionen og blev ved med at brede sig.

Til sidst kunne jeg ikke have nogen kontaktpædagogfunktion samtidig. Det kunne jeg slet ikke overskue, fordi musikken fyldte så meget.

Og det er ud af hele den her udvikling, at Musikprojektet kom op at stå.

Allerede for en 6-7 år siden, snakkede jeg om, at det kunne være sjovt at prøve at beskrive et helt konkret musikprojekt for nuværende og tidligere elever. Og det er så det her.

Jeg havde nogle billeder fra starten. Jeg havde billeder inde i hovedet af det, jeg selv havde oplevet som ung og lyst til at prøve at give dem den oplevelse, jeg selv syntes havde været spændende.

Og det vidste de godt fra starten af.

Derfor sagde jeg rimeligt hurtigt til de unge, at det kunne være spændende at få det op på et niveau, så andre kunne holde ud at høre på det. Ikke kun at spille til institutionens sommerfest og julefest, men at komme ud og spille på skoler, festivaler og medborgerhuset.

Succeskriteriet var: At komme ud og spille. Komme ud og blive kendt. Komme ud og få kulørte lamper i hovedet. At folk kunne se, at her er der altså nogle unge mennesker, der kommer fra en døgninstitution - og så finde ud af, at de kan jo egentlig nogle ting. Få de unge uden for institutionens mure, se omverdenen, og i første omgang lokalsamfundet, fandt ud af : "Hov, dem der bor ude på Thorshøjgård, de kan nogle ting". (Projektmedarbejderen)

2.3 Fra TH Band til Musikprojektet

Det blev efterhånden for omfattende for projektmedarbejderen både at være pædagog på afdeling Hedebo, lærer i ungdomsskolen og samtidig have ansvar for musikprojektet.

Thorshøjgård tog kontakt til UFC-Unge for at diskutere muligheden for at udvikle et efterværnsprojekt. Derefter lavede man en projektbeskrivelse.

Projektet fik bevilget penge og blev en del af det landsdækkende metodeudviklingsprojekt vedrørende efterværn.

Fra at være et rent fritidsprojekt under Ungdomsskolen, betød overgangen til efterværnsprojekt en række udviklingsmuligheder, fordi projektmedarbejderen fik fuld tid til at organisere det, og flere af de unge, der er med i Musikprojektet, kunne komme i projektet hver dag.

Da efterværnsprojektet startede, og jeg lige pludselig sad i det her hus 1. januar 1999, var jeg nervøs for, om det kunne bære. Jeg havde visioner og planer og havde også snakket med de unge om det. Men jeg var nervøs de første par måneder. Kan det holde?

Det store skift var, at jeg indtil da havde været tilknyttet en afdeling – Hedebo. Og lige pludselig sad jeg her med de unge mennesker og skulle lave noget et par gange om ugen på nogle helt andre præmisser.

I starten handlede det om at få lagt nogle planer. Der var datoer for indspilning af CD'er og aftalt nogle koncerter, så vi ikke skulle starte ved punkt 0. Så der var planlagt arrangementer et halvt år frem.

Også for de unge var det et nyt projekt. Nogle af dem kom fra beskyttede værksteder og nogle af dem kom fra jobs som gårdmedhjælpere i kommunale institutioner. Jeg sagde til dem: Nu er det her jeres eget. Nu er det op til jer (jeg er selvfølgelig med, det er klart) og finde ud af: Hvad gør vi her i hovedkvarteret. Og også have drømmene og visionerne og måske stå på egne ben.

Nu skulle de prøve at få dagligdagen til at fungere og komme her lidt mere. Videreføre et miljø, men stabilisere kernen, så deres stabilitet og inspiration kunne sive ud og videreføre nogle ting, frem for at jeg skulle være trækdyr hele tiden. (Projektmedarbejderen)

På samme tid bevilgede Kristelig Forening for Børn og Unge (KFBU), der ejer Thorshøj-gård, 50.000 kr. til udgivelse af den første CD.

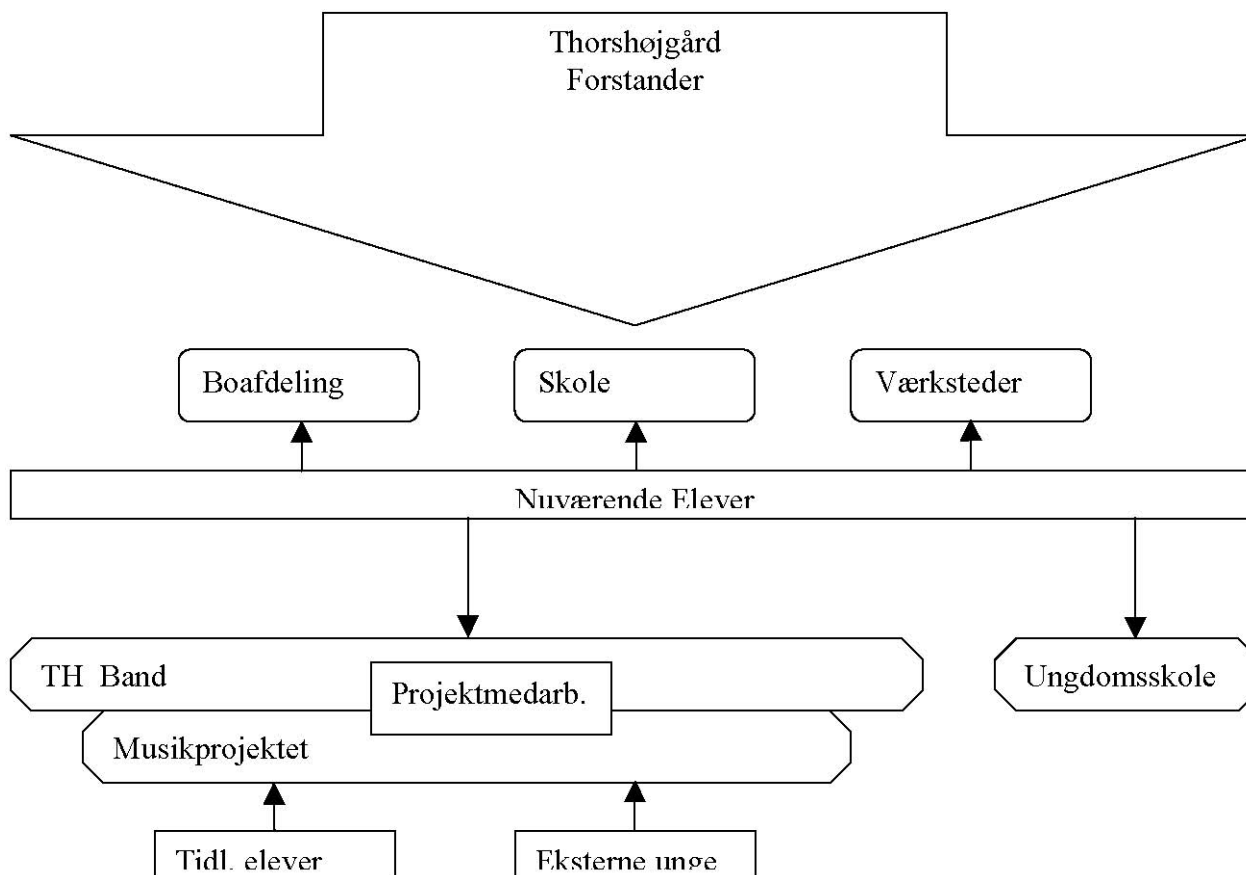
Musikprojektet er en del af TH Band, forstået sådan, at det er TH Band, der er rammen omkring og basis for musikken. TH Band er fundamentet for den fælles identitet og samværet. Det er TH Band der tager ud og optræder, udgiver CD'ere osv.

Men kun en del af medlemmerne i TH Band er med i Musikprojektet. Deltagerne i Musikprojektet er tidligere elever fra Thorshøjgård og andre unge "ude fra" i Københavns Amt, som ikke har boet på Thorshøjgård.

Deltagerne i Musikprojektet er også dem, der har været med længst i TH band og beskrives som kernen i bandet.

Derudover består TH Band fortsat af nuværende elever på Thorshøjgård, der ved siden af bandet også går i skole eller arbejder på værkstederne på institutionen.

På den måde er TH Band fortsat en integreret del af Thorshøjgård, selvom Musikprojektet er en helt selvstændig enhed, uden for institutionens almindelige strukturer.



Der er mange daglige berøringsflader mellem Musikprojektet/efterværnsprojektet og den øvrige institution.

En af ideerne med den tætte sammenhæng med institutionens øvrige liv og elever er, at de nuværende elever der er med ude og spille sammen med TH Band, enten som musikere, korpiger eller lys- og lydfolk, senere, når de ikke længere bor på Thorshøjgård, kan sluses ind i efterværnsprojektet let og smidigt, fordi de kender miljøet.

2.4 Deltagernes baggrund og forudsætninger

Når man har været sammen med deltagerne i musikprojektet, talt med dem, interviewet dem, set dem øve og optræde, så er det ikke deres psykosociale problemer eller afvigelser fra normaliteten, der trænger sig mest på. I stedet er det åbenlyst, at de har mange ressourcer og talenter og et smittende drive omkring deres musik og livet i TH Band, som det også vil fremgå senere i denne erfaringsopsamling.

Det pædagogiske omdrejningspunkt i musikprojektet er at fokusere på ressourcer og muligheder, frem for begrænsende og stemplende karakteristikker og diagnoser. Det er derfor en kompliceret sag at skulle beskrive deltagerne ud fra andre præmisser end disse.

Men for at forstå Musikprojektets betydning for de unge og kunne diskutere det eksemplariske i dets metode, er det imidlertid nødvendigt også at vide noget om målgruppens øvrige liv og forskellige problemstillinger ved siden af livet som musikere, som det er blevet beskrevet af bl.a. medarbejdere, forældre og de unge selv.

Der er 2 elevgrupper på Thorshøjgård, som også er målgruppen for musikprojektet. Projektbeskrivelsen beskriver dem således:

Boafdeling

Skole

Thorshøjgård
Forstander

Ungdomsskole

Værksteder

Musikprojektet

Projektmedarb.

TH Band

Eksterne unge

Tidl.elever

Nuværende Elever

Den ene del af målgruppen udgøres af de såkaldte sent udviklede/jeg-svage, som er karakteriseret ved

- * Identitetsusikkerhed*
- * Følelsesmæssig og social umodenhed*
- * Social isolation*
- * Uselvstændighed*
- * Negative forventninger til sig selv og deres omgivelser*

Den anden del af målgruppen udgøres af de såkaldte borderline¹ unge, som blandt andet er karakteriseret ved:

- * Ustabile og konfliktfyldte forhold til andre mennesker*
- * Tendens til asocial adfærd*
- * Konfliktfyldt forhold til forældre*
- * Suicidal adfærd*

** Kaotisk og mangelfuldt uddannelsesforløb trods umiddelbart normal/god begavelse²*

Borderlinebegrebet bruges officielt, som det fremgår af fodnote 1, men i hverdagslivet i en døgninstitution anvender man ofte dette begreb i forhold til en gruppe børn og unge, om hvem man ikke har en præcis diagnose, da de ofte falder uden for den målgruppe, som institutionen er oprettet til.

Ifølge medarbejdere på Thorshøjgård har begge målgrupper svært ved at begå sig i sociale sammenhænge uden for institutionen.

De er derfor ikke i stand til, uden særlig støtte, at tage del i nogle af de livsarenaer, som ellers kendetegner et almindeligt ungdomsliv. Det gælder uddannelses- og arbejdsliv, det fritidsorganiserede liv og kammeratskabslivet. (Se uddybning senere i afsnit omkring denne erfaringsopsamlings forståelsesramme og metode)

Oprindeligt var det mest gruppen af sent udviklede, der var på Thorshøjgård. Det er derfor også unge fra denne gruppe, der følger musikprojektet.

De betegnes af medarbejdere som de skæve unge, der er skrøbelige, med små fødsels-skader, psykosociale, kommunikations- og indlæringsmæssige problemer.

Samtidig lægger alle, både medarbejdere og de unge selv, vægt på, at de unge ikke er fysisk-psykisk udviklingshæmmede, fordi man opfatter denne diagnose som negativt stemplende og forbundet med det at være "åndssvag".

Deltagerne i Musikprojektet er næsten alle bevilliget en pension.

De unge var typisk omkring 17-18 år da de startede på Thorshøjgård. Nogle kom fra deres familier, andre fra andet døgninstitutionsoophold.

¹ Ifølge Psykologisk – pædagogisk ordbog, er borderline "oprindeligt anvendt som udtryk for en tilstand mellem neurose og psykose", men anvendes nu også "om andre grænsetilstande fx forskellige grader af psykisk udviklingshæmning" (Gyldendal 1999)

² Oprindelig projektbeskrivelse og ansøgning, Thorshøjgård 1998.

Thorshøjgård er for mennesker der har problemer hjemme eller andre steder. Unge fra andre institutioner. Med psykiske eller sociale problemer. (Deltager)

Tidligere skole- og institutionsophold har, ifølge både unge, forældre og medarbejdere, bestået af almindelige skoler, efterskoler eller specialskoler. Fælles for de unge er, at de har haft en problematisk skolegang og haft svært ved at passe ind i systemerne.

De har været igennem en lang proces, nogle med mange nederlag i skoleregi og fritidsinteresser. Han har prøvet alt, men det har ikke har været godt. Der blev han kappet af. Slog ikke til. (Forælder)

Jeg har gået på specialskole, med folk der ikke kunne noget. Bankede sig i hovedet. (Deltager)

Dem der var på det værested var tungere end mig, så jeg synes ikke jeg fik noget ud af at være der. (Deltager)

Mange af deltagerne har oplevet mobning.

På min gamle døgninstitution fik jeg at vide, at hvis jeg ikke holdt op med alt mit plad-der, så ville jeg blive ved med at blive mobbet. Men så forbedrede jeg mig efterhånden, og så blev jeg ikke drillet mere. Jeg snakkede om bomber og sådan noget. (Deltager)

Der var en gæstfrihed på Thorshøjgård, der ikke var på efterskolen, hvor der dels var personaleproblemer og dels problemer med de unge som synes, at nu skal han lige trykkes ned i gruset, og så får han lige en ekstra bønne. (Deltager)

Deres familiebaggrund er blandet, som hos andre unge. Det svinger fra velfungerende kernefamilier til familier præget af vold og hård forældredominans

De beskrives, og beskriver sig selv, som "alternativt begavede". Med det menes bl.a., at de intellektuelt er mindre godt udrustet end gennemsnittet, selvom de på andre områder har styrker.

Det giver sig for nogle af deltagerne i Musikprojektet udtryk i, at de har svært ved at modtage flere meddelelser på én gang.

Hvis de ikke har spillet musik længe, så bliver man nødt til at tjekke det op. Ikke at de glemmer det tekniske, men de glemmer at få det til at hænge sammen. Der er nogle ting, der ikke hænger ved i deres udvikling. På nogle punkter vokser det – på andre punkter er det stand by. (Projektmedarbejderen)

Enkelte af deltagerne har en stor viden på enkeltområder (f.eks. computer og musik)

De fleste har haft svært ved at opbygge og fastholde længere venskaber. Da de var på Thorshøjgård kom de fleste ikke meget uden for institutionen og opsøgte kun det meget tætte netværk på afdelingerne. Samtidig har de fleste svært ved at holde en kontakt ved lige, og venskaber ophører typisk efter udskrivning fra Thorshøjgård. (Hvad der dog ikke er sket for de unge i Musikprojektet, netop pga. livet i TH Band. Erfaringsopsamlingen vender tilbage til det senere).

Udover søster og forældre har han alle relationer på Thorshøjgård. (Forælder)

Flere har dog fast kæreste.

I andre beskrivelser af enkelte af deltagerne indgår bl.a. dårlig disciplin, "ups and down"

perioder, lille udholdenhed og kaos.

Han har svært ved, at gennemføre det han gerne vil i mange sammenhænge. Svært ved at koncentrere sig om det der ikke umiddelbart interesserer ham. Han kan godt gennemføre noget, der har hans umiddelbare behovstilfredsstillelse, men ikke noget på længere sigt. Han lavede ingenting i skolen til sidst. Han sad meget ude på gangen og halvsov. Ikke fordi han ikke kunne lære noget, men fordi han ikke lyst til det. Hvis han kunne få en belønning øjeblikkelig, så var det godt nok. Men ikke det mere lang-sigtede, 3-4 dage. Det har han ikke været god til. (Forælder)

Jeg arbejdede på et værksted, hvor jeg tit sad og sov. Og det tog de andre et billede af og hængte det op. (Deltager)

Det flyder lidt. Han kan sidde hele natten og spille computer, eller spiller spil eller er nede hos pølsemændene, hvor han måske har en gæld på flere tusinde, fordi han har spist ristede pølser med brød. (Projektmedarbejderen)

Han er meget pertentlig og mangler proportioner og evnen til at kunne udsætte og prioritere. Det kan f.eks. være vigtigere at huske en cykellygte i tasken, på bekostning af at kunne overholde en aftale. (Hjemmevejleder)

De fleste klarer sig selv i hverdagen med støtte fra hjemmevejleder.

Har haft svært ved at administrere sin egen hverdag, med indkøb. Hvor vi andre lægger et budget en måned frem, så tænker han her og nu og suger på lappen til sidst. Men klarer sig igennem alligevel. Klarer selv tingene i sin lejlighed på sin egen måde. Ikke god til madlavning, men klarer sig. (Forælder)

De runder ikke deres sagsbehandler på dørene, men sagsbehandleren ved hvad de laver. (Projektmedarbejderen)

Enkelte har haft misbrugsproblemer.

Jeg har drukket til jeg var et par og tredive. Derefter afvænning og alkoholfri i et par år. Men får stadig piller. Jeg var nødt til at stoppe. Min lever sagde stop. Så tog jeg mig bare sammen. I dag kan jeg bedre finde ud af tingene. (Deltager)

Nogle har haft det svært med den personlig hygiejne og orden omkring sig.

Det værelse Daniel boede på. Der lugtede, som om der var flere køer derinde. (Deltager)

Jeg var pisse forvirret og var ikke særlig god til at rydde op. (Deltager)

Blade og alt muligt lå på gulvet. Så vidste man hvor Dennis var. Han lå inde i sin hule. Tillukket. Og der lugtede som en eller anden hest, der var blevet sluppet væk. (Delta-ger)

Nogle har motoriske problemer og har f.eks. problemer med at spise "almindeligt".

Han er lettere spastisk lammet Jeg havde ikke forestillet mig, at han nogen sinde kunne spille på en guitar, for hans motorik den var så dårlig. Hans finmotorik, når han skriver og sådan noget, så kommer han lidt til kort. Giv ham en hammer, og han kan dårligt ramme sømmet, eller når vi skulle vise ham, hvordan en støvsuger skulle sættes sammen, når han skulle støvsuge værelset. Så sad det hele forkert sammen, men guitar det kunne han så. (Forælder)

Kunne ingen ting. Ikke engang pudse sine sko. Når han skulle pudse sine sko, da han boede oppe på afdelingen, var hele værelset smurt ind i skosvæerte. (Projektmedarbejderen)

I et enkelt tilfælde har der været tale om vold, over for en medarbejder på Thorshøjgård.

Det har været et gennemgående træk i interviews med de forskellige aktører, inklusiv de unge selv, at det er fælles for deltagerne, at de har haft en selvopfattelse som nogen der

- var uden for det almindelige samfund,
- ikke kunne leve op til de normer andre følger,
- ikke kunne klare almindelig skolegang, uddannelse eller arbejde.

De har drømt om, men manglet troen på, at de nogensinde kunne komme i nærheden af den normalitet, som de har opfattet, at andre unge tilhører.

De har erfaret, at deres "alternative begavelse" (som flere af deltagerne bruger til at beskrive sig selv) ikke har passet ind nogen steder.

Ankomsten til Thorshøjgård i 17 – 18 års alderen beskrives derfor af de fleste unge som en meget positiv oplevelse. Her oplevede de at blive accepteret, de var sammen med unge i samme situation og var ikke marginaliserede i en gruppe. Dette er ellers en af deres ty-piske erfaringer fra tidligere skole- og institutionsophold.

Imidlertid beskriver nogle af de unge også, at hvor de tidligere kunne opleve mobning på grund af, at de var anderledes end flertallet, oplever de nu, at alene det at bo eller at have boet på Thorshøjgård, vækker en række fordomme hos andre, som står i vejen for at blive betragtet som den man er individuelt.

Man kan derfor stille spørgsmålet om prisen for den enkelte unge har været en ny stempling som ”institutionsung”, hvor en individuel marginalisering nu i højere grad følges op af en gruppemæssig stigmatisering fra omverdenen?

Selvfølgelig har jeg lært ting af at være på institution. Men er det det hele værd? (Deltager)

Hvis man kommer ud et sted og folk spørger: Hvor har du været, siden du er kommet med i TH band. Og man siger Thorshøjgård og det er en institution. Så er der nogen der siger: Så er du jo handikappet, eller chefforbryder eller kriminel. Nogle folk ser mærkeligt på, at det er en institution. Nogle udtaler sig, før de ved hvad det er. Du bli-ver stemplet på forhånd. Jeg prøver at forklare dem hvorfor. Men nogle gange virker det, som om de overhovedet ikke lytter efter. De har deres egen mening. Og den stoler de mere på, end når de hører sandheden. Jeg tror, at nogle folk er bange for at sige at de har taget fejl. (Deltager)

Og så er der aviserne. Som tolker det lidt forkert. F.eks. Ekstra Bladet skrev at udviklingshæmmede spiller musik. Som om vi er 2 i en rullestol og 5 mongoler. (Deltager)

Som det fremgår af ovenstående, der bygger på udsagn i interviewene med de involverede aktører, er der tale om unge der har, eller har haft, en række problemer, som bl.a. kan aflæses i, at de har fået bevilliget en pension.

Men som det vil fremgå senere i erfaringsopsamlingen, er der samtidig tale om unge, med en række ressourcer som, via deres involvering i TH Band og Musikprojektet, er blevet udviklet til glæde for de unge selv og deres store publikum.

2.5 Projektets formål

Et projekts intentioner beskrives mest loyalt ved at tage udgangspunkt i dets egne beskrivelser, i dette tilfælde projektbeskrivelsen:

Målene er

1) at unge efter en udskrivelse bliver fastholdt i nogle udviklende situationer og forbliver en del af et eksisterende netværk, og

2) at de unge introduceres for nogle sfærer, der ligger uden for institutionens rammer, samtidig med at de i projektet kan opnå en tryghed, sikkerhed og kontinuitet.

De unge skal kunne deltage i projektet under og efter en udskrivelse fra institutionen, således at overgangen bliver så glidende som muligt. Projektet vil bygge videre på nogle af de erfaringer Thorshøjgård allerede har gjort sig med hensyn til brugen af kultur/musikaktiviteter, hvor de unge kan mødes på tværs af sociale skel, og hvor de kan finde eller udbygge nye sider af sig selv.

(...)

Den overordnede ramme for projektet er musikaktiviteter, hvorunder der etableres forskellige grupper, som både kan tiltrække unge med musiske evner og de der ikke har sådanne evner eller interesser. Inden for disse rammer tildeles de unge en udstrakt grad af ansvar og der stilles forventninger om, at de sammen kan løse de opgaver, de bliver stillet og stiller sig selv.

(...)

Som en kulmination på de unges aktiviteter arrangeres:

2 årlige turneer af ca. 5 dages varighed og koncerter i lokalområdet

Udgivelse af en CD

Disse aktiviteter sikrer en fortsættelse af kontakten mellem den udskrevne elev og beboerne/ansatte på Thorshøjgård, samtidig med at de deltager i nogle målrettede forløb, som kan være med til at styrke deres tro på sig selv og andre, ligesom de via koncerter introduceres for de kulturtilbud der eksisterer i lokalområdet.

(...)

Samlet set er det intentionen at disse aktiviteter skal

- Styrke de unges selvværd og selvtillid og derigennem deres identitet.*
- Øge de unges tolerancetærskel og lære dem at acceptere forskelligheder*
- Skabe en erkendelse af, at de i samarbejde med andre unge kan bidrage til et rigere liv for alle involverede*
- Opøve deres kompetencer til at begå sig på nye arenaer.³*

2.6 Musikprojektets hverdag

I en typisk uge kommer nogle af deltagerne et par gange, andre lidt oftere. Det kommer an på, hvad der skal foregå. Op til koncerter og andre begivenheder er aktiviteten mere intensiv.

Nogle af dem der kommer i dagtimerne går som regel over i øvelokalet og spiller. Så er der ro til at være kreative, og de kan stå og øve på instrumenterne eller på at synge.

En af deltagerne hjælper projektmedarbejderen i dagtimerne med at skrive breve og ordne administrative opgaver, som f.eks. at sørge for udsendinger til kommunerne. Det er også hende der skriver, hvis et blad skal bruge en artikel.

Det er meningen, at hun efterhånden skal have endnu flere opgaver og være på projektet som dagelev. Projektet er ved at indrette et egentligt kontor til hende.

En kommune har givet tilsagn om at 2 deltagere, der er tilknyttet efterværnsprojektet, skal komme som dagelever, den ene som musiker og den anden som lyd- og lys-mand. Musikeren skal bruge et år på at komponere numre til sin egen solo CD. Han kommer hver mandag, onsdag, torsdag og fredag.

³ Oprindelig projektbeskrivelse og ansøgning, Thorshøjgård 1998.

Lydmanden bliver en slags manager for ham, hjælper ham med at være kritisk over for numrene og med at stille anlæg op. Han skal endvidere tage sig af det øvrige musikan-læg. Det skal tjekkes op, justeres, renses, guitarerne skal holdes ved lige, der skal skiftes strenge

osv.

Om dagen mødes man også og snakker om, hvad der skal ske fremover. - Ideer til fremtiden, er der nogle store jobs forude, skal man have gæster med ud og spille, skal man have andre bands med ud og spille osv.

De, der ikke har anden beskæftigelse, mødes regelmæssigt mandag og onsdag, og nogle gange torsdag og fredag, efter aftale.

Så efterværnsprojektet går gradvist mere og mere over til at blive et dagprojekt for flere af deltagerne. Det sker i takt med at opgaverne vokser, og der bliver mere og mere at tage sig til.

De øvrige kommer 1 eller 2 aftener om ugen.

De unge uden for efterværnsprojektet, der bor på Thorshøjgård, deltager fast onsdag aften. Der bliver det hele koblet sammen.

Alle er velkomne om onsdagen. Også de, der lige står på tærsklen og har lyst til at være med, men er lidt nervøse for det.

2.7 En øveaften

Observation

Indtryk fra en øveaften i TH Band onsdag d. 31. januar 2001 fra kl. 17 til 19.

Det hele foregår i et typisk øvelokale under afdeling Hedebo på Thorshøjgård, med tykke mure, små vinduer, en masse forstærkere, ledninger og rytmeinstrumenter.

Til stede er 17 personer, samt observatøren: Projektmedarbejderen John, keyboardspilleren, trommeslageren, bassisten, 3 guitarister, forsangeren, 2 lydfolk, 3 korpiger, en korsanger, 2 perkussionsspillere og en, der placerer sig ved siden af observatøren i den obligatoriske sofa med askebæger.

Aftenens hovedtema er et nyt symfonisk rocknummer, som snart skal spilles til koncert og bruges i en kommende TV-udsendelse omkring TH Band.

John styrer hårdt undervejs, og der er stor koncentration i bandet.

På et tidspunkt starter en diskussion om titlen til nummeret: "Lost in space".

Alle i bandet kan huske en lidt kompliceret musikalsk rundgang og tælle takterne korrekt inde i hovedet, så lag på lag af nye instrumenter, temaer, korsang osv. kankomme korrekt på undervejs, som nummeret skrider frem.

John sætter en korsanger, som står og venter, i gang med perkussion.

John korrekser, smiler, opmuntrer, tysser og dirigerer.

På et tidspunkt skælder John ud over, at en musiker har placeret sin kaffekop på enforstærker.

John fortæller en anekdote omkring koncerter for hvalerne med 100 korsangere, hvor pointen er, at man til sidst kan høre spækhuggerne synge under vandet.

John punker en af de mest rutinerede musikere for ikke at være koncentreret. Han bliver umiddelbart sur og stødt.

Bassistens kabel virker ikke. Lydmanden kommer med det samme, uopfordret, og skifter kablet ud og sætter sig bagefter hen og reparerer det, mens musikken fortsætter.

John giver megen opmærksomhed til en korsanger med triangel, som kun er med i en del af nummeret, og minder ham flere gange på, at han skal huske at spille. – Korsangeren smiler ved opmærksomheden.

John skælder ud over en, der ræber sig: ”Hvem var det der ræbede sig?”

Og giver i øvrigt en del opmærksomhed til en ny guitarist.

Der fremstår klart en kernegruppe i bandet bestående af guitarer, bas, keyboard og trommer.

Kor og perkussion ”er på”, smiler, men står i 2. parket og venter tålmodigt på, at de skal spille.

Der er fortsat stor koncentration og smil også i 5. og 6. forsøg.

En af perkussionspillerne kan lige akkurat holde en meget simpel 1-2-1-2- rytme. Han er dybt koncentreret. Alligevel formår han undervejs at skælde ud på en tamburinspiller: ”Slå på hånden og ikke på knæet”. Tamburinspilleren smiler og retter ind.

Congaspilleren ser på sit ur efter 6. gennemspilning, men fortsætter spillet itavshed.

Keyboardspilleren giver en opfordring til, at guitaristerne spiller mere op til hinanden.

Korpigerne der er forsangere i et nummer, er tilfredse med nummeret og roser de andre

Enkelte gange undervejs overtager en af de mest rutinerede musikere styringen.

”Den nærmer sig”, råber bassisten glad efter 8. gennemspilning

En af guitaristerne er lykkelig for, at det lykkes at spille en svær nedgang i første forsøg. Han gør 2 gange i træk John opmærksom på det. En af de andre musikere replicerer: ”Så mangler du bare at lære at komme til tiden”. John svarer: ”Ja, det skal man også kunne”.

Efter næsten 2 timers øvning, afbrudt af en enkelt kort rygepause, er der stadig fuld koncentration i øvelokalet.

KAPITEL 3 FORSTÅELESRAMME OG METODE

3.1 Det moderne ungdomsliv

Gennem de sidste årtier, har en række forhold af betydning for børn og unges opvækst forandret sig:

- Dobbeltarbejde er kendetegnende for danske familier,
- En stadigt stigende andel af alle småbørn passes uden for hjemmet,
- Kvinderollen har ændret karakter, så mandens og kvindens placering i familien er blevet mere symmetriske,
- Familiens indre liv er i mindre grad end tidligere, bygget op omkring regler, traditioner og normer.

Familien har åbnet sig i forhold til omverdenen, og selvstændighed og udadvendthed er blevet centrale opdragelsesmål for mange forældre.

Det betyder, at børn og unge får et liv i flere arenaer/livssfærer, hvor familien stadig spiller en vigtig rolle, men hvor også institutioner og deres medarbejdere er af betydning, og hvor kammeratskabsgrupper er vigtige sociale sammenhænge, som børnene må tilpasse sig.

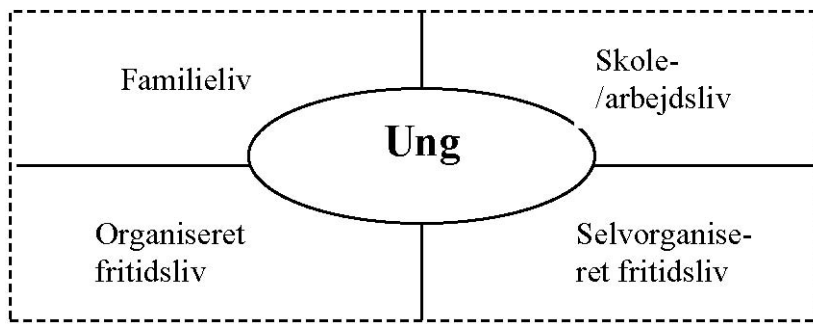
Det sker en dobbelt- eller multisocialisering via børnenes kontakt med andre voksne og børn i institutionerne i deres dagligliv.

De adfærdskrav de forskellige arenaer stiller betyder, at børnene og de unge må erhverve sig kompetencer, så de selvstændigt kan begå sig på disse. Og det bliver i høj grad selvstændigt, både fordi der for mange børn og unge er tale om andre kompetencer end dem, deres forældre skulle udvikle i deres barndom og ungdom, og fordi deres arena er deres alene, uden forældrene.

Forældrene har således meget ringe adgang til at involvere sig direkte i de unges liv i andre sfærer end i familiesfæren.

Familien er dog stadig den arena, der i forhold til omsorg og støtte er den unges base (der indebærer kontinuiteten og de mere betingelsesløse relationer), mens det ofte er på de andre arenaer, at anerkendelse og nederlag høstes.

De vigtigste arenaer i ungdomslivet kan billedliggøres således:



(Peter Jensen, UFC-Unge efter Bo Ertmann, 1995)

Organiseret
fritidsliv

Selvorganiseret
fritidsliv

Skole-
/arbejdsliv

Ung

Familieliv

På disse arenaer udspilles de unges aktiviteter, og det er gennem disse aktiviteter selvopfattelse og selvværd skabes og vedligeholdes af de unge selv.

Opdragelse bliver i mindre omfang kendetegnet ved opdragelse til at følge bestemte normer, en bestemt moral, bestemte regler og traditioner på de andre arenaer end familien. Det bliver mere et spørgsmål om, at de unge skal have kompetencer, der gør dem i stand til at vælge en passende adfærd i relation til den/de sammenhænge, den unge aktuelt befinder sig i.

Langt de fleste unge har de nødvendige kompetencer til at udvise en hensigtsmæssig adfærd og træffe de rigtige valg på disse arenaer, men nogle unge har ikke fået tilstrækkelig støtte til at udvikle disse kompetencer, så de selvstændigt kan begå sig overbevisende i de forskellige livssfærer.

Det er en del af disse unge der bor eller har boet på døgninstitution.

Disse unge har meget ofte problemer på flere af de arenaer, der udgør deres daglige liv – både i forhold til familien, til skole og institutioner og ofte også i forhold til kammerater.

Unge på døgnforanstaltninger har ofte haft svært ved at opnå de samme kompetencer, som andre unge. Det kan skyldes deres livsvilkår inden anbringelsen, samtidig med at de under anbringelsen befinder sig i et lukket miljø inden for institutionens rammer, fordi de ikke kan

begå sig uden for, eller der ikke er ressourcer nok til at støtte de unge i at blive integreret i aktiviteter uden for institutionen.

3.2 Døgninstitutioner og efterværn

Udskrevet – og hva' så?

De fleste, der arbejder med eller har kendskab til unge i døgnforanstaltninger, har oplevet efterværnsproblemet, hvor en ung udskrives af døgnforanstaltningen, uden at der er etableret den fornødne støtte til, at den unge kan klare en almindelig dagligdag. Der er ofte tale om unge, der ved indskrivningen havde problemer i forhold til forældre, skole, institutioner og andet – eller med andre ord, unge, hvor en væsentlig del af problemfeltet var relationen eller kontakten til andre mennesker.

De er ofte præget af lavt selvværd og bliver hurtigt ”slået ud”. Ofte er de præget af, at de-res personlige sociale netværk i vidt omfang under døgnplaceringen var institutionens øvrige beboere, og efter døgnplaceringen har det private netværk ofte karakter af at være endimensionalt (hvor relationen karakteriseres af, at parterne kun har den ene ting til fælles, som de er mødtes om).

Familierelationerne erstattes under døgnopholdet ofte af døgnforanstaltningens medarbejdere.

Fra døgninstitutioner er det gennem de seneste år blevet påpeget, at disse unge ved udskrivningen stadig er præget af disse relations- og kontaktvanskeligheder, der for nogen udmønter sig i, at de ikke er i stand til at indgå i en forpligtende social relation, mens det for andre primært er et spørgsmål om hvor, og hvordan, man etablerer kontakt uden for det sociale hjælpesystems verden. Der er således tale om en meget differentieret mål-gruppe af unge, der spænder fra unge med basale kontaktforstyrrelser til unge, der blot er usikre i forhold til etablering af kontakt.

Fælles for dem er imidlertid, at de i forbindelse med udskrivning fra døgnforanstaltningerne ofte bliver overladt for meget til sig selv. Det sociale systems støtte begrænser sig i en række tilfælde til en månedlig samtale hen over en sagsbehandlers skrivebord.

Efterværn.

Efterværn er en melleminstans mellem den egentlige døgnforanstaltning og det at klare sig selv⁴. Det er en støtteforanstaltning med det formål at støtte den unge i etablering af eget netværk uden for døgnforanstaltningen. En foranstaltning der har som mål at træne den unge til et liv uden støtte fra andet eller andre, end det netværk, der bliver etableret via et bevidst arbejde af professionelle på at forankre den unge til forskellige livsarenaer (arbejde, uddannelse, foreninger, familie osv.) eller via etablering af rammer, der kan udgøre grundlaget for at sådanne netværker etableres.

Metodeudvikling

En arbejds- og dialoggruppe under UFC-Unge, hvor en række forskellige anbringelses-

former var repræsenteret, pegede i 1997 på, at efterværn var et område, hvor der dels var behov for en fornyet erkendelse af de tidligere døgnanbragte unges særlige støttebehov og dels behov for metodeudvikling omkring forskellige former for denne støtte.

Socialministeriet var enige i, at der manglede metodeudvikling omkring efterværnsforanstaltninger og tilkendegav på dette område en positiv holdning til ansøgninger om økonomisk støtte til en række projekter (8 i alt).

Metodeudviklingsprojektet har 2 hovedformål:

- *At udvikle metoder til forankring af de tidligere anbragte unge i forskellige livssfærer for derigennem at støtte dem i udviklingen og etableringen af egne bærende netværk, således at de ikke konstant er henvist til de professionelle netværk med den stigmatisering, der ofte ligger implicit i dette, og som gør det vanskeligt for de unge i deres egen selvforståelse at betragte sig som "normale". For tidligere anbragte unge, der ikke er i stand til at indgå i sådanne forpligtende personlige relationer, vil metodeudviklingsperspektivet i højere grad handle om, hvordan der kan etableres professionelle rammer for netværk, der kan sikre de unge mulighed for accept i et miljø præget af positive værdier og normer.*
- *At formidle sammenhængen mellem målgrupper og metoder til professionelle inden for døgnforanstaltningsområdet, samtidig med en formidling til kommunale og amtskommunale beslutningstagere af efterværnets (og i projektets forståelse altså netværkets) betydning for tidligere anbragte unges muligheder for at holde sig fri af vold, kriminalitet og andre sociale dysfunktioner.*⁵

Thorshøjgårds Musikprojektet er med i metodeudviklingsprojektet og denne erfaringsopsamling er en del af Musikprojektets bidrag til den fælles erfaringsopsamling for metodeudviklingsprojektet, som UFC-Unge udarbejder i løbet af 2001.

⁴ Se Servicelovens § 62 a.

⁵ Kilde: Efterværn – en projektbeskrivelse om udvikling og formidling af metoder i forbindelse med efterværn. UFC-Unge 1997

3.3 Arbejdet med "fælles tredje"

Socialpædagogisk arbejde med unge er rettet mod marginalisering og har som mål at sikre de udsatte unge en bedre integration og tilpasning til det omgivende samfund⁶.

Det gælder navnlig i arbejdet med unge der bor, eller har boet, på døgninstitution, hvor alene det forhold bevirker, at de er i en marginaliseret position i forhold til det "almindelige" samfund med netværk omkring familie, arbejde, uddannelse, venner osv.

Det kan for mange af de unge betyde, at deres vigtigste netværk bliver omkring døgninstitutionen, og de er i risiko for at tilegne sig en "institutionsidentitet". En sådan identitet kan have det problem, at den dels er bundet til en institutionsvirkelighed, der stopper når den unge udskrives fra institutionen, og dels vil være forbundet med en fokusering på de

problemer, som var årsag til anbringelsen på døgninstitutionen, frem for på de udviklingspotentialer, der er hos den unge.

Derfor må det være et centralt punkt i socialpædagogisk arbejde, at der foregår en bevægelse, der kan mobilisere de unges ressourcer. En bevægelse i den unges selvforståelse, handlekompetencer og placering i – og forhold til – samfundet i øvrigt. Det forudsætter en bevægelse i den pædagogiske relation, hvor pædagog og ung(e) sammen flytter sig efter nogle fælles mål, som ligger ud over det daglige liv i døgninstitutionen.

”Det fælles tredje”, skal forstås som det omdrejningspunkt, hvorom fællesskabet kan udvikle sig omkring en fælles praksis, som vil give de unge anledning til, og mulighed for, at forlade rollen som klienter.

Omdrejningspunktet kan f.eks. være en ide, der kan mobilisere og begejstre de involverede, både pædagog og unge.

I denne erfaringsopsamlings forståelse af begrebet ”fælles tredje”, er det vigtigt at den pædagogiske indsats over for marginaliserede unge tager udgangspunkt i et behov. **En ide om at gøre noget for noget**, der har betydning uden for en selv. Og dette "noget" bør indeholde mere end blot bekæmpelsen af den fælles ”sygdom”: marginalisering, kriminalitet, arbejdsløshed osv. Mere end behovet for at gå fra passivitet til aktivitet.

Tager indsatsen ikke udgangspunkt i et sådant behov, bliver der meget let tale om beskæftigelsesterapi og "som om" aktiviteter. Og det forekommer at være et fattigt et svar til unge, der netop har samfundsmæssig udstødelse som et væsentligt problem. - Fordi man risikerer at fastholde dem i en marginaliseret position, frem for at bruge den pædagogiske indsats som en målrettet hjælp til unge i arbejdet med at beherske de forskellige livsarenaer og bevæge sig mod et liv uden særlig socialpædagogisk støtte.⁷

Nogle unge har problemer med at ”erobre” eller skabe forskellige livsarenaer på egen hånd, alene eller evt. i fællesskab med andre unge. Her er en professionel støtte nødvendig. Hvis en sådan støtte sigter mod at gøre de unge gradvist mere selvstændige på arenaerne, kan en begyndelse nogen gange være at unge og professionelle, som et element i arbejdet med den fælles ide – det fælles tredje – sammen bryder igennem den usynlige, men sejlivede mur mellem **traditionelt socialt arbejde og det øvrige samfund**.

⁶ Det ligger uden for denne erfaringsopsamlings muligheder at komme nærmere ind på at definere ”integration” og ”tilpasning”. Her skal blot peges på, at der ikke med disse begreber tænkes snæver tilpasning til bestemte normer eller en forudbestemt ”rigtig” måde at leve sit liv på. De sigter mere på, at give de unge reelle muligheder for at kunne træffe frie valg som ligeværdige medborgere, frem for at være låst fast i bestemte roller og handlemønstre bl.a. som følge af deres personlige livshistorie.

⁷ Formuleringen: ” at beherske de forskellige livsarenaer og bevæge sig mod et liv uden særlig socialpædagogisk støtte”, omfatter i denne forståelse også det, at de unge i fællesskab evt. opbygger nye livsarenaer, som er tilpasset deres behov, og som f.eks. nedbryder den traditionelle opdeling mellem arbejds- og fritidslivsarenaerne, som det er tilfældet i Musikprojektet på Thorshøjgård.

Har de unge ikke hver for sig ressourcerne til det, er der mange eksempler på, at pædagogiske initiativer som én enhed, vælger samarbejdspartnere og netværk ud over de øvrige pædagogiske foranstaltninger for marginaliserede unge. Det gør man i forhold til det ”fælles tredje” der arbejdes med, som f.eks. kan være kultur, sport, håndværk, socialpolitik osv.

For at et sådant samarbejde ikke bare bliver et populært postulat, er det vigtigt, at den pædagogiske indsats har ambitioner om at ville måles på sin evne til at lave gode projek-

ter/produkter/aktiviteter. Og det efter kriterier der ikke alene er udformet på baggrund af en bestemt "klientprofil", deltagernes problemer og belastningsgrad osv. Lykkes det i en eller anden form, bliver det også nemmere og mere tillokkende for deltagerne at stige over i aktiviteter (bl.a. jobs og uddannelser) i andre sammenhænge, end de socialpædagogisk styrede, bl.a. fordi de oplever, at det kan lade sig gøre at få almindelig anerkendelse fra omverdenen, - også for dem.

3.4 Pædagogiske kompetencer

Erfaringsopsamlingen har som fagligt udgangspunkt, at alle pædagoger og andre socialarbejdere, bringer deres egne historier, evner og **unikke sammensatte kompetencer** med sig ind i arbejdet.

Der kan være tale om både tillærte og opøvede kompetencer fra pædagogisk uddannelse og -praksis og personlige kompetencer erhvervet gennem livet.

Men det er ikke alene de faglige og personlige kompetencer, der har betydning for pædagogens arbejde.

Også den **kontekst** – sammenhæng – som det pædagogiske arbejde udspiller sig i, har en meget vigtig betydning for, hvordan de pædagogiske kompetencer kan bruges. Faktisk kan man tale om, at en række kompetencer kun kan udfoldes i kraft af den konkrete sammenhæng, pædagogen er i. F.eks. kommer måske den dygtige, unge gadeplansarbejder af anden etnisk herkomst på Nørrebro i København til kort, hvis han blev ansat til at være SSP-konsulent i et område og nogle organisatoriske rammer, han var fremmed overfor. Eller den velansete, ældre kvindelige pædagog på en behandlingsinstitution, ville måske have svært ved at udfolde alle sine alsidige kompetencer i et tilsyneladende mere kaotisk gadeprojekt i en storby blandt unge, der måske har kampsport som vigtigste samlingspunkt.

Det er fordi vigtige kompetencer i pædagogisk arbejde bl.a. er, at kunne forstå de unge og kunne handle ud fra den givne situation. Og her kan kontekstafhængige faktorer spille en rolle. Det kan f.eks. være den konkrete ungdomsgruppes kulturelle og sociale baggrund og interesser, i hvilket omfang pædagogens eget faglige og personlige netværk kan trækkes ind i arbejdet og andre faglige kvalifikationer som f.eks. håndværk, musik, idræt osv.

Pædagogisk kompetence er altså ikke en absolut størrelse, som én gang for alle er erhvervet. Den udvikles hele livet, både før og efter en eventuel uddannelse. Måden den udfoldes på afhænger af, hvor pædagogen arbejder, hvad han laver og med hvem han arbejder.

Her er det også vigtigt at se på de **roller** pædagogen indtager i en given kontekst.

Sidst er det også interessant at se på de **holdninger**, som pædagogen indtager, fordi de i høj grad også vil være bestemmende for, hvilke roller han indtager - og hvordan han udfylder og vægter dem – og dermed også hvilke kompetencer der tillægges værdi.

3.5 Erfaringsopsamlingens metode og begrænsninger

Metoder.

Erfaringsopsamlingen har været tilrettelagt med udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Hvad er der faktisk sket i projektperioden, fakta omkring deltagere og aktiviteter.
- Deltagernes udbytte, en sammenligning mellem deres situation før og efter deltagelse i projektet.
- Projektets metode, fokus på de anvendte aktiviteter, pædagogens forudsætninger og rolle og deltagersammensætningen
- Projektets organisering og netværksdannelse, fokus på visitationen, projektets interne organisering og eksterne netværk og organisatoriske ophæng og fremtidsperspektiver.

Erfaringsopsamlingen er blevet til gennem observationer og kvalitative interviews med udvalgte deltagere, forældre, arbejdsgivere, kommunale nøglepersoner, en medarbejder på Thorshøjgård, forstanderen på Thorshøjgård og projektmedarbejderen, i perioden 13. december 2000 til 21. marts 2001.

Projektmedarbejderen har været med til at udpege de udvalgte interviewpersoner. Hvad angår de udvalgte forældre, har kriteriet været, at de var involveret i de unges liv og kunne reflektere over det.

I alt er der lavet 11 interviews som tilsammen omfatter 15 personer

Derudover har Musikprojektet været besøgt 3 gange til 1 øveaften og 2 koncerter.

Begrænsninger.

Rammerne omkring erfaringsopsamlingen har kun gjort det muligt at følge projektet i en periode på få måneder. Derfor bygger materialet også i meget høj grad på udsagn fra de forskellige aktører, der er blevet interviewet, suppleret af enkelte observationer.

Imidlertid har der været en så stor overensstemmelse imellem interviewudsagnene indbyrdes og mellem interviews og selvstændige observationer, at de opsamlede erfaringer samlet set dokumenterer projektets indsats, og gør konklusionerne holdbare.

Det ville imidlertid have kvalificeret denne afrapportering yderligere, hvis der havde været tale om et længere og mere intensivt forløb, med flere og kontinuerlige selvstændige observationer og gentagne interviewforløb.

KAPITEL 4 DELTAGERNES UDBYTTE

Hvad var alternativerne for de unge?

For at kunne se på de unges udbytte af projektet, må man først se på, hvad alternativerne var for de unge (og for de fleste stadigvæk er).

Det er gået igen i interviews med de unge selv, pædagogiske medarbejdere, forældre og

kommunale nøglepersoner, at der ikke var, og er, alternative aktivitetstilbud der passer til netop disse unge, og at de fleste uden Musikprojektet på Thorshøjgård ville være soci-alt isolerede og leve et - på mange måder - inaktivt liv uden særlige udviklingsmuligheder.

De unge peger selv på, at de "måske var gået til grunde", fordi de var blevet ensomme. Nogle "havde stadig været på druk", og andre havde "stadig været umodne".

Hvis jeg ikke havde haft min musik og kunnet lave sange når jeg blev ked af det, så havde jeg nok kedet mig røven ihjel. (Deltager)

Arbejdsgiveren, for en af de unge i anden dagbeskæftigelse, siger, at den unge efter arbejdstid nok "havde tudset rundt i City 2, men ikke haft noget fast".

Forstanderen for Thorshøjgård mener, at de unge var blevet isolerede og i det hele taget ville have haft "et bekymrende og dårligt liv uden TH Band" og "haft svært ved at holde fast i omverdenen og forpligtelsen ved at skulle noget hver dag". Hun peger også på misbrugsproblemer og evt. prostitution.

Hjemmevejlederen for en af de unge siger, at "alternativerne var ved at være udtømt", efter at den unge har været på flere amtslige tilbud uden at passe ind nogle af stederne. Den unge "kommer og går som det passer ham" og "udviser et lille engagement", fordi arbejdet på værkstederne ikke interesserer ham. - "Han er for kvik til at sidde og samle ting".

På samme måde kan **sagsbehandleren** i kommunen for en anden af de unge ikke "se alternativer, hvis den unge skal kunne holdes fast". Alternativet ville nok være at "være derhjemme og henvist til at bruge f.eks. væresteder".

Hvad har de unge fået ud af musikprojektet?

Det er gået igen i de forskellige interviews, at hvor deltagerne før generelt manglede evnen til at samarbejde og lytte til hinanden, var ustabile og havde en udflydende identitet, så er **selvværdet** og **accepten af andre nu** blevet større. De unge har fået **en platform i deres liv**, i høj grad pga. TH Band.

To af de unges udvikling kan godt tjene som eksempler på, hvad de unge har fået ud af projektet:

En sagsbehandler fremhæver, at den deltager hun har haft kontakt til, gennem en god støtte fra musikprojektet, har fået en oplevelse af at **gøre nytte** og at der **er behov for ham**. Han laver noget, og han er glad. Han har, ifølge sagsbehandleren, tidligere været svær at fastholde i aktiviteter, fordi han kun kan fastholdes i beskæftigelse han er glad for. Og den har han fundet i Musikprojektet/TH Band, som derfor er det sted, han har deltaget i længst tid.

En medarbejder på Thorshøjgård nævner et eksempel på en deltager, der før var

svær at have i skoleregi på Thorshøjgård, fordi han aldrig stod op, men lå i sin seng hele tiden. Han kunne være meget voldsom og var en slags "Under-dog" i forhold til de andre elever. Nu er han **åben** og **glad** (før var alle "nogle idioter"). Han kommer hver dag og er **stabil**. Han er noget nu.

For mange af de unge er TH Band og Musikprojektet en form for "**livsnerve**". - Uden musikken, var der mange af dem, der ikke ville have noget meningsfyldt indhold i tilværelsen.

Arbejdet i bandet har skabt en **social basis**, som er ny for nogle og for andre af de unge, i høj grad erstatter de venner og kammerater de havde før Thorshøjgård, men som de har mistet forbindelsen til.

Efterværnsprojektet har gjort at **kontakten til - og mellem - de unge er blevet bibeholdt**. Det har bl.a. betydet, at de unge har været på ferie og været på festival sammen.

Forældrene har stadigvæk haft lejlighed til at **møde hinanden** en gang imellem til koncerter, hvilket også kan være af betydning for deres arbejde med at støtte de unge.

Samtidig har Musikprojektet **skabt kontakter** for de unge ude i samfundet.

Bl.a. via alle de mange jobs og koncerter, er der skabt en selvtillid hos de unge, så de selv har turde tage til koncerter og festivaler.

4.1 Hvad synes deltagerne er det vigtigste ved Musikprojektet?

Seks af deltagerne blev under et interview bedt om at give point til forskellige udsagn om Musikprojektet. De skulle ikke vælge mellem påstandene, men på en pointskala fra 1 til 5 værdisætte forskellige påstande.

Topscore var "at spille musik", "at komme ud og optræde", "at indspille CD'ere" og "at John er en god pædagog/musiker".

Lidt lavere lå "at lave noget sammen med andre" og "at man selv bestemmer".

Lavest, med point på 2 og 3, lå "at lære andre at kende" og "at blive berømt".

Med det forbehold at ordlyden af udsagnene ikke er formuleret af de unge selv, peger det på, at "det fælles tredje", musikken er det helt centrale for de unge. Og projektmedarbejderens, John, rolle opfattes af de unge som meget vigtig.

Men også det sociale, at lave noget sammen med andre, og det at have indflydelse på hvad de laver vægtes højt.

Til gengæld er de 2 udsagn, som jeg vælger at opfatte som repræsentanter for en mere flygtig og overfladisk social kontakt og skrøbelig succes, vægtes lavest.

Det vigtigste er, at man overhovedet kan spille - ikke at komme ud og blive berømt. Det er vigtigere at blive berømt på noget man laver, f.eks. fodbold. Man skal yde noget for at blive berømt. Nogle tror, at hvis de bare kunne en masse soloer, så skulle de nok blive berømte. Men så fik de også at vide af John, at det vigtigste var, at man bare kunne spille noget overhovedet. Jeg har fået ros for f.eks. det TV, jeg har lavet. Jeg har ikke noget imod det, men det er ikke det vigtigste. (Deltager)

KAPITEL 5 MUSIKPROJEKTET SOM "FÆLLES TREDJE"

I dette afsnit vil det blive forsøgt at beskrive, hvad det er Musikprojektet "kan" med de unge. Det betyder, at vi vil prøve at beskrive alsidigheden ved den pædagogiske metode, ved at se på de forskellige kvaliteter der knytter sig til den måde som Musikprojektet arbejder på.

Beskrivelsen er opdelt i 4 dele:

- Dannelse af sociale netværk
- Ændret selvopfattelse
- Udvikling af de unges personlige kompetencer
- Styrkelse af de unges sociale kompetencer

Gennem at vælge musikken som et "fælles tredje" med alle de sider, der knytter sig til at spille musik sammen og optræde m.m., tilgodeser man en række behov hos de unge, som rækker langt videre end alene den musikalske udøven.

Det kan umiddelbart synes paradoksalt, at man ved netop ikke primært at fokusere på f.eks. træning af personlige kompetencer, gennem f.eks. kognitive programmer eller dannelsen af sociale netværk, gennem selvhjælpsgrupper o. lign., alligevel i høj grad har succes med netop udviklingen af disse færdigheder.

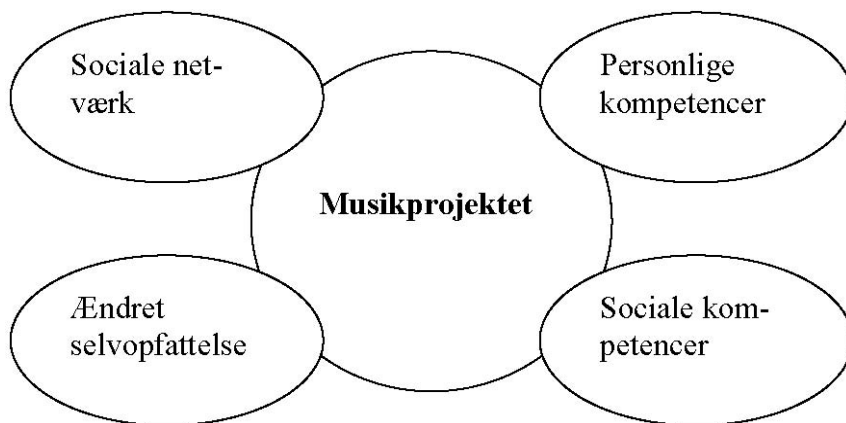
Erfaringerne fra Musikprojektet viser imidlertid:

At musikken med dens mange sideaktiviteter og store kontaktflade er velegnet til at bringe de unge i kontakt med nye **sociale netværk**, som samtidig har den fælles interesse, musikken som omdrejningspunkt, frem for mere traditionelle former for forsøg på netværksdannelse for klienter i det sociale system, der ofte har det fælles problem som udgangspunkt. På den måde tjener netværkene ikke alene til at bryde de unges isolering, men kan også spille en selvstændig rolle i de unges identitetsarbejde og øvrige udvikling.

At musikken på en overbevisende måde kan bryde med de unges hidtidige **selvopfattelse** som institutionsunge, der har mange nederlag og erfaringer med bl.a. mobning bag sig. I stedet kommer de tæt på den normalitet de altid har efterstræbt, og de oplever anerkendelse for det de kan og gør, og dermed opbygger de et helt andet selvværd end tidligere.

At musikken på mange områder kan udvikle de unges **personlige kompetencer**, som får betydning for dem langt ud over deres musikliv.

At musikken på lignende måde kan styrke de unges **sociale kompetencer**.



Det kan være svært at pege på, hvor det er selve måden at arbejde på: en projektorganisering omkring en ide – fælles interesse - der kombinerer elementer som i øvrigt er kendt fra både arbejds-, fritids- og familielivet med en engageret og faglig kompetent pædagog, eller hvor det er emnet: musikken, der skaber betingelserne for de mange udviklingsmuligheder.

Er det projektmedarbejder John Villadsen, måden at arbejde på eller musikken – eller en syntese af alle delene – der gør en forskel?

Med andre ord: Kunne de samme resultater være opnået, hvis projektmedarbejderen havde været en lige så entusiastisk automekaniker og lært de unge at ombygge, reparere og køre i gamle biler?

Erfaringsopsamlingen giver intet entydigt billede her. Der vil formodentlig kunne peges på mulige succeser på samme 4 områder, der er nævnt ovenfor, hvis en lige så langvarig, stædig og entusiastisk indsats var blevet lavet omkring f.eks. et bilprojekt.

Men der er dog nogle områder, hvor musikken har klare styrker som fælles tredje:

- Musik, som den udøves i Musikprojektet, giver mulighed for en **stor rummelighed**, med forskellige funktioner og roller i orkestret efter evne. En urutineret kan f.eks. godt spille trambourin sammen med en øvet guitarist, og der er plads til korsangere på forskelligt niveau. Hertil kommer teknikere, roadies m.m.
- Musik-sammenspil kræver et meget **tæt samarbejde** for at lykkes. Man kan ikke stå og spille hver for sig, men er nødt til at være i forbindelse med, og indrette sig efter hinanden. 17 rockmusikere i samme øvelokale kan være en meget anstrengende oplevelse, hvis de ikke er disciplinerede, lydhøre, indstillet på at løse konflikter, tålmodige, udholdende, ædru, vellugtende, koncentrerede og tændte. Vil de unge spille med, er der derfor gode argumenter på hånden for, at få de unge til at udvikle bl.a. disse sider gennem musikken.
- Musikken giver mulighed for at **udtrykke følelser** og i det hele taget give sit besyv med omkring livet, som man oplever det.
- Skabelse af musik er en **kreativ proces**, der kan medvirke til at løse op for tvangsprægede rutiner og vaner.
- Optræden med musik giver **høj status** på et helt centralt område i den "normale" ungdomskultur og er synlig for et publikum, der er potentielt større end til de fleste andre aktiviteter.

Musikprojektet

Ændret
selvopfattelse

Sociale net-
værk

Sociale kom-
petencer

Personlige
kompetencer

5.1 Sociale netværk

Arbejdet med sociale netværk har været en helt central begrundelse for at etablere musikprojektet.

I projektbeskrivelsen står der:

Det er institutionens formodning, at mange af de unge der udskrives fra institutionen, samtidig isoleres socialt, da deres sociale netværk typisk består af unge og voksne på Thorshøjgård, som de med udskrivningen mister kontakten til. Samtidig har disse unge ofte svært ved at etablere relationer til andre mennesker og indgå i nye netværk. (Projektbeskrivelsen)

Erfaringsopsamlingen har derfor også haft dannelse af sociale netværk som særligt fokuspunkt.

Det er kun enkelte af deltagerne, der har en vennekreds uden for Musikprojektet og TH Band.

Nogle beskriver de vigtigste nøglepersoner som: familien, kæresten og vennerne til sidst.

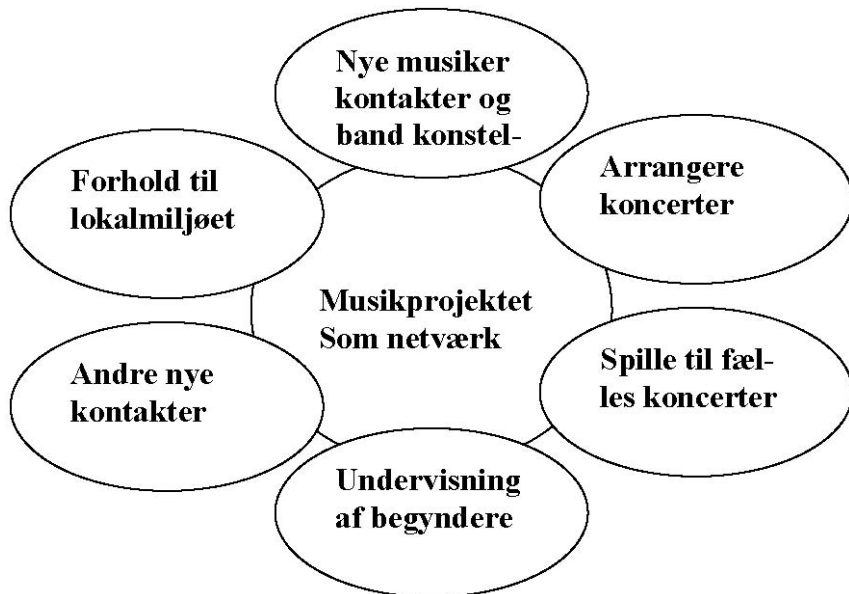
TH Band beskrives af de fleste deltagere som den vigtige base og medlemmerne i bandet er de folk, man ser mest.

Enkelte af de unge besøger hinanden og overnatter hos hinanden. Flere går i den samme klub for psykisk udviklingshæmmede i Tåstrup et par gange om ugen.

De beskriver alle, at TH Band også har betydning for deres andre bekendtskaber. - Vennerne fra klubben samles for at se bandet spille og går meget op i TH Band. Det udadvendte liv med TH Band har givet den enkelte flere mennesker at snakke med.

Nedenfor kommer en række af de områder, hvor musikprojektet har arbejdet med og fået

stor betydning for de unges muligheder og evner til social netværksdannelse.



**Arrangere
koncerter**

**Spille til fæl-les
koncerter**

**Forhold til
lokalmiljøet**

**Andre nye
kontakter**

**Musikprojektet
Som netværk**

**Undervisning af
begyndere**

Nye musiker

kontakter og band konstel-

Musikprojektet som netværk

Musikprojektet er for alle deltagerne blevet det *helt* centrale netværk. Bandet repræsenterer på samme tid et arbejdsfællesskab, fællesskabet omkring en fritidsinteresse, en ven-nekreds og, for nogen, en familieerstatning.

Samtidig kan bandet danne ramme og platform for at få nye kontakter uden for bandets kreds. Det kan både være mere flygtige og overfladiske kontakter, som f.eks. alle de der ser bandet spille, som ”kender” bandet og musikerne, samt de kontakter der opstår omkring koncerterne med f.eks. andre musikere og bands osv.

Men det kan også være tættere og dybere kontakter, som når nogle af musikerne i bandet begynder at spille med andre musikere fra miljøer udenfor, når de begiver sig ind i andre projektmiljøer som f.eks. TV Glad, eller når de f.eks. begynder at arbejde for et kultur-hus.

Uanset hvad, så er TH Band ”basen”. Den base der skaber tryghed og sikkerhed for, at man kan vende tilbage til noget kendt. Den base der er grundlaget for den fælles selvtillid og power, som også kan give den enkelte unge troen på, at det kan lade sig gøre at stige over den tilsyneladende dybe kløft til livet uden for institutionsverdenen.

For nogle år siden mistede jeg også min mor. Det kom meget pludseligt. Jeg ringede til min hjemmevejleder, der kom en gang om ugen. Hende ringede jeg til om aftenen og sagde, at nu var der altså sket sådan og sådan. Og hun fik så formidlet kontakt videre til dels kommunen og min sagsbehandler og min arbejdsplads. For at befri mig for at fortælle hvad der var sket gang på gang på gang. Det var rimeligt hårdt. Men TH Band havde virkelig forståelse for, at jeg havde sagt til dem: ”Det gør ikke noget hvis I kommer og lægger hånden på min skulder, hvis I kan se, at jeg begynder at bøje ho-vedet og ikke rigtig har lyst til at være med. Så vil jeg hellere end gerne have, at I kommer og giver mig et skulderklap, for så er det det, jeg har behov for”. Det har folk rimeligt respekteret, og det er jeg meget glad for. (Deltager)

Nye musikerkontakter og bandkonstellationer

Nogle af deltagerne er efterhånden blevet så dygtige og selvhjulpne som musikere, at de kan ”gå selv” uden projektmedarbejderens tætte støtte.

To deltagere laver ting sammen ved siden af musikprojektet. De tager rundt som duo og spiller akustisk på små værtshuse. To deltagere er ved at lave et nyt band med musikere ude fra og uden for institutionsverdenen. En tredje deltager skal være manager for det nye band. En er manager for en anden deltagers soloprojekt. En er trådt ud af bandet for at spille med nogle af projektmedarbejderens venner, og optræder nu kun i TH Band som gæstesolist.

På samme måde har flere af projektmedarbejderens venner været med til at øve på Thorshøjgård og været med TH Band ude som gæstemusikere. Dele af TH Band har været ude at spille på egen hånd med projektmedarbejderens venner, hvor projektmedarbejderen ikke selv var med.

Det afspejler ikke alene deres musiske kunnen, men også den selvtillid og ændrede selvopfattelse og de personlige og sociale kompetencer de i høj grad har fået via arbejdet i TH Band.

I alle tilfældene var det formentlig urealistisk at forestille sig de unge øve, iscenesætte, spille med andre musikere og tage ud og spille uden den brobygning til musikerlivet uden for institutionsverdenen, som TH Band repræsenterer.

Arrangere koncerter

Efter efterværnsprojektets start er der kommet flere lag på arbejdet i TH Band.

Projektet er nu også at være med til at arrangere koncerter.

Det har kunnet lade sig gøre, fordi projektmedarbejderen gennem mange år er kommet i forskellige projektmiljøer og derfor kan trække noget af sin privatsfære med ind i arbejdet med de unge.

Det giver de unge mulighed for at prøve mange af de andre arbejdsfunktioner, der er omkring musikarrangementer end lige det at spille.

Samtidig kan de snuse til atmosfæren i den professionelle musikbranche. Det kan have stor betydning for de unge, ikke fordi de selv bliver professionelle musikere på de almindelige og barske vilkår, der gælder i den branche, men fordi det giver dem en yderligere mulighed for at bygge lag på deres musikeridentitet

På et tidspunkt var jeg med til at installere 60 rockmusikere fra hele Europa nede i Tåstrup, og spurgte så nogle fra projektet, om de ville være med i sådan en weekend, og se hvad der skete og holde lidt styr på tingene.

Og jeg har arrangeret nogle koncerter med et internationalt navn, hvor nogle af gutterne var nede og være med til at køre backstage, og se hvad der skete. Så piller jeg måske en 4 – 5 stykker ud. De andre må så godt komme med som gæster, men de er ikke med i de konkrete opgaver.

Og vi har lavet en koncert sammen med Anette Heick. Vi har løftet ambitionsniveauet lidt op.

Jeg skulle på et tidspunkt lave noget med Monique. Så spurgte jeg projektet: Er det noget for jer at være med til arrangementet? Er det noget for jer, at hjælpe med at arrangere scenen. Er det noget for jer, at hjælpe med at være oppe backstage og sørge for, at det hele kører? Og det er de så med til.

På samme måde med Cora. Nogle af dem har mødt hende før. Hun er en kommende sangstjerne på europæisk basis. Jeg arbejder lidt med Cora i øjeblikket. Så har jeg fået hende ud og spille i Tåstrup Medborgerhus og har så spurgt de, unge om de vil med ned og hjælpe til dernede. Sidde i indgangen f.eks. Være lidt behjælpelige. Se hvad der foregår. For det handler det også om. Det er ikke bare det at komme ud og spille, det er også det at få nogle andre arrangementer til at løbe af stablen. Komme ud og møde nogle andre musikere. (Projektmedarbejderen)

Spille til fælles koncerter

En anden side ved det at arrangere koncerter er, når TH Band optræder til større arrangementer sammen med andre bands. Der arrangerer de ikke for andre, men er selv ligeværdige solister.

TH Band har bl.a. optrådt til en koncert i Tåstrup Medborgerhus sammen med Cora og et nyt lokalt band, Morris, der lige har lavet deres første CD.

De har også givet koncert med turbus og overnatning i Odense sammen med Morris

Der kan der finde en direkte spejling sted af den musikeridentitet, som andre bands møder op med.

Det betyder også, at TH Band bliver kendt i mange kredse, så når der skal fortælles om TH Band og Musikprojektet, så behøver de ikke at forklare så meget omkring hvem de er, hvor de kommer fra osv., fordi folk godt ved, hvad det er. Og det er også vigtigt i arbejdet på at bryde den automatiske stempling, som tidligere døgninstitutionsanbragte er udsat for.

Undervisning af begyndere

To af de mest rutinerede deltagere i Musikprojektet har oprettet deres eget musikhold på Thorshøjgård. Uden projektmedarbejderens indblanding.

Musikholdet afholder øveaften hver onsdag med 4 elever og indeholder både sammenspil og instrumentundervisning.

Her kommer der en ny dimension til arbejdet med at udvide de unges netværk: At indtage rollen som den mere erfarne lærer, der hjælper den næste "generation" Thorshøjgård-musikere på vej.

Der er tale om et skift i position og en afprøvning af "ung til ung" metoden, som bl.a. også er set i arbejdet med unge i gadeplansarbejdet i København. (Se bl.a. Line Lerche Mørck 2001)

Andre nye kontakter

2 af deltagerne er begyndt at arbejde for "TV Glad". En kanal der sender på Kanal København fire gange om ugen midt på dagen og bl.a. støttes af Landsforeningen Evnesvages Vel. Dette betyder, at samtidig med at de er i Musikprojektet, hvor de også kommer i dagtimerne, så veksler de med nogle dage at lave reportager, være kamerafolk og studieværter for TV Glad. - Og kan så opleve sig selv på TV.

En af deltagerne har fået skånejob i det lokale Medborgerhus. Han varetager cafeopgaver, mindre opgaver og snakker bl.a. med udenlandske optrædende på engelsk.

En anden af deltagerne i TH Band elsker at klovne og forsvandt altid tidligere, når Cirkus Arena var i nærheden. Projektmedarbejderen kendte en af trapezpigerne, så den unge fik lov til at lufte Cirkusdirektør Benny Bardinøs puddelhund, når de var i Tåstrup og Albertslund. Og han trak tæppet til side. Sidste år fik projektmedarbejderen koblet ham sammen med Cirkus Schumann, hvor han var ude for at optræde med hr. Schumann med klovnekostume og næse.

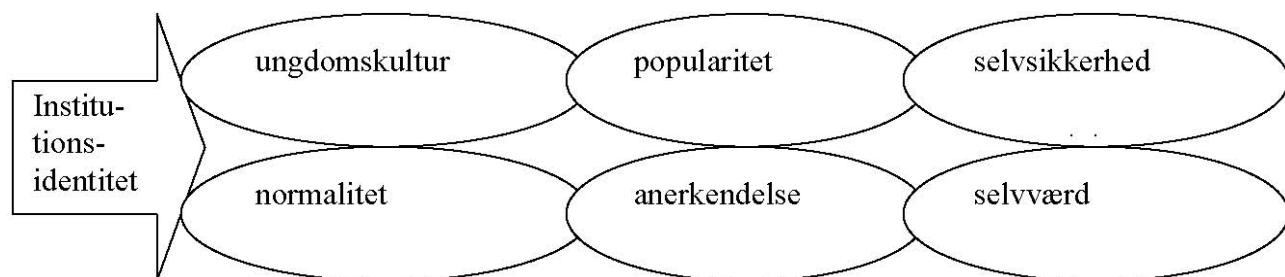
Flere af deltagerne er jævnlige på musikfestivaler om sommeren, som almindelige gæster eller aktivister.

Han har efterhånden været god til at mose sig ind mange steder. Bl.a. Langelandsfestivalen. Han ville gerne derned og ringede ind og spurgte, om de havde brug for en teltpladsholder. Det kunne de godt bruge. Da han så kom derned, så sagde han, at han spillede jo selv og kom i kontakt med utrolig mange mennesker på den måde. Og så blev det til, at han ikke skulle være teltpasser men stille op for de store bands i ste-det for. (Forælder)

Forhold til lokalmiljøet

I forhold til Ishøj og Tåstrup, er de unge i Musikprojektet blevet synlige i lokalmiljøet. De har givet koncerter i bycenter, Medborgerhus, i beboercafeer og optrådt i Ishøj TV. På den måde er de blevet en naturlig del i lokalmiljøet og kan i dag, med en enkelt begivenhed som undtagelse, færdes i Ishøj uden at blive chikaneret, hvad de ikke kunne før.

5.2 Ændret selvopfattelse



Deltagerne i TH Band har bevæget sig væk fra en **institutionsidentitet** og betragter ikke længere først og fremmest sig selv som tidligere institutionsunge, men har fået en stærk selvfølelse som musikere. En selvfølelse, som adskiller sig fra andre ligestillede unges, der ikke har fundet alternativer til døgninstitutionen som et markant personligt referencpunkt.

I stedet kan de se sig selv som en del af en **ungdomskultur**, som ligger inden for rammen af den **normalitet**, som de før ikke kunne få fat i.

Tiden læger alle sår. Nogle gange så glemmer man, hvor man er kommet fra. Man har bygget et nyt liv op. Man er kommet videre i systemet. Thorshøjgård er noget man har været på engang. Så kan man nemmere abstrahere fra det end før. Nu husker folk os fra koncerterne osv. (Deltager)

Gennem musikken har de opnået en **anerkendelse** af deres styrkesider, som er kommet frem gennem mange års ihærdig indsats.

Jeg har fået nogle oplevelser. Fået lov til at synge. Fået lov til at optræde. Føle at man er noget. I stedet for at "du duer ikke til noget". Jeg har fået mere selvværd. Mere selv-tillid. Hvis man laver en eller anden sang, skal man sørge for at lave den færdig. Arbejdsprocesserne kommer ikke af sig selv. Hvis man ikke gider øve, så kommer man ingen vegne. Man har et fællesskab med unge mennesker, der ligner en selv på mange områder. Vi laver noget sammen. (Deltager)

Oven i anerkendelsen af deres indsats og musikalske kunnen er så kommet en **popularitet**, og bandet har nærmest stjernestatus i nogle kredse i lokalområdet og blandt brugere af døgninstitutioner, beskyttede værksteder m.m.

Institu-
tions-
identitet

ungdomskultur

popularitet

anerkendelse

normalitet

selvsikkerhed

selvværd

Turneerne til udlandet og rundt i Danmark har også bidraget til en følelse af succes, som gennemsyrrer bandet og kan ses og høres hos de enkelte medlemmer.

Også den oplevelse da TH Band var i Polen. Give dem den oplevelse at man pakker bussen. Og nu er vi på tur venner. Nu skal vi ned og bo på hoteller og ligge i badekar med cigarer. (Projektmedarbejderen)

Jeg har været overrasket over den popularitet vi har fået. Bare det at gå ned ad Køge-

vejen i Tåstrup. Man bliver stoppet på gaden. "Jeg synes jeg så dig der og der. Kan det ikke passe. Spiller du ikke med i det orkester". Det sker rimeligt tit. (Deltager)

Han oplever en anden verden. Han har mødt berømt heder og fået lidt berømmelse. Han får rygklap. Det er der mange ligestillede der misunder ham. (Arbejdsgiver)

Alt dette bidrager til et øget **selvværd** og den selvtillid, der kommer af at finde de ting man er god til, trods alle ens øvrige mangler og problemer.

Og selvtilliden bliver ikke mindre, når man, udover den sceneskræk de fleste mennesker vil føle foran et stort publikum, samtidig er indadvendt og sky p.g.a. et langt liv på bageste række – og så alligevel formår at overvinde sig selv.

Jeg har været meget krøblende, bange. Turde næsten ikke gå hen til en mikrofon og sige böh. Jeg var meget nervøs. I dag er det med fuld hammer på og store armbevægelser, for nu ved jeg med mig selv, at det er OK at være nervøs. Så sætter man sig op 100% til det man skal. (Deltager)

Når vi spiller inde i Tivoli, hvad vi gør en gang om året til noget der hedder handicapdagen, hvor der er sort af mennesker. Kørestole også. Så kommer de hen til os bagefter og vil have vores autograf. Et af de første år fik jeg at vide, at når lyset går på, så er du på. Og det er altså en scene, der er så stor. Lille bitte mig og den kæmpe scene. Mine ben de stod. Bagefter sagde de: Det klarede du da flot. Men de skulle bare vide, at jeg stod og spillede kastagnetter med benene. Så nervøs havde jeg været. Og alligevel en fed fornemmelse med orkestret bag min ryg. 1-2-3-4- så kører vi. (Deltager)

Før vidste han ikke, at der var et område han kunne gøre sig gældende på. Han havde ikke oplevet så mange succeser. Han havde faktisk ikke oplevet nogen. Han kunne ikke klare skolen, han kom hjem fra efterskolen, og praktikkerne var ikke nogen succes, selvom de godt kunne lide ham, fordi han er en god fyr.

Nu er han sikker på, at der er noget han kan. Det betyder meget. En sikkerhed og et selvværd,

Han får ros. Det fik han ikke før - man får jo ikke ros, fordi man er et rart eller et godmodigt menneske.

Han har ikke haft svært med at komme sammen med mennesker, men falder jo lidt igennem, fordi han er yngre end sin alder. Og det ved han godt selv.

I det øjeblik han står på scenen og han spiller, så er det ikke noget problem. Så er han bare stærk. Han er meget sikker, når han står deroppe.

Før havde han ikke et område, hvor han kunne gøre sig gældende. Ikke de der almindelige ting vi forlanger i vores samfund. (Forælder)

Han har fået en tro på, at selvom han har visse mangler, (og modsat tidligere, så ved han godt i dag at han har nogle problemer, som han må leve med,) så har han samtidig nogle

styrker via musikken.

Han har fået større selvværd og tro på sig selv. (Forælder)

Det selvværd de unge føler er selvfølgelig først og fremmest bundet op på musikken, som er det område, hvor de har fundet ud af, at de kan noget.

Men i flere tilfælde giver det også en bredere **selvsikkerhed** og råstyrke, der slår igen-nem på andre områder af de unges liv.

Han har altid prøvet at fange ting, men har ikke haft den råstyrke og tro på, at det kan lade sig gøre. Nu kommer han med den der power på: "Det kan jeg også". Derfor har andre troet på ham og kunnet se, at han kunne føre det ud i livet. (Forælder)

At stå på scenen giver selvtillid til også i andre sammenhænge, at sige hvad de mener. Det giver dem rygrad og stolthed. De bliver åbne. (Forstanderen)

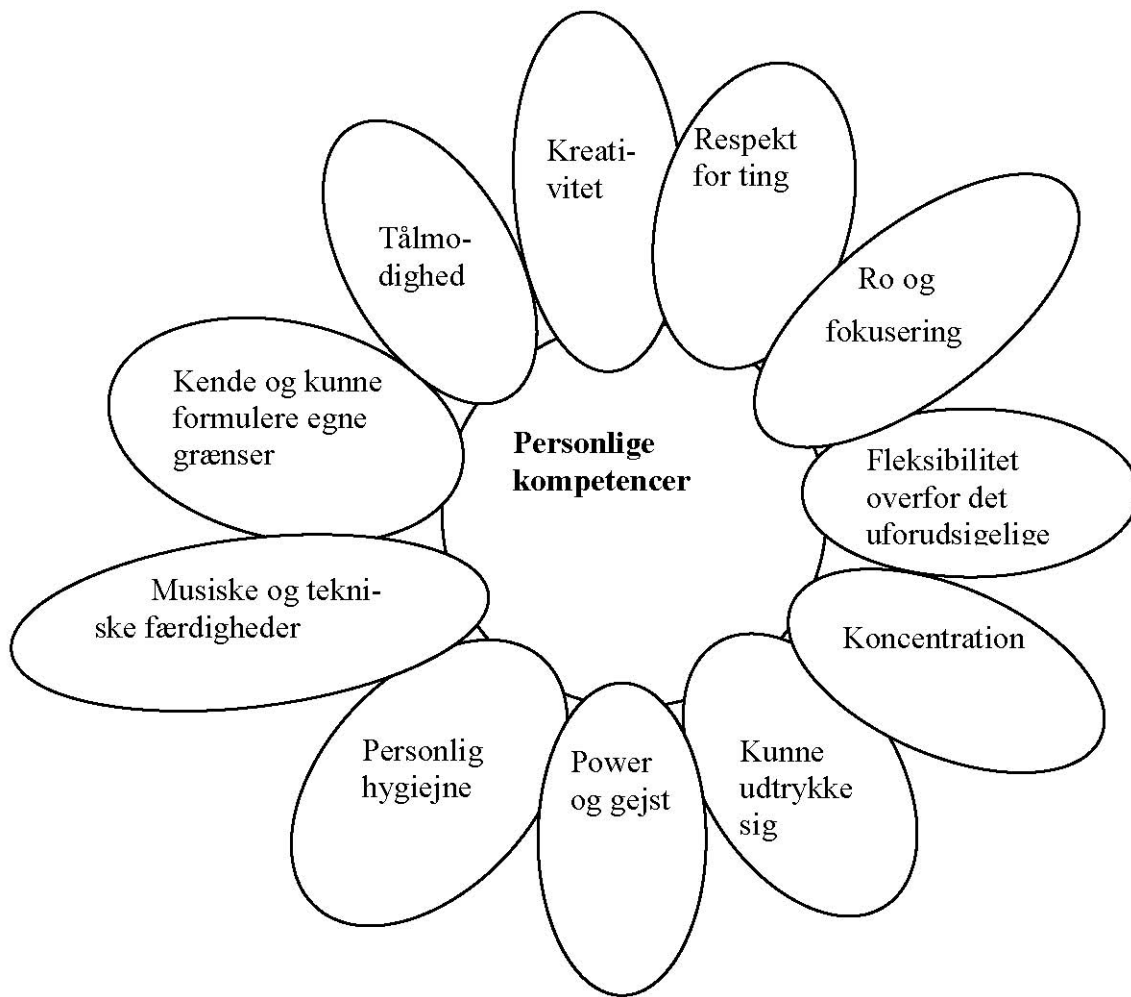
5.3 Udvikling af de unges personlige kompetencer

På en lang række områder er arbejdet med musikken med til at udvikle de unges personlige kompetencer.

Men kun på enkelte, afgrænsede områder er det et resultat af en direkte og bevidst intervention fra projektmedarbejderens side. Det gælder f.eks. den personlige hygiejne, hvor projektmedarbejderen meget direkte har været inde og hjælpe enkelte af de unge med at kunne leve op til den minimumsstandard, han har fundet rimelig. Og det gælder også udviklingen af de musiske færdigheder, hvor der undervejs har været tale om egentlig undervisning i at spille, akkordlære m.m.

Det interessante ved Musikprojektet er imidlertid, at der derudover ser ud til at være tale om ikke-intenderede, afledte effekter af arbejdet med musikken, når erfaringsopsamlingen gennem interviews, samtaler og observationer har kunnet konstatere en række områder, hvor de unges personlige kompetencer er styrket væsentligt.

Nedenfor beskrives en række områder hvor musikprojektet har styrket de unges kompetencer:



- **Kende og kunne formulere egne grænser**

En deltager, der har en meget lav stress-tærskel beskriver, hvordan han gennem bandet har lært at tage tingene roligt. Han viser (gennem det følgende citat) imidlertid samtidig, at han er blevet bevidst om, hvad der er hans problem, når han bliver presset, og derfor har han også bedre muligheder for at sige fra over for situationer, han ikke kan over-skue.

Hvis jeg bliver presset meget arbejdsmæssigt: Får to beskeder – gør lige det - og bagefter bliver der måske korrigeret i de ting, jeg skal lave. Så begynder jeg at ryste på hænderne og blive nervøs. Så kommer nogle af mine kolleger og siger: ”Tag det stille og roligt, en ting af gangen. Nu gør du først sådan og sådan. Og når du er færdig med det så går du videre til det næste, vi har bedt dig om”. Ligesom en rolig hånd der bliver lagt på skuldrene af mig. Så ved jeg, at jeg skal tage tingene som de kommer, stille og roligt. Der har været meget palaver med, når nogen bliver sure, fordi de ikke har været opmærksomme på, at jeg går i selvsving, hvis jeg ikke får tingene stille og roligt. I dag har jeg strammet mig an for at sige: ”Prøv lige at tage tingene stille og roligt. Giv mig kun en opgave af gangen, for ellers går det fuldstændigt i spåner”. Bandet har virkelig givet mig en punch: At tage tingene stille og roligt. Tal tydeligt i mikrofonen og lad være med at være genert. Der er ikke noget at være genert over. Kommer du til at sige et eller andet sludder. Grin af det. Kør videre. Snak sort, hvis der er noget du har glemt. Folk vil bare hygge sig med det. (Deltager)

Kreati-
vitet

Ro og
fokusering

Power og
gejst

Musiske og tekni-ske
færdigheder

Fleksibilitet
overfor det
uforudsigelige

Tålmo-
dighed

Koncentration

Respekt for
ting

Personlig
hygiejne

Kunne
udtrykke sig

Kende og kunne
formulere egne
grænser

**Personlige
kompetencer**

• Kunne udtrykke sig

Langt det meste af musikken, der spilles i TH Band er selvgjort. Selvom nogle af de unge har

svært ved at læse og skrive, så skriver de deres tekster selv. Noget af det udvikles, når de sidder sammen og øver. Teksterne handler i høj grad om deltagerens eget liv. De synger om kærlighed. De synger om tingene, som de oplever dem. På den måde får de noget ud gennem musikken, som i andre sammenhænge giver anledning til at snakke med f.eks. projektmedarbejderen.

Jeg bor i et bofællesskab. Hvis jeg nogle gange bliver sur på en, så kan jeg finde på at smække med døren. Eller også kan jeg finde på at tage guitaren og bare larme derud-ad. Hvis jeg er gal eller er ked af det. Så tager jeg den akustiske guitar og spiller der-udad. (Deltager)

Min mor døde. Det tog hårdt på mig. Så brugte jeg musikken til at lave en sang til min mor. Jeg græd dengang, jeg skrev den. Det hjalp. (Deltager)

Unge der er eller har været på døgninstitution er typisk også marginaliserede i forhold til offentligheden og den demokratiske debat.

Selvom TH Band ikke direkte laver social-kritiske tekster, så betyder det at have prøvet at kommunikere musik fra en scene og på CD'ere, at deltagerne i højere grad end andre ligestillede føler, at de har en stemme i samfundet og ret til at bruge den.

I lokalavisen gik han ud med en kritik af hjemmevejlederordningen. Der var desværre ingen der tog den op. Han gav udtryk for, at han og andre ligestillede havde brug for et værested i kommunen, for der var ikke noget.

Han tog selv kontakt. Så kom de ud og besøgte ham og tog billede af ham og han fik fortalt sin historie. Det kom desværre ikke videre, men han havde ret. (Forælder)

• Personlig hygiejne

Det er et område, hvor flere har fremhævet at projektmedarbejderen har "opdraget" meget direkte på de unge. Men selv på dette område, har musikken også haft en betydning: Musikken og den offentlige optræden har været projektmedarbejderens let forståelige begrundelse og samtidig har truslen om karantæne fra musikken og backstagelivets lykkeligheder været et effektivt "argument" overfor de unge.

Og så hygiejnen, den kørte jeg meget på i starten. Nogle af dem var ikke så spændende. Det var noget af det første. Sydstats T-shirts, sydstatsspænder, nitter osv. Jeg havde ikke noget imod, at folk var langhårede, men jeg gad ikke ha' et eller andet fed-tet og tjavset. Der var nogle, der ikke kom med i starten. De troede de kunne snyde. Men jeg kunne godt se, at de ikke havde skiftet tøj eller været i bad. Og så kom de ikke med. Så blev de sure: "Det kan du ikke være bekendt og vi kan ikke nå det". Jeg sagde: "Det er lige meget. Så må du finde ud af, om du er klar næste gang". Så var folk klar næste gang. De vidste jo godt, at når vi kom ud, så var der som regel fri bar og mad. Og piger. Det har jo altid fyldt meget.

Når man kommer fra en døgninstitution er det tit forkrampet. Men der har musikken også ført dem ud, hvor de har skrevet autografer og vi har måtte lukke af til omklædningsrummet, fordi der stod så mange piger og ville ind.

Musikken har bibragt mange dimensioner. Jeg sagde til dem: Det handler om at tage en ren skjorte på. Det er kriteriet. Det er år siden jeg har behøvet at sige det sidst. (Projektmedarbejderen)

Vi er ret gode til at hjælpe hinanden. Jeg er ikke bleg for at sige til en af de andre: Nu må du fandeme se og tage dig sammen. Så kan vi godt være kritiske overfor hinanden. Og det har vi ligesom lært herude. Dengang da vi var herude, var der mange af os der ikke vidste, hvad et bad var. (Deltager 1) - Vi vidste godt, hvad et bad var, men der var mange af os, der ikke havde opfundet sæbe. (Deltager 2)

• Respekt for ting

De unge har lært at omgås og håndtere musikudstyr og instrumenter til mange tusinde kroner. Og da de selv er afhængige af stor funktionssikkerhed, når de står på scenen foran et forventningsfuldt publikum, så har de respekt for tingene, også selvom det ikke er deres egne ting.

Det er blevet fremhævet i interviews, at der aldrig er forsvundet udstyr eller foregået hærg.

• Koncentration

Nogle deltagere har haft meget svært ved at koncentrere sig om de ting, de tidligere har lavet. En enkelt beskrives som nærmest at få absencer, da han boede på afdelingen. Men med sit instrument i hånden, kan han køre en hel dag med fuld koncentration.

Det var dejligt at finde et sted, hvor koncentrationen den holdt. (Forælder)

De unge bliver ikke længere slået ud af fejl undervejs, men er i stand til at holde koncentrationen hele vejen gennem lange koncerter og under øvning, hvor en sikker test på koncentration er, om et musiknummer forbedres og fejl efterhånden elimineres ved flere gennemspilninger eller ej. Og det gør de i TH Band.

• Tålmodighed

I øvelokalet er der 16 deltagere og projektmedarbejderen til stede den dag observationen i forbindelse med denne erfaringsopsamling fandt sted. (Se ovenfor)

Et nyt nummer blev indøvet. Et lidt kompliceret nummer, inspireret af symfonisk rock. Dvs. et nummer hvor de enkelte musikere gradvist kommer på. Det betyder en del vente-tid for

de fleste af bandets medlemmer.

Alligevel accepterer alle, at nummeret øves om otte gange. Og der er stadig koncentration, disciplin og smil før 8. omgang.

I skolen på Thorshøjgård, hvor de fleste af deltagerne har gået i en periode, er situationen en anden. De fleste elever formulerer et stort ønske om at lære noget og på den måde nærme sig en eller anden normalitet. Alligevel sker det, at elever forlader skolen rent fysisk, hvis de ikke umiddelbart kan få hjælp af læreren, der måske i øjeblikket er optaget af en anden elev.

En af forklaringerne på tålmodigheden i Musikprojektet er det fælles ønske om at kunne være sit musikprodukt bekendt. En anden er at samarbejdet i bandet har lært de unge noget om også at have forståelse for andres behov, frem for alene at fokusere på sig selv.

Så en typisk øveaften er også tålmodighed. Det er noget vi har snakket meget om i alle årene: at musik også er tålmodighed. Fordi i et orkester kan alle ikke være med hele tiden. F.eks. har jeg nævnt for dem at Charlie Watts fra Rolling Stones, for et par år siden i et interview sagde, at han løseligt havde regnet ud, at i den tid han havde spillet i Rolling Stones, havde han haft ventetid på 5 år. Ud af 30 år, regnede han med, at han havde siddet og ventet i 5 år på andre mennesker. Vente på at numrene var færdige, vente på fly, vente på hoteller og vente, og vente og vente.

Det ved de godt og det synes jeg er noget af det musikken måske også har været med til at bibringe lidt: Tålmodighed. Jeg håber selv, at tålmodighed har smittet af på andre af deres gøremål. Fordi, for nogle år siden, kunne jeg godt mærke en rastløshed hvis jeg sagde: Nu standser vi alle sammen og nu er det kun dig på guitar der spiller. Og du spiller nu det der. Og det spillede han måske et kvarter. Så kunne jeg godt mærke den der utålmodighed. Men den mærker jeg ikke mere, fordi folk godt ved, at det er et led i processen. (Projektmedarbejderen)

Modpolen til, og forudsætningen for koncentration og tålmodighed, er afslapning.

Det lange seje træk er nødvendigt i musik, og derfor også noget man udvikler en evne til at udholde, hvis man virkelig vil musikken. Men bliver trækket uendeligt – eller forsøger man konstant at køre på et intensivt niveau - så bliver resultatet ikke udvikling af evner, men kun træthed og stress.

Musikprojektet arbejder her med en slags cyklus, som også kendes fra andre ungdomsprojekter (se bl.a. Jensen, Mørch og Nissen, 1993 eller Henriksen, 1995). Der er tid til at bygge op, gradvis intensivere indsatsen frem mod et klimaks, hvor grænserne afprøves og måske overskrides. Og bagefter skal der være tid til refleksion, evaluering og måske ligefrem at kede sig. I disse ”bølgedale” opstår ny ideer og erkendelser, og den enkelte får mulighed for evt. at skifte spor i forløbet.

Samtidig tjener både tilbageblikket til tidligere meritter og drømmene om fremtiden, som der gives tid til i lavperioderne, også til at cementere gruppesammenholdet.

Der kan godt være perioder, hvor der er meget travlt. Og har man været i studiet i en måned, så er man så tappet for energi, at man har behov for at tage nogle afslapningsdage.

Det har vi da også haft i projektet om sommeren. Vi har vores fine have. Så har folk siddet

derude på tæpper og har snakket. Men der er også kommet noget ud af snakken. Folk har ligget og solet sig og smurt hinanden ind i sololie og drukket colaer, og båndoptageren har kørt. Men samtalen handler egentlig om det her, vi laver. Så selv om det er afslapning, så handler det tit om det her. Fordi det fylder så meget. Og der hele tiden er fremtidsperspektiver og ting at kigge tilbage på.

På et tidspunkt når man har været i studiet 14 dage eller 3 uger, og man har lyttet og lyttet og spillet den samme akkord om 45 gange. En ting er når du øver derhjemme og kan det hele, men så pludselig står du der, og glasruden er der, hvor producerne sidder inde, og de har høreklapperne på, og du er bange for at spille forkert, så selvfølgelig er der gentagelser. Og du kommer ud, og pizzaen er blevet kold. Og nu er jeg fandeme bare træt. Så kan det hele godt køre op i en spids. Så kan folk godt blive irriterede, når de er trætte. Man skal regne med, at hvor vi andre måske kan klare 8 eller 10 timer, så er nogle af de unge trætte efter 3 eller 4 timer. Ikke kun i et studie, men generelt. Både mentalt og sådan noget.

Der plejer at være en gang under indspilningerne, hvor tingene kører op.

Men de unge kan godt lide at være i studiet. Hele miljøet. Nogle af dem har jo siddet og ventet i mange dage. Men rastløsheden er der ikke. Fordi det er spændende. En god proces. (Projektmedarbejderen)

• **Fleksibilitet overfor det uforudsigelige**

Det er fremgået af flere interviewudsagn, at nogle af de unge kan reagere voldsomt på uforudsete ting.

Derfor, og fordi organiseringen af en hverdag med mange mennesker på samme sted kræver det, er livet på mange døgninstitutioner også meget struktureret og skemalagt. Nogle institutioner bruger endvidere struktur i hverdagen, som bevidst pædagogisk middel i arbejdet med unge, som har en kaotisk personlighed og har oplevet et kaotisk liv.

Det vil føre for vidt her at diskutere den type indsatser eller hensigtsmæssigheden i at anbringe børn og unge på store døgninstitutioner. I stedet skal her blot peges på risikoen for, at de unge vænnes så meget til en forudsigelig hverdag, at de kommer endnu længere væk fra de omskiftelige vilkår i et "almindeligt" hverdagsliv, end de var i forvejen.

Musikprojektet er tvunget til at leve med en virkelighed, hvor tingene ikke altid er, som man har forventet dem. Planer kan blive lavet om, koncerter bliver aflyst eller ekstra kommer til, publikum bliver væk trods grundige forberedelser med arrangørerne og lang transporttid (som det skete til koncert i Odense), aftensmaden må springes over pga. lydprøver eller organiseres spontant osv.

Det uforudsigelige i bandlivet er ikke et bevidst pædagogisk virkemiddel for at udvikle de unges evne til fleksibilitet. Tværtimod gør alle selvfølgelig alt for at tjekke mest muligt op på tingene. Men virkeligheden lader sig nu engang ikke planlægge ned i alle detaljer. - Heller ikke i musikbranchen. Og det kan man lære af, både forstået som kendskab til vilkårene i samfundet uden for institutionslivet og som udvikling af evnen til fleksibilitet som en vigtig personlig kompetence.

Vi ved aldrig, hvad vi kommer ud til. Og John siger, at vi må være tålmodige og tage

tingene som de kommer. (Deltager)

• **Musiske og tekniske færdigheder**

At kunne spille et instrument, holde takten, synge, lære udenad og vide noget om harmonier og rytmer, er nødvendige kvalifikationer i musiksamspil selvfølgelig afhængigt af ens rolle i orkestret og, hvad man spiller på.

På samme måde må lyd- og lysmænd vide noget om, hvordan et musikanlæg er forbundet, montering af kabelstik, de mange knapper og funktioner på en mixerpult osv.

Der er forskel på kravene til den enkelte, både hvad angår typen af færdigheder og kravene til teknisk og teoretisk kunnen.

Når det angår typen af færdigheder, så behøver f.eks. trommeslager og perkussionsspillere ikke at kende noget til becifringer, som er et krav til bassist, keyboardspiller og guitarister, og rytmeguitarister ikke nødvendigvis at kende noget til skalaer, som er et krav til sologuitarister osv.

Der er også stor forskel på de tekniske og færdighedsmæssige krav, der stilles til f.eks. manden bag det store trommesæt, der udover at være den centrale person i at holde takten, også skal kunne koordinere bevægelser med arme og ben på et højt niveau, sammenlignet med de mere beskedne krav til triangelspilleren.

Men uanset funktion og niveau, der er tilpasset den enkeltes forudsætninger, så vil alle undervejs i processen blive stillet overfor udfordringer til at lære nyt og blive bedre til det, de laver.

På den observerede øveaften, som er refereret ovenfor, brugte projektmedarbejderen f.eks. både energi på at få den i forvejen meget sikre bassist til at komme ind i nummeret med den helt rigtige timing, og samtidig erindre en af de mere perifere perkussionsspillere om overhovedet at huske at spille, når han "forglemte sig selv" midt i den store vellyd fra de øvrige musikere.

• **Power og gejst**

De unge i TH Band brænder for musikken og udstråler en stor energi og livsglæde når de "trykker den af" fra scenen.

Det kan umiddelbart tilskrives forførelsen i den medrivende og berusende kraft 17 mennesker sammen kan afgive, når et rocknummer svinger på en scene.

Men begejstringen og energien er ikke begrænset til enkeltstående oplevelser. Den har også en mere blivende dannende betydning for den enkelte unge.

For mange af de unge er det første gang i deres liv, at de har fundet et område der kan begejstre og "tænde" dem – og som kan begejstre og tænde andre. De har fundet en indre kraft til ikke bare at opgive lidt besværlige opgaver, lade den personlige hygiejne flyde, gå i selvsving på sofaen, give andre skylden for al elendighed, forglemme sig i alkohol, computerspil eller tegneserier eller hvilke udtryksformer opgivenhed og ligegyldighed ellers kan

have.

Et talemål siger, at ”begejstring kan smitte”. Og det gælder ikke kun til andre, men også ind i ens egen personlighed, hvor den kan give en følelse af ”power” og handlekraft, som er en meget vigtig forudsætning for at øvrige kompetencer kan findes og udvikles.

Hvis du brænder for noget – og han brænder for musikken – så kan du nå langt. (Forælder)

• **Ro og fokusering**

Nogle af eleverne, der beskrives som borderline, kan ifølge en medarbejder på Thorshøj-gård, skabe meget kaos i dagligdagen. De beskrives som gode til at spille folk ud mod hinanden, fordi de er så kaotiske, at de ikke kan holde styr på sig selv. De flytter fokus hele tiden.

Men om onsdagen når de står nede i øvelokalet, så kan de godt fokusere.

Det betyder bl.a., at 1-2 projektmedarbejdere forholdsvist problemfrit kan arbejde med 17 deltagere i musikprojektet, hvilket er et særsyn sammenlignet med forholdene på Thorshøjgård (og andre tilsvarende døgninstitutioner) i øvrigt.

Arbejdet med det fælles tredje, i dette tilfælde musikken, er velegnet til at samle fokus.

Der er én opgave, når man samles i øvelokalet: at spille. Det kan være svært at få til at fungere og der er mange samlet om den samme opgave. Så der er ikke i øvelokalet plads til de store sidespring. Og det hele blive trukket fremad af drømmene omkring fremtidige succeser på scenen, som bl.a. holdes i live i erindringen om tidligere gode oplevelser.

De dårligste elever vi har, kan gå ned i øvelokalet, så er der ro på. (Medarbejder på Thorshøjgård)

• **Kreativitet**

At komponere og skrive musik, som flere af de unge gør i TH Band, kræver ikke kun musikalsk og teknisk kunnen. Det er også en kreativ, skabende proces.

Udgangspunktet kan være, at en af kernemusikerne (typisk bas, guitar eller keyboard) hjemmefra har en ide eller skitsen til et nyt nummer, en melodi, en tekst eller måske begge dele.

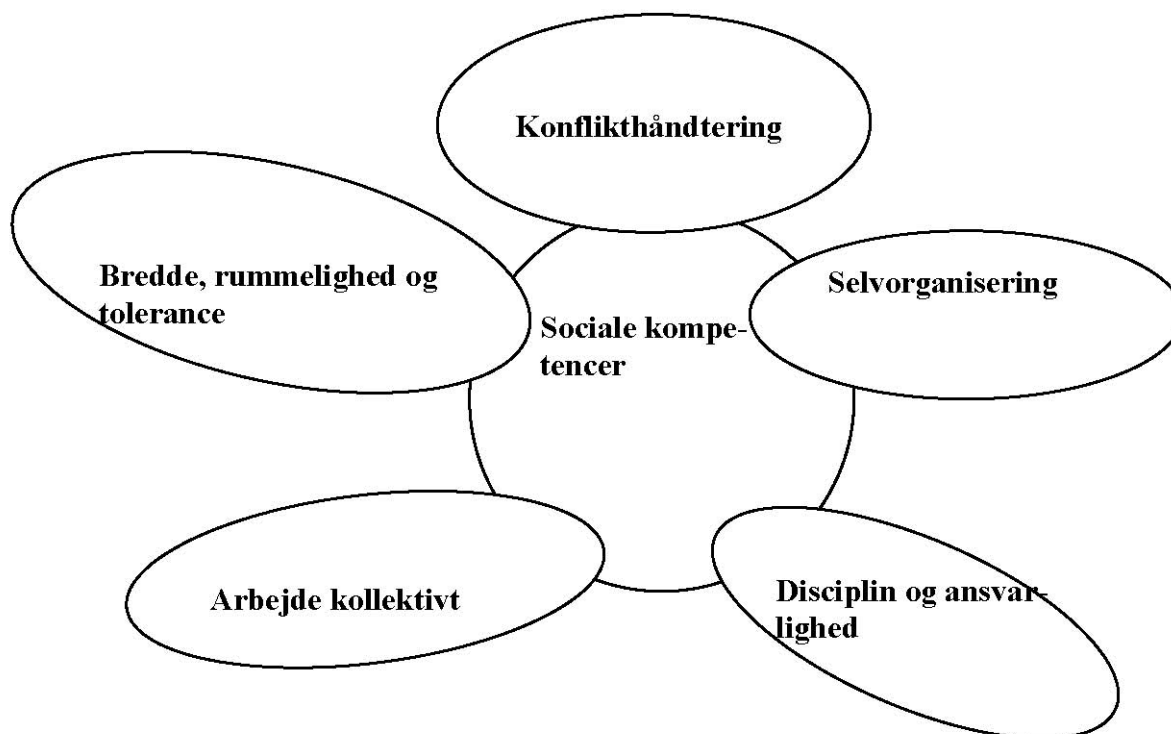
Nummeret bliver præsenteret i øvelokalet, tingene bliver rettet til og ideer fra forskellige bandmedlemmer afprøves og forkastes eller godkendes. Det kan være ideer til, hvad de selv kan bidrage med til nummeret eller hvad andre musikere kan gøre, Gradvist udvikles tingene i et samarbejde, og med projektmedarbejderens aktive medvirken. Til sidst fremkommer et nyt nummer som mere eller mindre ligner det oprindelige forlæg.

Det kan også være projektmedarbejderen, der sætter processen i gang med et par vellydende guitarakkorder, som der så arbejdes videre med.

*I øjeblikket er vi ved at indøve et nyt nummer, der nærmest er symfonisk. Og det sprang ud af at jeg en dag stod og spillede derovre. Så lavede jeg en åben akkord. En af drengene sagde: Det lyder fedt. Og så lavede jeg en anden åben akkord og en tredje åben akkord. Og nu er vi så sprunget ud i et symfonisk nummer. Med kor og kirkekor og jeg ved ikke hvad. Nærmest Pink Floyd-agtigt, med keyboard der ligger i bunden.
(Projektmedarbejderen)*

5.4 Arbejde med de unges sociale kompetencer

Med sociale kompetencer menes den type evner og færdigheder, der ikke alene udvikles gennem samværet med andre, hvad mange af de personlige kompetencer også gør, men også samtidig er knyttet specifikt til det at indgå i et socialt fællesskab.



- **Bredde, rummelighed og tolerance**

Det har været et valg fra starten, at målgruppen i Musikprojektet skulle omfatte de to grupper der bor på Thorshøjgård, de såkaldt sent udviklede/jeg-svage og borderline unge. Det er forklaret i projektbeskrivelsen:

Det er ... institutionens erfaring, at de to forskellige grupper af unge kan drage fordel af at deltage i samme projekt, da de således stifter bekendtskab med vidt forskellige reaktionsmønstre – hvor den første gruppe ofte er indadvendte, mens den anden gruppe ofte er meget udadvendte.

*Dette møde med andre reaktionsmønstre kan bidrage til en styrkelse af deres tolerance, og en accept af forskelligheder.*⁸

De to grupper fungerer sammen i TH Band.

De deltagere, der beskrives som borderline, har fået respekt for de andre i TH band gennem den fælles optræden. Det giver status at kunne spille.

Samtidig kan de unge fra de to grupper bruge og lære noget af hinanden. Den ene gruppe, der kan have et kaotisk sind, får mere ro på og den anden gruppe, der altid har oplevet at de ikke duede, får mere selvtillid til at føre sig frem ved at se og lære af hinanden.

Det går igen i mange af beskrivelserne af Musikprojektet, at der er **plads til alle**.

Der er ikke blevet sorteret interesserede fra ved visitationen, næsten ingen er stoppet i projektet og der stilles ingen generelle krav til musikalitet ellers musikalsk kunnen.

Disciplin og ansvar- lighed

Arbejde kollektivt

Selvorganisering

Bredde, rummelighed og
tolerance

Konflikthåndtering

Sociale kompe- tencer

8 Oprindelig
projektbeskrivelse og
ansøgning,
Thorshøjgård 1998.

Samtidig gøres der en indsats for at alle også får plads i forhold til sceneoptræden og placering i lydbilledet:

Nogen gange så siger Dan til mig: Tag dig nu sammen og spil sådan og sådan. Nogle gange er han lidt for hurtig, lidt for strid. Giv mig nu en chance. Forleden, hvor jeg skulle spille et eller andet nummer, så kunne jeg ikke lige huske at spille rigtigt, så begyndte Dan at spille det. Så sagde John: Giv nu Daniel en chance, giv ham nu en chance, han er lige ved at finde ud af det. Jeg var lidt nervøs. (Deltager 1) - Du skal ta-ge en chance ligesom alle andre skal. Det er det, John også prøver at indkode i orke-stret: Prøv nu at give hinanden en chance. Fordi den ene kan to greb er det ikke lige sikkert, at den anden kan. (Deltager 2) - John har sagt mange gange: Guitaristerne skal have en chance, men sangerne og koret skal også have en chance. Så har John sagt mange gange: Skru ned eller dæmp instrumentet, så sangeren kan få en chance. (Deltager 3)

Der er med andre ord tale om et bevidst arbejde med at **udvikle de unges rummelig-hed, tolerance og gensidige respekt**, som skal sættes i forhold til, at unge der er eller har været på institution i øvrigt godt kan være meget observerende og misundelige på hinanden og have svært ved at give hinanden plads.

Det er blevet beskrevet, at TH Band i starten havde svært ved at samarbejde på scenen. Det gjaldt om at få sidste tone, når et nummer skulle slutte. Der blev ligefrem ”kæmpet” om at få sidste lyd, så forsangeren inde i sangen måtte sige: Nu er det sidste solo. I dag fungerer det af sig selv. Musikerne magter selv at indgå i et disciplineret samarbejde på scenen.

En enkelt af musikerne, der har svært ved at komme til tiden, bliver mobbet lidt engang imellem. Projektmedarbejderen kan også godt finde på at gå ind og være efter ham med drillende kommentarer. Også foran de andre deltagere. Men han er samtidig bevidst om også at gå ind og bakke ”prügelknaben” op, når han vurderer, at det bliver for meget.

Da TH Band giver koncert i Køge op til jul for elever på de beskyttede værksteder i Køge, er det slående, hvor åbne og imødekommende bandmedlemmerne er over for publikum.

Undervejs gennem en meget omfattende julefrokostmenu underholder nogle af bandets musikere, mens det trækker ud med at komme i gang med den egentlige optræden for hele bandet. Først en, så to og til sidst tre musikere indtager scenen og improviserer fællessange og får folk med. Nogle fra publikum vil gerne op på scenen og synge et nummer. Musikerne inviterer dem op på den lille scene mellem instrumenter og tæt opstillet musikanlæg uden betænkning og giver dem den fornødne støtte. En støtte, som i de fleste tilfælde består i både at akkompagnere og synge det ønskede nummer, fordi gæstesolisterne alligevel ikke kan huske sangen eller teksten. Men alle er glade og musikerne tålmodige, ihærdige og åbne over for det, de bliver budt.

Da bandet senere sidder i baglokalet og gør klar til at spille, kommer et ”Santa Lucia – optog” med temmelig dårligt fungerende psykisk-fysisk handicappede igennem lokalet. Alle bandets medlemmer er meget hjælpsomme med at få en kørestolsbruger forbi de mange kasser fra musikanlægget. De giver optoget venlig opmuntring og opbakning: ”Hvor er I flotte” osv.

Resultatet af arbejdet med at kunne give plads og blive mere tolerante overfor hinanden, kan aflæses i det **sammenhold**, der er i bandet, og som er beskrevet ovenfor i afsnittet omkring **Sociale netværk**.

TH Band har gjort os mere voksne og mere modne. Jeg har lært sammenhold ved at spille. Ikke kun tænke på sig selv. Kun mig der skal frem. Man er sammen, man laver noget fællesskab. (Deltager)

• Arbejde kollektivt

Det har selvfølgelig været vigtigt for bandets succes, at en kerne af unge havde en grundmusikalitet, der kunne udvikles, og som er det der i høj grad bærer musikken og dermed også giver plads til de andre musikere og sangere i orkestret og sidefunktioner som teknikere, covertegnere osv.

Men alle får plads i det fælles sceneudtryk. Man skiftes til at synge for, stå fremme foran osv.

Jeg har ikke arbejdet bevidst på at udvikle ledertyper, men der er nogen, jeg giver an-svar

engang imellem. F.eks. hvis vi skal ud og spille, og vi er mange mennesker af sted, så er der nogen, der får nogle ansvarsområder. Dels er der anlægget. Men måske også sørge for at give beskeder videre eller sørge for, at der er nogle ting, der fungerer omme bag scenen.

Det er ikke altid de stærke. Det kan være en af dem, der virker lidt svage i gruppen. Hvis der er behov for, at nogen formidler nogle ting videre, så peger jeg på vedkommende, som kan formidle tingene overfor de andre.

Der er ingen bestemte ledertyper. Flere kan starte en jam. De har jo altid været baggerst i familien og i skolen. Kollektivt er de kommet frem. De ved godt, at det eneste sted der er stjerner er på himlen. Det snakker vi også om engang imellem. Enkelte kan godt føre sig frem engang imellem. Men ikke sådan at de andre indordner sig. (Projektmedarbejderen)

Trods forskelle i roller og betydning for orkestret, har det da også resulteret i, at stjerne-nykker virker stort set fraværende. Til gengæld opfatter også de, der i andre sammenhænge ville blive betegnet som "vandbærere", sig selv som ligeværdige stjerner i bandet.

Der er med andre ord tale om en i høj grad kollektiv arbejdsproces, som også viser sig ved et kollektivt sceneudtryk og deling af æren.

Udover det lærerige i at prøve "at løfte i flok", giver det også de enkelte en større mulighed for at indtage forskellige roller i bandet og prøve nyt, frem for en mere fastlåst traditionel hierarkisk organisering, der i en pædagogisk sammenhæng som denne let kan resultere i, at man én gang for alle finder sin rolle i fællesskabets rangorden og dermed begrænses i sine udviklingsmuligheder.

Der er altid nogle, der er mere kreative til at komponere. Men alle er involveret. Så er der måske nogen, der skriver en tekst. Så er der måske en, der har skrevet en tekst og gået i stå. Så er der pludselig en, der kommer med et ord, en linie.

Det er også derfor, vi ikke på Cd'erne udspecificerer. Der står altid tekst og musik: TH Band. Fordi næsten alle har en eller anden rolle, i det der foregår. Enten ord eller rytmer eller prøv lige den akkord eller kan vi ikke lige gøre sådan. Så alle er involveret. (Projektmedarbejderen)

• **Selvorganisering**

Livet på en døgninstitution kan være meget styret, forudsigeligt og i trygge rammer. Det kan være en fordel i mange sammenhænge for unge, der har utryghed og kaos som en stor del af deres personlige historie. Men for de unges videre livsforløb og senere afhængighed af at skulle kunne selv, er det vigtigt, at de også lærer "at gå selv".

Nogle ting lærer man hurtigere ved at finde ud af tingene selv. På institutionen er det meget beskyttet. Hvis man har brugt alle sine penge er der stadig noget at komme hjem til. (Deltager)

I dag skal vi selv gå ud og handle. Man har godt af at prøve, hvad det vil sige ikke at have

nogle penge. (Deltager)

I Musikprojektet er arbejdet med selvorganisering en af metoderne til at lære de unge at blive selvhjulpne, også i forhold til at kunne organisere fælles aktiviteter og arbejdsprocesser.

Deltagerne er gradvist blevet involveret mere og mere og har fået eller taget en større del af ansvaret, i takt med, at de er blevet bedre til at spille, kunne overskue musikanlægget osv.

En lille aktuel historie: I går. En journalist fra DR kom. Han var her kl. halv fem. Så skulle vi lige sidde og snakke en halv time. Derefter skulle vi over i øvelokalet. Så skulle han over og hilse på dem. Og se hvad det var der foregik.

Så sagde jeg til ham: Jeg har ikke været derovre i dag. Jeg ved bare at der er 16 – 17 unge i øvelokalet. Så der er to muligheder: Enten kommer vi over til kaos, hvor det hele er vanvid eller også kommer vi over, hvor det hele bare fungerer. Ingen mellemvej sagde jeg.

Vi gik derover. Og da vi kom over på afdelingen, kunne vi bare høre Blueberry Hill. Med kor, guitar og klaver. Så sagde jeg til journalisten: Den har jeg aldrig hørt dem spille før. Så åbnede vi døren, og alle 16 var i fuld gang med Blueberry Hill. Og det kørte bare. Det hele var linet op og alle var med.

Og der var kun de to muligheder. Enten er der intet der fungerer og alle er sure og nogen er gået - eller også er alle linet op. Og det var de bare i går.

Hvordan? En har taget teten. Det kan skifte. Det kan være heldigt, at der en der slår en eller anden akkord an, som fanger alle de andre, og så kører det. I går havde keyboard-spilleren taget en klaverakkord og det fungerede fuldstændig med noget, jeg aldrig har hørt dem spille før. (Projektmedarbejderen)

• **Disciplin og ansvarlighed**

At spille i et band og i det hele taget være en del af et arbejdsfællesskab, kræver ikke alene udvikling af kompetencer som koncentration og tålmodighed, der er beskrevet ovenfor i afsnittet om **Personlige kompetencer**.

Det handler også om at kunne indpasse sig i et fællesskab og være ansvarlig, ikke kun overfor sig selv, men også for andres og den fælles opgaves bedste.

Arbejdet med disciplin, skal derfor i denne sammenhæng ikke forstås som en traditionel, autoritær kadaverdisciplin, men som den disciplinering der finder sted som en organisk og naturlig del af det fælles arbejde.

Det handler bl.a. om at

- kunne overholde aftaler og møde (nogenlunde) til tiden
- øve og møde forberedt, hvis det er aftalt
- kun overholde et fælles minimumskrav til påklædning og hygiejne
- have sit personlige musikudstyr i orden og f.eks. have stemt sit instrument i tide.

Alle må øve. Men nogle glemmer det. Og kommer for sent. Men så kører toget. Og er han her ikke, så er det bare ærgerligt. (Deltager)

Han er mere ansvarlig overfor aftaler end før. Han har fundet ud af, at nogle mennesker betyder noget for ham. Derfor bliver han mere ked af det, end han gjorde før, hvis der ryger en aftale. (Hjemmevejleder)

• **Konflikthåndtering**

Centrale kompetencer i forhold til at kunne indgå i sociale fællesskaber og interaktion mellem mennesker er at kunne håndtere de konflikter der opstår, så de ikke automatisk resulterer i brud, opløsning eller eksklusion af medlemmer i fællesskabet.

Et vigtigt udgangspunkt som kan forebygge en potentiel konfliktudvikling, er at kunne give og modtage kritik direkte. Det vil bl.a. sige uden at indblande skjulte dagsordener og fremkalde blokeringer hos modtageren.

Den kreative proces omkring musikken er velegnet til at træne dette helt grundlæggende, fordi kritisk holdning og åbenhed overfor andres kommentarer er en nødvendig del af en kollektiv, skabende proces.

Det kan godt være, der kommer en med en komposition, som jeg måske synes er rimelig god. Og så er der nogen, der siger: Det gider vi sgu ikke. De er rimelig kritiske. Også fordi de efterhånden har fået et rimeligt indblik i anden musik, fordi musikken er så stor en interesse, så de lytter meget til musik.

Og er der en, der kommer med en tekst, der handler for meget om kærlighed, så kan nogle af dem godt sige: Jamen det gider vi ikke være med til at synge mere. Nu har vi sunget så meget om kærlighed. (Projektmedarbejderen)

Men der har været konflikter i TH Band. Tidligere har der været tendens til klikedannelse og "hvisken tiskan" bag ryggen, som det er blevet beskrevet af nogle af de unge.

Her har projektmedarbejderen og hans hjælper haft en stor rolle i at udstikke nogle adfærdsnormer, som f.eks. ikke at holde nogen udenfor.

Det har også, ifølge nogle af de unge, været formuleret fra projektmedarbejderen at "skideballer" skulle han nok uddele, for at undgå at de unge "står og hugger hovedet af hinanden" (Deltager).

Det viser, at mange konflikter i høj grad er blevet håndteret via medarbejderens involvering eller gennem, at han har udstukket nogle klare normer for, hvilke grænser der gælder i forhold til skænderier og skælden ud.

Nogle gange bliver man så irriteret, at man siger, at så kan det være lige meget. Men så siger jeg til mig selv, at det ikke kan nytte noget, at det er sammenhold og det er John der bestemmer. (Deltager)

Det ligner umiddelbart en mere traditionel pædagogstyring, som ikke er så målrettet omkring at udvikle de unges egne kompetencer og værktøjer til at håndtere konfliktsituationer uden pædagoginvolvering.

Alligevel beskriver de unge også, hvordan de selv indbyrdes går ind i konfliktsituationer og projektmedarbejderen bevidst trækker sig for at lade de unge prøve selv:

Nogle gange går John ud og siger: Nu må I selv løse konflikten. I er jo voksne mennesker. (Deltager)

Hvad vi gør ved konflikter? Vi sætter den ene ind i det ene rum og den anden ind i det andet rum. (Deltager)

Jeg har engang slæbt to udenfor. Så sagde de, at de nok skulle slappe af. Så begyndte de igen. Så råbte jeg højt. Så blev de gode igen. (Deltager)

En anden gang: Dines sagde til en af de andre: "Nu må du fandme tage dig sammen". Og så begyndte de at råbe til hinanden. Så sagde jeg: "Nu må I til at slappe lidt af, ellers bliver I spærret inde i hvert sit rum". Så sagde Dines: "Det mener du da ikke". Så sagde jeg: "Gu' gør jeg så". Så blev der helt stille. (Deltager)

Arbejdet med at sikre ligestilling i gruppen, som bl.a. er beskrevet ovenfor i afsnittet om at arbejde kollektivt, har også betydning for at flere i gruppen nu tør komme til orde og kan sige fra når de synes andre går for vidt i deres kritik eller skælden ud.

Før var der nogen der gik ind og bestemte og sagde: Du skal gøre sådan og sådan. Der har John været med til at vi i dag siger at alle er lige vigtige og skal komme til orde. (Deltager)

KAPITEL 6 MEDARBEJDERROLLEN OG – KOMPETENCER

Musikprojektet er på mange måder et godt eksempel på, hvor komplekst det er at forstå, hvad pædagogiske kompetencer er.

For det første er der her klart tale om både tillærte og opøvede kompetencer fra pædagogisk uddannelse og - praksis og – især – personlige og musikfaglige kompetencer, erhvervet gennem livet.

Dernæst fremstår det tydeligt at den kontekst – sammenhæng – som det pædagogiske arbejde udspiller sig i, har en meget vigtig betydning for, hvordan de pædagogiske kompetencer kan bruges. Faktisk kan man tale om, at en række kompetencer kun kan ud-foldes i kraft af den konkrete sammenhæng pædagogen er i. F.eks. er vigtige kompetencer hos projektmedarbejderen i Musikprojektet som brug af eget netværk, evne til at handle, forståelse af de unges liv og musikfaglig kunnen, netop vigtige her fordi det er Musikprojektet på Thorshøjgård og ikke alle mulige andre projekter med andre målgrupper eller temaer.

Pædagogisk kompetence er altså ikke en absolut størrelse, som én gang for alle er erhvervet. Den udvikles hele livet, både før og efter en eventuel uddannelse og måden den udfoldes på afhænger af, hvor pædagogen arbejder, hvad han laver, og med hvem han arbejder.

Det kan være vanskeligt at opliste pædagogiske kompetencer, fordi man herved let kommer til at forenkle tingene.

Det er også vigtigt at se på de roller pædagogen indtager i en given kontekst. I Musikprojektets tilfælde, hvor man arbejder med "et fælles tredje", indtager pædagogen en række forskellige roller – på samme tid.

Sidst er det også interessant at se på de holdninger, som pædagogen indtager, fordi de i høj grad også vil være bestemmende for, hvilke roller han indtager - og hvordan han udfylder og vægter dem – og dermed også hvilke kompetencer, der tillægges værdi.

I det følgende er gjort et forsøg på at beskrive de roller, holdninger og kompetencer, som erfaringsopsamlingen har fundet hos projektmedarbejderen i Musikprojektet dels gennem observationer og gennem en række interviews.

Også her vil projektaktørerne så vidt muligt få lov til at "snakke" selv.

Men allerførst kommer projektmedarbejder John Villadsens egen beretning om sin musikalske historie, fordi den er vigtig for at forstå den person, som alle de pædagogiske begreber er knyttet an til.

6.1 John Villadsens historie

Jeg er er uddannet pædagog fra 76 til 79. Ellers er jeg uddannet i handel og shipping fra tidernes morgen inde ved skibsreder Lauritsen. Så har jeg gået på gymnasiet og på seminarieret.

Jeg har sideløbende altid spillet musik. Jeg har spillet musik siden jeg var 6 –7 år.

Jeg har gået til violin hos nogle gamle spillemænd og lært spillemandsmusik med pi-sken over nakken. Ikke så meget med musikpædagogik men: Spil for helvede.

Det var min barnepige, da jeg boede i Odense. Jeg har ikke været mere end 7-8 år. Når hun skulle passe mig en lørdag aften, så slæbte hun mig ned i Hit House, fordi hun kom sammen med Peter Belli og Ulvene. Så jeg kom derinde og blev tændt. Jeg kunne mærke

festen og hele miljøet.

Jeg arvede en jukeboks, da jeg var 9 år. Jeg fik en gammel Philips batterigrammofon med højtaler i låget. Så lavede vi det første orkester, hvor vi spillede Play Back og tog rundt og optrådte på legepladserne i Odense. Jeg havde min Philips grammofon med og vi havde lavet nogle guitarer med elastikker. Så havde vi en af kammeraterne til at sætte plader på. Vi optrådte og tjente penge der om sommeren. Når vi så havde tjent penge nok, kunne hele orkestret gå i Odense friluftsbad.

Jeg havde købt mig en guitar, men kunne ikke så meget. Så mødte jeg nogle gutter på min egen alder. Og de var kommet lidt videre med guitarspillet. Vi lavede et orkester. Samtidig havde Volmer Sørensen nogle shows i Odense Tivoli, og så blev vi booket til at optræde, før Red Squares.

Vi var 12 – 13 år. Spillede på 3 guitarer og sang "Marina, Marina".

Bagefter skulle Red Squares spille. Alle de unge publikummer gik fuldstændig amok og alle blomsterkummerne i Odense Tivoli var ryddet for Tulipaner. Det var en skanda-le. Jeg kan huske Fyns Stiftstidende og Fyens Tidende: Stor skandale, nu var kom-munisterne virkelig kommet til byen. Nu var det hele vanvid. Den oplevelse kan jeg ba-re huske og vi var kun de her 12-13 år.

Musikken har altid fyldt på et eller andet niveau. Min morfar spillede også harmonika og violin.

Guitarmæssigt er jeg selvlært. Så har jeg mødt nogle kammerater der kunne lidt mere og fået fat i, hvad de lavede.

Med violinen, har jeg haft de der spillemænd og været med på spillemandskurser med de gamle spillemænd. Jeg har lært noder.

Og så har jeg i de sidste par år komponeret noget klassisk musik selv. Så i perioder er jeg ude og spille til kunstudstillinger med de der klassiske ting jeg laver.

Jeg har aldrig prøvet at være med i et eller andet kopiorkester. Jeg har tit fået tilbud. Men jeg synes man selv skal lave tingene.

Jeg førte musikken ind i pædagogikken. Hvis jeg nu havde været mekaniker med stort M og rendt i kedeldragt i weekenderne, så havde der måske været en racerbane her-ude.

Havde jeg nu været sømand, så havde vi måske fået en båd. Så havde det måske væ-ret sejladsen. Nu blev det musikken.

Det handler lidt om entusiasmen.

Jeg fandt hurtigt ud af at musikken kunne give slip på noget. – Og så fællesskabet. Det er guld værd. Jeg elskede det der med at skulle mødes. Det der med at øve har al-drig været en pestilens for mig.

Specielt det med at skulle ud og spille med kammeraterne da vi var unge. Vi mødtes nede i øvelokalet, pakkede og kørte ud. Hele miljøet der, det har jeg ikke kunnet und-være.

Fællesskabet og kammeratskabet. Spille og spare penge sammen og flyve til Mallorca, for de penge vi havde spillet ind. Og te os dernede. Det sidder i blodet. (Projektmedar-bejderen)

6.2 Roller

Med roller menes de forskellige positioner i forhold til de unge og Musikprojektet, som projektmedarbejderen indtager, nogle gange på samme tid, nogle gange i forskellige situ-

ationer.

Der er ikke tale om klart afgrænsede, men til dels overlappende funktioner.

Ideen med her at behandle dem særskilt er derfor heller ikke at pege på skarpt afgrænsede definitioner af de enkelte roller, men tværtimod at folde titlen "Projektmedarbejder" ud i de facetter erfaringsopsamlingen er stødt på for at fremme en forståelse af vilkårene i denne type pædagogisk projektarbejde.

• **Coach**

Coach er det engelske ord for manueltør, træner og sportsinstruktør.

I musikprojektet indtager projektmedarbejderen i høj grad rollen som coach.

Han sætter rammer op for "træningen" i bandet, med blik for både det fælles og de individuelle behov. Han er indpisker, opmuntrer og kritiker efter behov.

Han skal have blik for både den psykologiske og sociale side af bandets liv og samtidig fokus på det musikalske, kreative og tekniske.

Coachen er ikke selv med i bandet som musiker i hvert fald kun undtagelsesvist som gæstesolist. Og her adskiller Musikprojektet på Thorshøjgård sig fra mange andre tilsvarende socialpædagogiske musikaktiviteter, hvor musikpædagogen ofte selv er med på scenen, bl.a. for at sikre et acceptabelt musikalsk niveau.

At det er sådan, kan for en del formodentlig tilskrives at TH Band har spillet i så mange år, at deltagerne efterhånden kan selv. Men det afspejler også en holdning hos musikmedarbejderen.

Når bandet giver koncert, er projektmedarbejderen nede i salen blandt publikum. Musikerne ved selvfølgelig, at han er der og kan træde til, hvis der opstår problemer, de ikke selv kan løse. Men de styrer selv og er ikke fokuseret på ham, når de optræder.

På samme måde er det blevet beskrevet, at projektmedarbejderne ikke ville med op på scenen og modtage Københavns Amts kulturpris, fordi de mente, at det var de unge der skulle have den.

Min rolle er at holde styr på det hele. I går f.eks. Jeg tror vi var 16 mand derovre i kælderen, det er 4 korpiger, 2 guitarer, bas, forsanger, trommeslager, slagtojsfolk og keyboard.

Vi var ved at indøve noget nyt musikmæssigt. Så er min rolle at holde styr på tingene. Hvis der kommer en med en komposition, så kan det være svært at komme over i en kælder. Det har jeg prøvet på min egen krop - man kommer med en ny komposition og så skal du præsentere den. Det lyder ikke så godt, men man syntes lige derhjemme, at der var hittet.

Så kan jeg gå ind og støtte. Men jeg er rimelig kritisk når der kommer en og præsenterer et nummer for mig. Og synes jeg, det er dårligt, så siger jeg det. Så kan det godt være, at vedkommende bliver lidt ked af det. Men sådan er virkeligheden, hvis der er en der har lavet en dårlig middag og det smager af sæbe, så siger man det jo også.

Så på den led hjælper jeg med at få tingene sat ind i nogle rammer. Det kan være, at jeg synes, at noget af det lyder godt og andet af det lyder dårligt. Så siger jeg måske til vedkommende: Prøv lige at skifte den akkord ud eller, hvis der kommer en med en tekst, prøv lige engang at skifte det der ord ud eller prøv at bytte rundt på ordene. (Projektmedarbejderen)

Nogle gange siger John: "Hvis den ikke er der nu, så dropper vi det nummer". Så tager vi alle sammen os sammen. Det er ikke altid han mener det, men nogen gange mener han det. (Deltager)

• Reserveforælder

For de unge der enten ikke har et godt forhold til deres forældre, har mistet dem eller har dem boende langt borte, fungerer projektmedarbejderen på flere måder som en forældreerstatning. Han giver en basal tryghed ved alene at være tilstede og tilgængelig. Han lægger øre til de unges problemer.

Jeg betragter ikke John som pædagog overhovedet. Jeg har mødt pædagoger der næsten kunne tørre min røv i mange, mange år. Men John er ikke kun manager. Han er også den, man kan komme til, hvis der er et eller andet. Så snakker man med ham og får et råd. Så kan man så bruge det eller lade være. (Deltager)

John er ikke pædagog for mig. Men en del af et eller andet. Mine forældre bor langt væk. Jeg ser dem ikke så tit. Så hvis jeg har brug for at tale om noget, som jeg ikke kan tale med nogle andre om, så kan jeg komme til John. For John kan han et eller andet, som andre ikke kan. John han tager det stille og roligt og gør tingene. (Deltager)

Han fungerer også på mange måde som opdrager, der regulerer uhensigtsmæssig adfærd og opmuntrer de unge til at kaste sig ud i nye situationer. Han indtager for mange af de unge en farrolle, de kan spejle sig i.

John lærer fra sig på en god måde, gasset, men kan også været alvorlig. F.eks. lære én at lade folk række maden til sig, frem for selv at prøve at række langt ud og komme til at spilde ned i skødet på andre.

Flere har prøvet at spilde mad på John. Han bliver ikke sur, men fortæller hvordan det kan undgås. (Deltager)

Det er rollen som reserveforælder, der vil gøre det sværest for de unge, hvis projektmedarbejderen holdt op, projektet stoppede eller andet, fordi den på mange måder giver en dybde i relationen, som en anden pædagog/voksen ikke uden videre kan overtage.

- **Manager**

Projektmedarbejderen har en klar rolle som manager for bandet. Det betyder, at han er den, der står for bookingen og er hovedansvarlig for at arrangere og planlægge koncerter og optrædener. I den forbindelse bruger han sit store netværk og kendskab til musikbranchen.

Han er også den store kreative kraft i forhold til nye initiativer, nye kontakter, hvad det spirende samarbejde med "TV Glad" vidner om.

- **Chef**

Han beskrives samtidig af både deltagere og kolleger som en benhård chef, der kræver at deltagerne opfører sig ordentligt, er velsoignerede og ikke "bøvser, prutter eller spytter på gaden".

John er en god pædagog, men vi vil hellere betegne ham som en ganske almindelig person. Han er jo chef. Han vil ikke betragtes som pædagog. Det er han hellere ikke mere. Siden jeg stoppede i Hedebo, har jeg ikke betragtet ham som pædagog. (Delta-ger)

- **Lærer**

Projektmedarbejderen er også læreren, der har lært de fleste af bandmedlemmerne at spille.

John er god til at lære fra sig omkring musikken. Giver sig tid til at vise tingene, hvor-dan man skal sætte fingrene. Han viser det, mens man kan se det. Det er ikke så me-get med at skrive ned på papir. (Deltager)

- **Konfliktmægler**

Overgangen til musikprojektet har givet nogle af deltagerne, som tidligere havde et problematisk forhold til hinanden, et bedre forhold, bl.a. fordi problemerne er blevet talt igennem og gennemarbejdet af John og den unge sammen med en hjemmevejleder. Det var der ikke tid til tidligere.

Hvis man har haft en konflikt med en af de andre musikanter, så kan vi bruge John. (Deltager)

6.3 Kompetencer

Med kompetencer, forstås her de kvaliteter ved projektmedarbejderen som person og pædagog i forhold til arbejdet i Musikprojektet, der bl.a. gør ham i stand til at indtage de

forskellige roller, der blev nævnt ovenfor.

Der er tale om en blanding af personlige egenskaber, erfaring, tillærte kvalifikationer og sociale netværk, der bl.a. i interviewene er blevet fremhævet som det, der gør netop John Villadsen til den fagperson han er.

Omkring Musikprojektet bliver det fremhævet, at kvaliteter ved en god pædagog er, at han:

- er et "almindeligt" menneske
- er en personlighed man kan spejle sig i
- er en kombination af pædagog og musiker
- kan kombinere dybde og bredde
- har og kan bruge eget netværk
- har evne til at handle
- tager tingene roligt
- kender og forstår de unges liv
- har lyst til arbejdet
- har "menneskelig musikalitet"

Der er tale om en række bløde kompetencer, som det er svært at finde præcise definitioner af i en pædagogisk lærebog.

For nogen vil det nok også undre at f.eks. "lyst til arbejdet" eller et "almindeligt menneske" er taget med som kompetencer.

Men i en bred forståelse af kompetencebegrebet, som der er peget på tidligere i afsnittet om forståelsesramme og metode for denne erfaringsopsamling, synes det oplagt at tage dem med.

Lyst til arbejdet er nemlig kun en vigtig faktor til et godt arbejdsmiljø for pædagogen. Det er også en selvstændig faktor i arbejdet med mennesker, som i pædagogisk arbejde. Det er lysten der skal bringe pædagogen på banen som fagperson og ikke alene som udøver af et fag. Lysten får pædagogen til at give af hele sin personlighed og dermed tillægges det fælles tredje omkring f.eks. musikken også status i de unges øjne og deltagerne kan i højere grad spejle sig i pædagogen som rollemodel. Det er sværere, hvis de står overfor en udbrændt, arbejdsplåget og regelstyret pædagog, som derfor ikke er kompetent til at give de unge inspiration og mod til f.eks. at overskride egne begrænsninger.

På samme måde er det at blive oplevet som et "almindeligt menneske" en kvalitet i arbejdet, som kun beherskes af den der har et tilstrækkeligt personligt fundament, til at kunne og turde overskride standardforventninger og stereotyper omkring, hvordan en pædagog er.

Det er en interessant iagttagelse, ikke kun fra Musikprojektets deltagere, at det virker som om at jo mere unge har været i institutioner og oplevet pædagoger i skiftende funktioner, jo mere taler de nedsættende om "pædagoger" som sådan og jo mere lægger de vægt på at fremhæve, at de gode af slagsen de stødte på undervejs ikke virkede som pædagoger.

En god pædagog kan lytte til eleverne, hvad det er de siger, hvad de føler. Han kan finde på at stille sig ud kl. 7 om morgenen i undertøj og spille luftguitar. Være lidt som alle os andre. Han virker slet ikke som en pædagog. Han virker som et ganske almindeligt menneske. (Deltager)

Han er projektmedarbejder og en pæn mand.. Ildsjælen og kontormanden. De unge har ikke svært ved at identificere sig med ham. (Forstanderen)

De unge føler tryk ved, at jeg er der. De kan se, at hvis jeg siger noget: så sker det. Det hører jeg også fra dem.

De har oplevet mange situationer, da de voksede op derhjemme og på institutioner med pædagoger der snakkede og snakkede og snakkede. Der skete ikke noget. Her oplever de det stik modsatte. Der sker noget. (Projektmedarbejderen)

En person som John vil nå langt, uanset hvad han laver, fordi han har evnen og udstråler: "Det her har jeg lyst til". (Forælder)

Han er mere engageret end værkstedsledere er flest, fordi det er hans eget projekt. (Hjemmevejleder)

Det kræver en vis personlighed at kunne gå ind og udvikle de sider. Han fanger de unge der hvor de er og udvikler det. Han er meget lyttende og han ved lige præcis, hvad hver enkelt kan og ikke kan. Han stiller krav til dem på rette tidspunkt, så det bliver til en succes. Og de selv fornemmer, at det er en succes. (Forælder)

En god pædagog kan lære fra sig og er ikke som andre pædagoger kan være, sådan rimelig hård og kontant. Det er en, der har følelse ude, ved hvad der sker, hvordan den enkelte person som man står overfor har det. - Smækker vedkommende med dørene eller er han ved at gå ud af sit gode skind. (Deltager)

6.4 Holdninger

Udover de roller projektmedarbejderen indtager og de kompetencer, som "den gode pædagog" i dette tilfælde repræsenterer, så er det selvfølgelig også vigtigt at se på de holdninger, som han har. De afspejler de grundlæggende valg, som pædagogen står overfor i forhold til netop hvordan han indgår i arbejdet med de unge (roller) og hvilke af sine kompetencer og ressourcer, han ønsker at bruge i arbejdet.

Igen vil vi her lade aktørerne tale. De mener, meget samstemmende, at projektmedarbejderen i sin grundindstilling til arbejdet med de unge i Musikprojektet er:

- **Respektfuld.** Fordi han kan lide de unge og respekterer dem ud fra deres forudsætninger.

- **Værdig.** Fordi han optræder med en naturlig personlig integritet når han f.eks. både giver de unge plads og samtidig stiller krav til dem.
- **Ydmyg.** Fordi han har fingeren på pulsen, men ikke brug for at føre sig frem.
- **Rummelig.** Fordi han rummer de mange forskellige niveauer i orkesteret.

Det må være John der står bag, at så mange kan komme ind på scenen. Hans ambition kan ikke være at lave det bedste mulige orkester for så ville nogen ikke kunne komme frem og synge. Hans ambition er personlighedsfremgang og selvværd. (Forælder)

- **Positiv.** Fordi han vælger at afslutte konflikter i eller umiddelbart efter en situation og derefter se fremad.

Han kan blive sur på os. Og vi kan være sure på ham. Og så kan vi gå. Bagefter ringer han. Og så får vi snakket om det. Og så er det sket. Så kører vi ellers videre. Det er det gode ved det. Han er ikke ligesom en af dem, da vi boede her, hvor man kunne se tilbage i en døgnrapport og læse om, at i dag er der sket det og det. Når vi først har gjort det, så er det det og så bliver der ikke snakket mere om det. I gamle dage, der skulle der holdes møder om hvem der havde lavet noget og der var døgnrapporter og alt muligt. Det gode ved John er: Vi skal videre. (Deltager)

- **Åben.** Fordi han ser de unge som enkeltindivider med forskellige potentialer.
- **Tillidsfuld.** Fordi han gradvist har overladt større dele af ansvaret til de unge selv.

6.5 Afhængigheden af én projektmedarbejder

John Villadsen er den eneste ansatte projektmedarbejder og Musikprojektet opfattes derfor også i høj grad som "hans" projekt.

Samtidig er der imidlertid også en anden projektmedarbejder, Søren "Gartner" Jensen, som tidligere har arbejdet som gartner på Thorshøjgård og nu er deltidsansat på udslusningsafdelingen Mariehøj. Han er også ansat nogle timer under Ishøj ungdomsskole, men der har ikke været økonomisk mulighed for at ansætte ham i Musikprojektet. Han har imidlertid været med de 3 gange projektet er blevet besøgt til øvning og optræden i forbindelse med denne erfaringsopsamling.

Det ville være svært for John at være alene, hvis han ikke havde sparringspartnere tæt på. De er tidligere kolleger og han er i dialog omkring nogle af de unge i projektet med andre medarbejdere i institutionen. Derfor kan man overleve som ene medarbejder. (Forstanderen)

Når John Villadsen arbejder alene – og samtidig er storproducent af nye ideer, er der en reel risiko for, at nogle af de mange bolde i luften lander på jorden.

Erfaringer fra meget projektarbejde peger på, at det kan være en fordel at være mindst 2 i en projektgruppe, for på den måde at sikre en tæt, daglig sparring måske en form for op-delning af de mange roller, projektmedarbejderen i dag indtager, på flere personer

Det ville skabe problemer, hvis John Villadsen forsvandt. Den anden projektmedarbejder kunne afløse på noget og nogle af de unge mener godt, de selv kunne spille videre i en eller anden form.

Men alle er enige om at John er vigtig for projektets dynamik og sammenhængskraft. Han binder mange ting sammen og er manden med de mange kontakter der sikrer, at projektet kommer op af øvekælderens og ud i verden.

Musikprojektet er her i et ”klassisk” dilemma omkring projektorganiseringer: Igangsat-terne gør, ved deres energi, målrettethed og alsidighed, netop den forskel der får det pædagogiske arbejde til at løfte sig ud over en traditionel institutionsramme. Men samtidig står og falder projektet ofte med dem.

Imidlertid er der intet der tyder på, at John Villadsen ikke vil fortsætte Musikprojektet, hvis de kan finde midler til fortsat drift fra 2002.

Hvad ville der ske hvis John stoppede? Det der er skabt ville ikke stoppe. De ville fortsætte med at spille, men ikke have de samme muligheder, fordi John også er koordinator og finder mulighederne.

John trækker sig lidt nu, helt bevidst – ”nu skal I selv”. Og de tager selv telefoner.

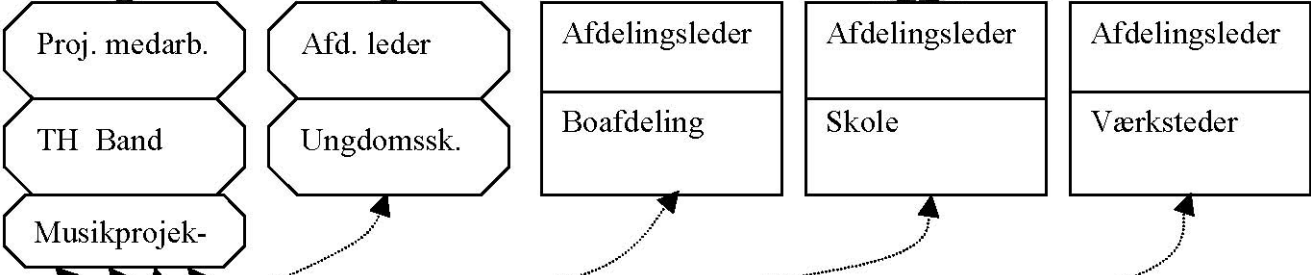
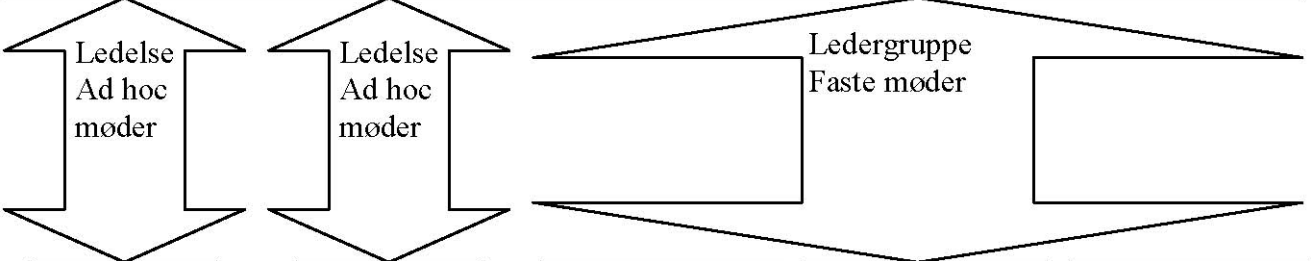
Er det uforsvarligt at starte projekt så afhængigt af én person? Nej, de vil alligevel finde en niche, de kan fortsætte i.

John har skabt noget, der er godt, men på længere sigt kunne de selv – eller en anden – få det til at fungere. (Forælder)

KAPIEL 7 PROJEKTETS ORGANISERING OG NETVÆRKSDANNELSE

Thorshøjgård

Forstander



Uformel kontakt

Ledelse Ad hoc møder

Ledelse Ad hoc møder

Ledergruppe Faste møder

TH Band

Proj. medarb.

Musikprojek-

Værksteder

Ungdomssk.

Afdelingsleder

Afd. leder

Afdelingsleder

Skole

Boafdeling

Afdelingsleder

Forstander

Thorshøjgård

Uformel
kontakt

7.1 Forholdet mellem Thorshøjgårds ledelse og projektmedarbejderne

Der har været et godt og tillidsfuldt forhold mellem forstanderen på Thorshøjgård og projektmedarbejderen i Musikprojektet, selv om de klart indtager **forskellige roller**.

Min rolle er administrator, John er entreprenør. (Forstanderen)

Rollerne har haft balancen mellem kreativitet og struktur som centralt omdrejningspunkt.

Forstanderen har været meget bevidst om, at det var vigtigt at give projektmedarbejderen plads og tro på, at han havde styr på tingene, når han (og musikprojektet) var på vej ud i nye aktiviteter.

Men hun beskriver det også som en svær rolle at "stå på baglinjen" og se ting ske, mens hun som leder har haft ansvaret for, om projektet nu også levede op til kravene fra Socialministeriet, Københavns Amt, KFBU og bestyrelsen for Thorshøjgård. Det har ført til konstante bekymringer om, man nu også havde fat i målgruppen om fundamentet er i orden i forhold til det oprindeligt beskrevne osv.

Der er ikke tale om mistillid til John, men min rolle er administrator, og det er svært. Det har jeg arbejdet meget med. Hvis man som forstander havde blandet sig meget i Johns

arbejde, så havde man kvalt ham. Men omvendt kan man selv synes, at man har spillet sig tingene af hænde, og derfor skal man tro på, at medarbejderen kan klare det. (Forstanderen)

Men forstanderen fremhæver samtidig, at forskellen i betragtningsmåde mellem hende som leder og projektmedarbejderen også har givet en god dynamik. Hun har ikke kunnet få den store detaljerede køreplan for projektet, som umiddelbart kunne give hende tryghed, fordi for meget struktureret planlægning ville komme i konflikt med projektmedarbejderens arbejdsmåde og Musikprojektets egendynamik.

Til gengæld har det så været nødvendigt med opfølgningssamtaler efter behov, hvor de to parter har ”spillet ping pong”, ”følt hinanden an på tænderne” og fulgt op på den aktuelle situation. Og her har forstanderen oplevet, at projektmedarbejderen var lydhør og i stand til at følge op på evt. problemer og fælles aftaler.

Ifølge forstanderen er der ingen grundkonflikt mellem institutionens interesse, som hun i høj grad repræsenterer og projektets egendynamik, som projektmedarbejderen repræsenterer

John arbejder med mange afsæt og er utrolig kreativ. Jeg er mere struktureret.

John har også struktur, men arbejder på en anden måde end mig.

Jeg har tillid til, at det kan han godt, men skal engang imellem på banen for at sikre mig selv: Hvor er vi økonomisk? Hvor mange elever har vi? Opfylder vi målgruppen?

Der har ikke været konfrontationer, men tidspunkter hvor vi skulle tjekke hinanden af og vi er reddet på strengen hver gang. (Forstanderen)

Et af de løbende emner for samtaler mellem forstander og projektmedarbejder har været spørgsmål omkring **økonomi og deltagerantal**

Forstanderen har haft fokus på at få flere deltagere ind, fordi hun synes, der er for ”hård en kerne” i projektet. Hun vil også gerne have, at deltagerne i projektet skal komme fra flere kommuner.

Jeg vil have flere elever ind, gerne de 18 til 20, der er max.-grænsen, men John vil holde det på 13-14, der er det ultimative bedste i projektet.

Men trods en åbenlys forskel mellem forstanderens ønsker, der i høj grad bunder i den økonomiske ansvarlighed og projektmedarbejderens synspunkt, der bunder i pædagogiske overvejelser, så er det indtil nu lykkedes at finde løsninger på akutte problemer i fællesskab.

På et tidspunkt var forstanderen således bekymret over for få elever. Hun og projektmedarbejderen begyndte at snakke om det. ”Hvordan kan musikprojektet komme til at løbe rundt økonomisk?”

Ifølge forstanderen blev projektmedarbejderen inspireret og provokeret at hendes økonomi- og overlevelsessnak. Så han tog kontakt til nogle af heldagsdeltagernes kommuner, som indtil da havde betalt et relativt lille tilskud for de unges deltagelse i projektet. Og efter 8 dage, havde projektet fået en ekstraintægt på 120.000 kr.

Det bliver fremhævet, at der er **enighed om strategien** i forhold til det langsigtede.

På samme måde er der en stor **gensidig loyalitet** og tillid mellem forstander og projektmedarbejder.

Det er en loyalitet, som bygger på en forståelse og anerkendelse af hinandens forskellige positioner. Begge parter ved, at der både er brug for ildsjælen, der kan få projektet til at leve og gro og administratoren, der bl.a. kan bære tingene videre til f.eks. Københavns Amt og Socialministeriet.

Men loyaliteten handler også om **personerne bag**.

John har haft tillid til mig og omvendt. Vi har mødt hinanden.

Ikke alle medarbejdere kunne jeg have den tillid til.

Det handler meget om os som personer.

Kunne vi ikke lide hinanden, så ville der være et kæmpe problem. Men vi har hele tiden haft meget respekt for hinandens afsæt og derfor også forståelse for, når vi hver især har været for hurtige: Når jeg har været for kontrollerende eller John for hurtig. (Forstanderen)

7.2 Forholdet til Thorshøjgård

Mange er med i musiklivet på Thorshøjgård. I alt beskrives der ca. 25 elever, der på forskellige måder laver musik, lys og lyd osv. Nye bliver langsomt lodset ind og får lov til at optræde i TH Band.

De unge i Musikprojektet får noget ud af samarbejdet med Thorshøjgård, først og fremmest øvelokale, udstyr og bygningsmæssige faciliteter. De betaler for forbrug af el, vand og varme, hvilket er mindre, hvis de skulle have været ude andre steder. De unge er trygge ved at komme på Thorshøjgård. Thorshøjgård er vant til at møde deltagerne.

Set fra institutionens side er TH Band blevet fælles for Thorshøjgård, et samlingspunkt som alle godt kan lide, noget man taler om og er stolte af.

Der er en forventning om, at TH Band stiller op, når der sker noget på Thorshøjgård. Det kan nogle gange komme i konflikt med andre engagementer for TH Band.

For Thorshøjgårds nuværende elever, der ellers ville have en svær fremtid, åbner sig en verden. Det er usædvanligt, hvis Thorshøjgård elever får 9-16 job. Men de nuværende elever kan se at nogle tidligere elever fra Thorshøjgård har succeshistorier, hvor de bidrager musikalsk, lærer noget, er noget i kraft af musikken. Hvis de nuværende elever spejler sig andre steder hen, ville de få den modsatte opfattelse. (Forstanderen)

Kontakten er blevet forstærket gennem nogle af deltagerne i musikprojektets undervisning af nuværende elever på institutionen i instrument- og sammenspil. Og de unge bidrager

ikke alene med musikundervisning men kan også tilføre både pædagoger og elever noget i kraft af deres egen historie som tidligere elever.

Nu underviser jeg nogle i trommespil på Thorshøjgård. Jeg har fået at vide af pædagogerne derovre, at de unge faktisk hellere vil snakke med mig end med dem. F.eks. i dag hvor en elev havde forstuvet benet. Og der var ikke ti vilde heste, der kunne få hende til at gå med pædagogerne ud og få afleveret den stok, hun havde lånt. Og så spurgte de så, om jeg ville gøre det. Og det ville jeg gerne. Denne verden er præget af pædagoger og institutioner. Og så er det godt at få dem til at høre efter sådan nogle gamle elever som os, der ved, hvad det handler om.

Hun vælger mig, fordi hun godt kan li mig. Men jeg kan tilføre hende nogle ting, som kan lære hende noget om livet, frem for en pædagog. En pædagog går meget målrettet på: Nu skal du vaske dit tøj, nu skal du gøre dit, nu skal du gøre dat, nu skal du komme hjem inden klokken den er seks. For der er der mad.

Der er vi andre mindre målrettede. Vi ved mere om livet, fra man vågner op til man går i seng. Thorshøjgård er også den eneste institution, der har taget gamle elever tilbage, som kan tilføre det de ved til de unge.

Fra at vi har været elever, er vi ligesom vokset et stykke herude, så vi måske kan være med til at hjælpe de unge ved at fortælle om, hvordan det har været, dengang vi selv var på Thorshøjgård. (Deltager)

De medarbejdere der har været mange år på Thorshøjgård, har meget stor sympati og respekt for TH Band.

Men projektet har udviklet sig så meget, at nogle medarbejdere ikke længere ved, hvor det er. Og nye medarbejdere har ikke samme tætte forhold til Musikprojektet, som de der har fulgt udviklingen fra projektmedarbejderen var medarbejder på en af afdelingerne.

Men alle interview har entydigt peget på accept, respekt og forståelse af arbejdet i Musikprojektet fra Thorshøjgårds øvrige medarbejdere. - Og skal der gives en hjælpende hånd er institutionens medarbejdere med.

7.3 Baggrundsgruppens rolle og funktion

Baggrundsgruppen har ikke fungeret. Forstanderen vurderede på et tidligt tidspunkt, at det ville være i modstrid med projektets dynamik med en fast struktureret baggrunds-gruppe.

Alle har imidlertid, ifølge forstanderen, fået en løbende orientering om projektets udvikling. Det samme har bestyrelsen for Thorshøjgård.

Det har ikke ligget inden for rammerne af denne erfaringsopsamling at interviewe baggrundsgruppens medlemmer. Betydningen af den manglende baggrundsgruppe kan derfor ikke vurderes.

7.4 Forholdet til øvrige samarbejdspartnere internt og eksternt **Samarbejde med kommunerne**

Kontakten har primært været via telefon og enkelte møder omkring enkelte unge. Kon-

takten har mest handlet omkring bevilling af penge for at de unge kan deltage i projektet.

En sagsbehandler fortæller, at især pensionsafdelingen har behov for kontakt til musikprojektet. Skal den unge, som sagsbehandleren har kontakt til, i den jobfunktion i projektet, som det er planlagt og ønsket, kræver det en yderligere opfølgningssamtale. Sagsbehandleren har foreslået et skånejob, men det har projektmedarbejderen umiddelbart afvist, fordi han så skal gøre forskel på deltagerne. Sagsbehandleren mener, at det gør han jo alligevel, hvis den unge skal i en jobfunktion. Et skånejob vil kræve, at projektet afholder nogle af udgifterne til løn. Så det hele afventer nu en ansøgning fra Musikprojektet og derefter en fælles diskussion omkring behov og den unges ønsker.

For Dennis og Dan der skal starte i dagsprojekt har det taget mig en telefonsamtale på 2 minutter. Jeg løftede røret og snakkede med en konsulent oppe i kommunen. Og så sagde hun: Ja det aftaler vi bare. Godt nytår og farvel. Fordi de ved, hvad der foregår. Ikke noget møde.

De er allerede bekymret for, hvad der skal ske om 1 år. (Projektmedarbejderen)

Samarbejde med hjemmevejledere

Hjemmevejlederne er blevet orienteret, før der skulle ske større ting i musikprojektet. Der har været en jævnlig kontakt mellem projektmedarbejderen og hjemmevejlederen omkring problemer med den enkelte unge. Initiativet til kontakten har været taget ligeligt mellem hjemmevejleder og projektmedarbejder

Samarbejde med arbejdsgivere

Enkelte af deltagerne arbejder i lønnede skånejobs eller ulønnede praktiklignende jobfunktioner hos private eller offentlige arbejdsgivere.

I et tilfælde er det et engagement fra før musikprojektet. I et andet tilfælde er jobfunktionen etableret pga. projektmedarbejderens netværk og stedets (et kulturhus) kendskab til TH Band. I begge tilfælde er der en jævnlig, uformel kontakt mellem arbejdsgiver og projektmedarbejder.

KAPITEL 8 AKTØRERNE OM FREMTIDEN

Her vil deltagerne, medarbejdere, forældre og andre komme til orde, ved at gengive en række citater fra interviewene om, hvad de synes er det bedste og sværeste ved TH Band og Musikprojektet i afsnittet **Musikprojektets succeser**.

Afslutningsvis vil de **visioner**, som forskellige aktører har givet udtryk for, blive tydeliggjort.

8.1 Musikprojektets succeser

Deltagerne:

De bedste ting ved TH Band er:

- At være sammen*
- At lære noget nyt*
- At blive bedre til tingene*
- Sammenhold*
- At det bliver ved med at være som det er nu.*
- Respekten overfor vores anlæg. Ingen ting bliver ødelagt.*
- Ude og spille og folk jubler, begejstring, respons fra publikum, autografer*
- Møde andre*
- Gejst*
- Få lov til at trykke den af*
- Få lov til at være stjerne*
- Få lov til at lave CD'ere*
- Møde nye mennesker*
- Få en erkendelse fra publikum på at det produkt der er brugt måneder på er det folk har ventet på. (Forskellige deltagere)*

Forstanderen:

- At se de unge spille*
- At høre dem*
- Se dem på en scene, rene og nybarberede*
- Se dem føre sig frem*
- Se dem have succes*
- At få dem til at stå op hver dag i så løst et struktureret projekt. (Forstanderen)*

Forælderen:

Når de står deroppe, kan man næsten mærke det helt ned til en selv. Man bliver fuldstændig grebet. Det er saftsusemig flot. Jeg er rævestolt hver gang jeg er ude og se dem.

Når man tænker på, hvor svært det er for almindelige mennesker at udvikle forcer, bl.a. omkring musik. For dem har det kostet meget mere at nå dertil hvor de er. Men de har nået det. Og det er hele baglandet der har støttet det.

Musikken giver meget. Ikke nok med at du følger det færdige produkt fra start til slut. Alle

mennesker kan lide musik. Det giver noget. (Forælder)

Sagsbehandleren:

Projektet har givet mig en forståelse af, at han kan holde fast i noget, når det er interessant. Sagsakterne siger, at det kan han ikke. Det kunne han ikke tidligere. Han er beskrevet som meget springende.

Han trives nu. Også i sin egen bolig. (Sagsbehandler)

8.2 Visioner

Hvad håber, ønsker og planlægger forskellige af aktørerne om fremtiden?

De unge:

Min fremtid planlægger jeg ikke før, jeg står op. Jeg planlægger en dag af gangen. Det er svært at spå om fremtiden. (Deltager)

Man kan dø ung. Man kan også blive gammel. Man må tage en dag af gangen. (Delta-ger)

Det næste projekt er jo nok at vi åbner et plejehjem. TH Band plejehjem. (Deltager)

Gøre tingene endnu bedre. Gøre musikken endnu flottere. (Deltager)

På et eller andet tidspunkt at vi er blevet så gode, at vi kan spille med andre ved siden af TH Band. (Deltager)

Spille på en af de store festivaler. (Deltager)

Spille fra en kæmpe luftballon. Med kæmpe stor skærm. Publikum står nede på jorden. (Deltager)

Styre lyd for nogle af de mere kendte bands. (Deltager)

Få udgivet CD, der kommer ud i alle musikbutikkerne – ikke kun en demo CD. (Delta-ger)

Projektmedarbejderen:

- Og nu er vi lige blevet inviteret til Ungarn i år. Men jeg ved ikke om vi kommer derned. Jeg tror ikke, vi har tid til det.

Der er så mange andre ting. Jeg tror ikke vi kan overskue at tage til Ungarn. (Projektmedarbejderen)

Vi er også blevet tilbudt at låne en farm i syd-Spanien. Der er ikke noget strøm derne-de. Det ligger oppe i bjergene. En olivenfarm. Så kan vi tage vores akustiske ting med og line op til en ny CD i efteråret. Og simpelthen blive inspireret af at være nede i Spa-nien i 14 dage til 3 uger.

Den er jeg lidt mere lun på. (Projektmedarbejderen)

Jeg har også fået en henvendelse fra Per Guldborg, Tekst og Billeder. Center for Børn og unges egen kultur. De har tidligere udgivet en bog der hedder Knuste Ruder.

Henvendelsen handler om lyrik og musik for unge der bor på Kbh. Amts døgninstitutioner. De har spurgt om TH Band vil være med i et projekt, hvor de unge mennesker på de forskellige døgninstitutioner i Kbh. Amt skriver lyrik og tekster. Jeg skal sidde i et dommerpanel og være med til at udvælge 12 – 15 af de bedste tekster. Til de tekster skal TH Band komponere 12 – 15 nye numre og skal i studiet og indspille dem.

Det er et helt nyt projekt oven i alle de andre projekter. Der vil blive åbnet op for, at nogle af de unge mennesker der skriver teksterne, kan være med til at spille på CD'en, hvis de har en musisk indfaldsvinkel og kan synge og spille. (Projektmedarbejderen)

Jeg har også snakket med deltagerne om, at jeg synes, de skal skrive en bog.

Som noget nyt: Vi har projektet og mediet (TV Glad) og så skriver vi en bog.

Vi har så meget historie og forskellige pædagogiske indfaldsvinkler. Men det skal være de unges pædagogiske indfaldsvinkler. Ikke psykologen eller pædagogen eller støttepædagogen, men de unge der kommer med, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer.

Vi har så meget historie. Så mange oplevelser at vi snakker om, at det skulle være en pædagogisk lærebog, hvor de mennesker, der har stået midt i det, beskriver pædagogikken. Ikke pædagogerne. (Projektmedarbejderen)

Så er der TV Glad og forholdet til musikprojektet. Min vision er, at vi kobler os sammen. Dvs. at musikprojektet får en medielinie ved siden af. Det arbejder vi på. Og det ved de unge godt.

Målet er at koble os sammen med TV Glad, så vi kan lave film, rockmusik og filmmusik, og vi kan udvikle reportere og filmfolk.

Ideen kan være, at musikprojektet bibeholder stedet her. Det bliver en underafdeling, hvor vi så kan dække Vestegnen. Nogle af deltagerne der er tilknyttet musikprojektet vil være folk, der "kun" er musikere. Men de kan så komponere musik til TV Glads ud-sendelser.

Men nogle af de andre som er tilknyttet musikprojektet, kan engang imellem tage ind og være med til at filme, få en rolle som studievært eller som kamerafører.

Men hvis musikprojektet får vedhæftet en medielinie, vil det give kæmpe muligheder.

Målet er, at når vi når hen til 2002, så er det i orden, fordi det handler også om øko-nomi.

TV Glad er i øjeblikket ved at lede efter en gammel nedlagt fabrik, for at lave studier, øvelokaler, klipperum. Lave en TV station simpelthen. Så får vi brede muligheder for at beskæftige unge mennesker inden for medieverdenen.

TV Glads måde at køre på er meget som vores. Så på den led er vi ikke så langt fra hinanden. Vi kender processerne. Der kommer unge mennesker ind på TV Glad og kommunerne betaler for, at de unge mennesker kommer derinde. Og de har også en musikafdeling.

Bliver vi koblet sammen med medieverdenen, vil de visioner jeg havde med efter-værnsprojektet: at få det til at brede sig ud som en vifte, så det både var det ene og det andet, men alligevel en enhed, være godt på vej.

Så viften er ved at brede sig ud. Men om den så lukker igen som en spansk vifte, det vil jo vise sig, fordi det hele bunder i økonomi. (Projektmedarbejderen)

Forstanderen:

Jeg håber at Musikprojektet fortsætter.

Det skal fortsættes. Evt. med en ny projektbeskrivelse omkring arbejde med medier.

Hvis vi satte tilgangen til TH Band ud på handicapområdet, så var der masser af potentielle deltagere. Vi holder os til normalområdet, men en sikkerhedsventil ville være at gå ind på handicapområdet.

Nye bør sluses ind i takt med at gamle sluses ud.

Om 2-3 år så kommer der måske et nyt musikprojekt for nye unge.

Vi vil gerne søge nye puljemidler. Men dele af projektet kan måske godt være selvfinansieret via et taxametertilskud pr. deltager. Men nye tiltag kræver nye puljemidler.

Et fast tilskud kommer nok aldrig på tale pga. grundtakstmodellen.(Forstanderen)

Forældrene:

Der er brug for sådan et projekt. Ikke kun for musikken, men også på grund af det so-ciale samvær.

Der er brug for et sted, hvor de kan være og være sammen om noget.

Hvorfor skulle det stoppe ved de 25 år? Hvornår stopper udvikling? Hvorfor lige 25?

Deres betingelser er noget anderledes, og det skal man tage udgangspunkt i, i stedet for at sætte alder på.

Når forældrene falder fra, er det vigtigt med et sted de kan vende tilbage til. (Forælder)

Det er tidens trend at høre musik. Det er vigtigt for unge.

At unge med lidt handicaps kan lave noget som er oppe i tiden og som andre unge gi-der høre på, er vigtigt.

Der er ikke andet der kan det samme, hvor man er sammen, får andre til at klappe og får andre til at danse og glæde sig.

Bandet har været der i årevis og de bliver ved med at synes det er sjovt.

Hvis projektet faldt, så faldt meget af hans identitet. Hvor skulle han så gå hen? Jeg håber han kan få lov til at fortsætte til han bliver 70.

Hvad er der ellers? Der er jo ikke andet der fanger ham og som giver ham identitet.

Efterværn, det er det eneste han har ved siden af at gå på værtshus.

Disse unge er nødt til at have en til at hjælpe dem. (Forælder)

Hjemmevejlederen:

Musikprojektet er en god ide.

Der er ikke flere tilsvarende efterværnsprojekter, fordi man tænker for traditionelt og i økonomi.

Musikprojektet er billigt i forhold til traditionelle værksteder, men der skal være ledige penge, for at man kan starte sådan noget, fordi det ligger udover det der er i forvejen.

Der er mange unge, der ikke passe ind i traditionelle værkstedstyper.

De har behov for alternativer.

Det kræver ildsjæle, og at man ikke tænker på sådan en firkantet måde. (Hjemmevejleder)

KAPITEL 9 LITTERATUR

Torben Bechmann Jensen, Svend Mørch og Morten Nissen: *På eget ansvar - en evaluering af Ama'r Totalteater*. Rubikon 1993.

Johs. Bertelsen: *Gå ind i din tid - Om socialt og kulturelt udviklingsarbejde*. Gyldendal 1991.

Bo Ertmann: *Unge på spring ind i år 2000 - nye udfordringer for professionerne*. In *Årsberetning 1995*, UFC-Unge 1995

Jørn Foss og Per Guldborg (red.): *Knuste ruder - digte, breve, prosa af børn og unge*. Høst og Søn 1992

Klaus Henriksen: *Det er ikke for sjov - men det skal også være sjovt*. In Per Schultz Jørgensen, Else Christensen og Bo Ertmann (red.): *Børn og Unge på tværs*. Hans Reitzels Forlag 1995.

Klaus G. Henriksen og Søren Magnussen: Pædagogiske bolcher – en diskussion på baggrund af Pendlerrapporten. In *Social Kritik* nr. 72, 2000.

Peter Jensen: Udskrevet til tomhed. In *Socialpædagogen* nr. 3, 5. februar 1998.

Per Schultz Jørgensen, Else Christensen og Bo Ertmann (red.): *Børn og Unge på tværs*. Hans Reitzels Forlag 1995.

Benny Lihme: Når de unge følger én. Interview med Søren Magnussen. In *Social Kritik*, nr. 57/58, oktober 1998 (A)

Esther Malmborg: *Den rullende redaktion – et pigeprojekt*. Københavns Kommune og UFC-Unge 2000.

Esther Malmborg: *Troværdige voksne bygger bro til unge – et inspirationshefte til arbejdet med de mest udsatte unge (Erfaringer fra Socialministeriets DASK kampagne)*. UFC-Unge 2001.

Esther Malmborg og Peter Jensen: *Selv – men ikke alene*. Socialministeriet og Boligministeriet 1997

Line Lerche Mørck: Læring i miljøet omkring Vilde Læreprocesser og Blågårds Plads. In *www.vildelaereprocesser.dk*, 2001.

Jimmie Gade Nielsen: *Kultur som dynamo i det forebyggende arbejde – En undersøgelse af 12 udvalgte initiativers brug af kultur i det forebyggende arbejde med børn og unge*. Det Tværministerielle Børneudvalg og UFC-Unge 1996

Morten Nissen og Lone Clausen: *Rammer der rykker - Erfaringer og analyser fra et socialkulturelt udviklingsprojekt*. Dafolo forlag 1997.

Knud Erik Pedersen: *Drop afmagten – skab kontakten til usædvanlige unge – Teori og metode i projektarbejde med de mest marginaliserede unge*. Socialministeriet 1999.

Ove Sernhede: Lad tusinde stene rulle – om socialt arbejde og rockmusik. In *Ove Sernhede: Av drömmar väver man...*, Socialstyrelsen, Udbildningsproduktion AB, 1984. Oversættelse: Per Roth.

KAPITEL 10 BILAG

10.1 Begivenhedsliste

1999

- | | |
|-----------|---|
| 18. marts | Studiebesøg – Indspille 1 nummer til Ishøj Kommunes "Årets CD" med forskellige kunstnere. |
| 19. marts | Koncert i Tåstrup Medborgerhus |
| 24. marts | Optræden for Thorshøjgårds Støtteforening |
| 29. april | Koncert ved udgivelsesfest for "Årets CD" for Ishøj Kommune |

5. maj	Optræden for Ishøj Kommune i anledning af et Kosovo arrangement
28. maj	Musikprojektet arrangerer Monique koncert i Tåstrup
5. juni	Koncert i institutionen Skelbakken
18. juni	Festival i Tåstrup
19. juni	Koncert i Hellerup
25. august	Koncert ved "Kultur der duer" Festival
28. august	Optræden ved Thorshøjgårds sommerfest
9. septem-ber	Koncert på "Plænen" i Tivoli
24. septem-ber	Arrangør af Rap koncert i Tåstrup
9. oktober	Koncert i Ballerup
23.novem-ber	Optræden ved Thorshøjgårds Støtteforenings julefest
8. december	Koncert ved Thorshøjgårds julefest for elever og forældre
December	Indspilning af CD'en "Livet går op og ned"

2000

Januar	Mixe CD'en færdig
Februar	Mixe CD'en færdig
3. marts	Udgivelseskoncert i anledning af CD'en
18. maj	Koncert i Vangede Huse
9. juni	Festival i Rødby
16. juni	Festival i Tåstrup
23. august	Koncert ved "Kultur der duer" Festival
1. septem-ber	Koncert sammen med Anette Heick
2. septem-ber	Optræden ved Thorshøjgårds sommerfest
7. septem-ber	Koncert på "Plænen" i Tivoli
3. november	Ishøj TV optager musikvideo med TH Band
16. novem-ber	Koncert i Odense
28. novem-ber	Koncert ved Thorshøjgårds Støtteforenings julefest
13. decem-	Koncert ved Thorshøjgårds julefest for forældre og elever

ber

13. december
ber

Koncert i Køge

2001

Februar TV optagelser til DR 1 og DR 2

2. marts Koncert i Tåstrup Medborgerhus med TV og radio optagelse til DR

31. maj Festival i Rødby

9. juni Koncert i Albertslund

22. juni Festival i Tåstrup

28. juni Festival i Maribo

6. september Koncert på "Plænen" i Tivoli